

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PRÆSTER I TRINITATIS

gennem 350 år

Metha Kirsten Sandholt

PRÆSTER I TRINITATIS

Forfatter

Metha Kirsten Sandholt

Fotos

Trinitatis kirkes digitale arkiv, Københavns Museums Web-arkiv,
diverse portrætter fra Det kongelige Biblioteks portrætsamling on-line.

Tilrettelægning

DGGD

Tryk

PE Offset 2011

For hjælp til bogens tilblivelse takker jeg:

Trinitatis menighedsråd og Trinitatis menighedspleje for økonomisk støtte,
og cand. mag. Jørgen Stormgaard for hjælp med korrekturlæsning

Forsidefoto

Udsnit af kjole med krave
Foto M. Kirsten Sandholt

ISBN 978-87-993156-1-1

PRÆSTER I TRINITATIS

gennem 350 år

Metha Kirsten Sandholt

INDHOLD

FORORD	9	MEDARBEJDERE OG SOGNEBØRN	40
SOGNET	10	Præsternes kald og økonomi	40
Den første sognepræst	10	Præstekaldet	40
Den første kapellan	11	Præsternes økonomiske forhold	41
Sognet	11	Trinitatispræsternes økonomiske forhold	42
Nordre sogn, 1858	11	Præstebolig	49
Den første store sanering	12		
Sognegrænser 1929-30	14	PRÆSTETAVLEN	50
		Sognepræster	50
KIRKEN	16	Kapellaner	52
Før branden	16	Nederste kapellaner	52
Efter branden	16	2. residerende kapellan	52
Efter bombardementet	18	Studenterpræster (kaldskapellaner)	52
Magistratskirke	18	Studenterpræster (sognepræster)	52
Nyere tid	22	Gadepræster	52
		Andre præster	53
KATASTROFERNE	24		
Pest	24	BIOGRAFIER	54
Brand	25		
Krig	26	SOGNEPRÆSTER	54
Kolera	26	1656-1684 Jens Justesen Berg	54
GUDSTJENESTER OG KIRKELIGE HANDLINGER	33	1684-1715 Albert Foghsen With	54
Gudstjeneste og prædiken	33	1703-1715 Christen Sørensen Lemvig	55
Dåb, nadver og konfirmation	34	1715-1726 F.C.C. Rodriques	55
Begravelser	36	1726-1731 Mathias Anchersen	56
		1731-1736 Hans Hansen Mossin	58

1736 - 1764	Christian Langemach Leth	58	1822 - 1830	Valdemar Henrik Rothe	82
1765 - 1765	Gerhard Hermansen Treschow	59	1831 - 1845	Peter Christian Stenersen Gad	82
1766 - 1771	C.M.C. Rottbøll	60	1845 - 1858	P.F.A. Hammerich	83
1771 - 1782	Johan Christian Schönheyder	61	1858 - 1873	Carsten Levinsen	84
1782 - 1807	Christian Holst	62	1873 - 1878	G.S.F. Schepelemn	85
1808 - 1824	Lorenz Nicolai Fallesen	62	1878 - 1895	Lorentz Ferdinand Jensen	85
1824 - 1830	Nicolai Esmark Øllgaard	63	1895 - 1907	P.C.S. Gad	85
1830 - 1857	Valdemar Henrik Rothe	64	1907 - 1918	V.M.P.J. Nielsen	86
1858 - 1878	Christian Vilhelm Nielsen	66	1918 - 1939	C.C.F.O. Reeh	87
1858 - 1883	Jens Nielsen	66	1939 - 1965	Georg Carlo Zwicky	87
1878 - 1895	G.S.F. Schepelemn	67	1965 - 1988	Kaj Plum Lykkesfeldt	88
1895 - 1901	Lorenz Ferdinand Jensen	69			
1901 - 1916	Peter Nielsen Petersen	70	NEDERSTE KAPELLANER		89
1917 - 1921	Eduard Osvald Geismar	71	1733 - 1735	Jens Pedersen Olrog	89
1921 - 1936	Anders Christensen	72	1735 - 1744	Lauritz Jensen Brøndlund	89
1936 - 1956	Christian Peder Pedersen	72	1744 - 1750	Anders Christian Horsens	89
1956 - 1976	Svend Carl Hartvig Kemp	73	1750 - 1759	Frederik Boye	89
1977 - 1998	Palle Dinesen	75	1759 - 1765	Jens Pedersen Juul	90
1998 -	Metha Kirsten Sandholt	76	1765 - 1767	Jens Bertelsen	90
KAPELLANER		77	2. RESIDERENDE KAPELLAN		91
1660 - 1665	Bent Olufsen Halland	77	1845 - 1858	Christian Vilhelm Nielsen	91
1665 - 1697	Poul Andersen Holm	77			
1697 - 1706	Folkmar Poulsen Danchel	77	RESIDERENDE KAPELLAN		
1707 - 1719	Didrik Jensen Blicher	78	(NORDRE SOGN)		91
1720 - 1726	Peder Lauritsen Hunderup	78	1858 - 1869	Peter Jessen	91
1726 - 1730	Christian Johansen Dorscheus	79	1869 - 1873	G.S.F. Schepelemn	91
1730 - 1735	Peder Nicolai Hansen Holst	79	1874 - 1883	C.V.V. Møller	91
1735 - 1766	Jens Pedersen Olrog	80			
1766 - 1781	Hans Hansen Myhre	81	STUDENTERPRÆSTER		
1781 - 1785	Andreas Lorentsen Drejer	81	(KALDSKAPELLANER)		92
1785 - 1791	Lambert Daniel Bruun	81	1965 - 1977	Palle Dinesen	92
1791 - 1822	Jørgen Lomborg Paludan	82	1978 - 1988	Johannes Værge	92

STUDENTERPRÆSTER		ANDRE PRÆSTER	105
(SOGNEPRÆSTER)	94	1822 - 1824 Jørgen Thisted	105
1998 - 1998 Metha Kirsten Sandholt	94	1940 - 1965 Kristen Ejner Skydsgaard	105
1999 - S.T.L. Hansen	94	1982 - 2000 Leif Grane	106
		2003 - 2010 Bent Flemming Nielsen	107
GADEPRÆSTER	95	2011 - Niels Henrik Gregersen	107
1993 - 2004 Ellen Margrethe Gylling	95		
2005 - 2009 Karen Ea Hvitnov	95		
2009 - Mia Rahr Jacobsen	96		
KATEKETER (IKKE MED PÅ PRÆSTETAVLEN I KIRKEN)	96		
1800 - 1808 Carsten Nicolai Meldal	96		
1809 - 1826 Niels Henrik Gude	97		
1826 - 1835 Herman Andreas Timm	97		
1835 - 1847 Wilhelm Øllgaard	98		
1848 - 1858 Jens Nielsen	98		
1859 - 1867 Nicolai Wilhelm Rohde	98		
1868 - 1874 Niels Jørgen Jensen Lund	99		
1875 - 1879 Theodorus Levin Levinsen	99		
1879 - 1879 Henrik Nicolai Kemp	100		
1880 - 1882 A.T.V.Wahl	100		
1883 - 1884 Otto Valdemar Engelsen	101		
1886 - 1890 Carl Ingvard Linnemann	101		
1890 - 1892 Hans Carl Adam Julius Gjerding	102		
1893 - 1898 Johan Mikkelsen	102		
1898 - 1904 Tage Møller	102		
1904 - 1905 Christian Ludwigs	103		
1905 - 1909 F.M.H. Grell	103		
1909 - 1910 Halfred Jensen Vimtrup	104		
1910 - 1911 Ole Larsen	104		
1911 - 1915 Harald Frederik Grønvold	104		
1916 - 1918 Gudmund Bruun	104		
1918 - 1921 Anders Christensen	104		

Siden kirkens indvielse har kirkens klokker kaldt til gudstjeneste. Kirkens to nuværende klokker blev støbt i 1937, i 300-året for kirkens grundstensnedlæggelse.

Kirkens ældste messehagel fra 1757 som præsterne bærer langfredag.

FORORD

Nærværende bog om præster i Trinitatis er blevet til på en lidt bagvendt måde, idet jeg egentlig slet ikke havde tænkt på bogudgivelse, da jeg begyndte at indsamle materiale om mine forgængere i Trinitatis. Imidlertid voksede det indsamlede materiale umærkeligt, og en dag slog det mig, at det burde samles og udgives i lighed med bogen ”Musik i Trinitatis”, som jeg skrev for et par år siden. På grund af bogens tilblivelseshistorie, hvor jeg gennem årene har samlet data for min egen skyld og ikke med henblik på udgivelse, har det været vanskeligt med en fuldstændig efterprøvelse af alle de kilder, der er anvendt. Jeg har dog kontrolleret så meget, som det har været mig muligt. Litteratur og kildehenvisningerne er bl.a. af ovennævnte grunde ikke komplette, og det har ikke været tilsigtet at udelade kildehenvisninger hverken til citater eller billeder eller at undlade at kreditere for anvendelsen.

Bogen består af en generel beskrivelse af præsteforholdene i Trinitatis sogn og dernæst af biografier over de fleste af de præster, der har virket i Trinitatis kirke siden indvielsen i 1656. Vil man vide mere, kan man med fordel supplere læsningen om præster i Trinitatis med artikler fra bogen ”Runde Kirke, Taarn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år.”

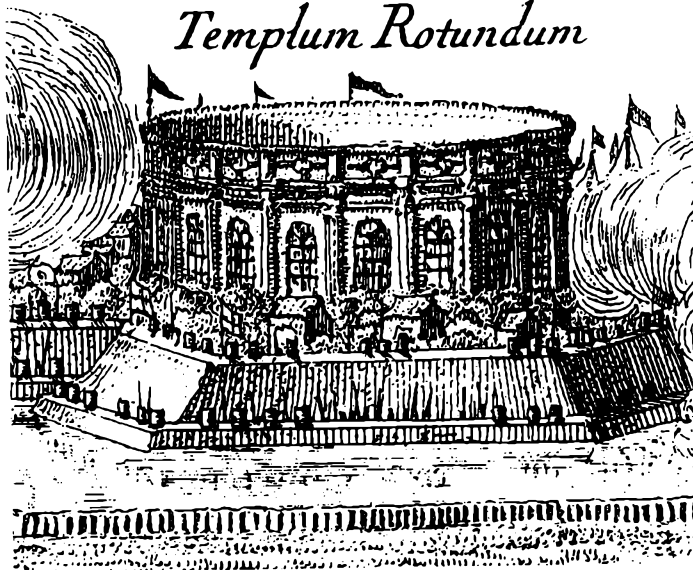
Jeg skylder såvel Trinitatis menighedsråd som Trinitatis menighedspleje stor tak for støtte til udgivelsen af bogen. De anvendte fotos og billeder stammer for de flestes vedkommende fra Trinitatis kirkes arkiv, hvortil både Jesper Vang Hansen og Morten Jacobsen har bidraget.

Metha Kirsten Sandholt

7. september 2011

Templum Rotundum

Skitse af
Sankt Anna Rotunda.

SOGNET

Den første sognepræst

Trinitatis kirke er Chr. IV's værk. Kirken blev indviet trinitatis søndag 1656, så Chr. IV, der døde i 1648, nåede altså ikke selv at se kirken færdig. Siden 1630erne havde bedesalen på Regensen fungeret som kirke for de studerende ved Universitetet, men kongen ønskede, at studenterne skulle have en rigtig kirke, så derfor blev Trinitatis kirke bygget. Kirkens første sognepræst, Jens Justesen Berg, havde været præst på Regensen siden 1640, så det var kun naturligt, at han blev sognepræst i Trinitatis, da kirken blev taget i brug. Kort efter kirkens indvielse, nemlig den 6. juli 1658, blev patronatsretten overdraget til Universitetet. Der fulgte imidlertid ingen indtægter med denne ord-

ning, så der måtte findes nogle indtægtskilder. For at finansiere kirkens drift fik Trinitatis kirke i 1683 tildelt det sogn, der egentlig tilhørte Sankt Anna Rotunda, den store tolvkantede centralkirke, som Chr. IV havde påbegyndt ved Nyboder i 1640, men som aldrig blev fuldført.

Det var dog først ved kongelig forordning af 2. marts 1686, at grænserne for Trinitatis sogn blev endelig fastlagt. Forud var gået "hæftig Dispute" med nabopræsterne ved Vor Frue og Nicolai kirker, da de ikke var interesserede i at afgive noget af deres sogne til Trinitatis, da det jo ville betyde tab af kirkelige handlinger og dermed af indtægter.

Den første kapellan

Trinitatis kirke havde ikke kun en sognepræst. Helt fra begyndelsen var der også et kapellanembede, og kirkens første kapellan, Bent Olufsen Halland, kom fra Kirken uden for Nørreport, som var beliggende i det nuværende Trinitatis sogn. Under pestepidemien i 1546 var der blevet anlagt en kirkegård uden for Nørreport for at aflaste kirkegårdene ved de tre københavnske sognekirker, Vor Frue, Sct. Nicolai og Helliggeist. Fra 1562 var der en graverbolig ved kirkegården, og fra omkr. 1600 voksede en egentlig forstadsbebyggelse frem. I årene 1624-28 opførtes en ny kirke, som blev indviet af biskop H.P. Resen den 18. juni 1626. Kirken fungerede som almindelig sognekirke, mens kirkegården stadig benyttedes som fattig- og pestkirkegård. Da København blev belejret i 1658, blev forstæderne stukket i brand, så fjenden ikke kunne gemme sig bag bygningerne, og Kirken uden for Nørreport brændte ned til grunden. Kirken blev ikke genopført, da man efter belejringen ønskede et åbent ubebygget område rundt om voldene og søerne for at beskytte byen mod fjender i fremtiden. Kirkens præst blev derfor kapellan ved Trinitatis.

Sognet

Sognet havde en enorm udstrækning, og den del af sognet, der lå uden for voldene, strakte sig helt op til Gentofte. Her boede ikke mange mennesker, men det gjorde der faktisk heller ikke inden for voldene. I hele København boede der omkring år 1600 formodentlig ca. 12.000 mennesker. Herefter steg befolkningstallet kraftigt, især efter det tidspunkt, hvor Trinitatis kirke blev bygget. De første relativt sikre tal vedrørende

befolkningstallet i København stammer fra folketællingen i 1769, hvor indbyggertallet var nået op på ca. 70.000 eller mere, hvis man tæller de garnisonerede soldater med. Midt i 1800 tallet var befolkningstallet i København vokset så meget, at det ikke længere var muligt at holde bebyggelsen inden for voldene. Byen voksede uden for voldene, og efter at der ikke var blevet bygget nye kirker i København i 200 år blev Sct. Johannes kirke bygget og indviet i august 1861. Sct. Johannes sogn var blevet udskilt fra Vor Frue og Trinitatis sogne i maj 1861. En lang række af de sogne, der i dag ligger mellem det nuværende Trinitatis sogn og Gentofte, er således opstået, efterhånden som Stor-københavn voksede, og Trinitatis er det sogn i Danmark, hvorfra der er udskilt eller opstået flest nye kirkesogne. I alt er der udskilt 23 sogne fra det oprindelige Trinitatis sogn.

Nordre sogn, 1858

Omkring det tidspunkt, hvor man opgav voldene omkring byen, boede der 40.000 mennesker alene i Trinitatis sogn. Med så mange sognebørn var det nødvendigt at dele sognet i to distrikter og have to sognepræster og to kapellaner til at betjene de mange sognebørn. Den ordinerede kateketstilling blev bevaret, og kateketen skulle derefter gøre tjeneste i søndre sogn. Distriktsdelingen skete ved kongelig resolution af 5. maj 1858. Det bestemtes endvidere, at "saasnart Omstændighederne tillade det, blive de fornødne Skridt at indlede til det nordre Sognedistricts Forsyning med en egen Kirke". Opførelse af kirker var ikke længere kun et statsanliggende, så der blev samlet penge ind til opførelse af den nye kirke, Sct. Pauls kirke, som blev

indviet i 1877. Dermed var Trinitatis sogn blevet reduceret betydeligt, men folketallet var stadig stort, og de sociale problemer blandt sognebørnene var massive. Sognepræsten i det gamle søndre sogn med Trinitatis kirke som sognekirke, Christian Vilhelm Nielsen, døde den 30. marts 1878, så der var nok at tage fat på for den tidligere kapellan, Georg Sophus Frederik Schepelern, der nu blev udnævnt til sognepræst. Schepelern gik i gang og oprettede Danmarks første menighedspleje for at hjælpe sognets mange fattige, hvilket man kan læse mere om i bogen "Runde Kirke, Taarn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år".

Den første store sanering

Det havde ikke hjulpet meget, at folk efter midten af 1800-tallet var begyndt at flytte uden for voldene, for den elendige bygningsmasse bestod stadig i Trinitatis

sogn, og den tiltrak blot endnu flere af de fattigste mennesker. Særlig galt stod det til i Vognmagergade-Brøndstrædekvarteret, som det også er beskrevet i bogen "Runde Kirke, Taarn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år", og i 1909 gik kommunen i gang med at rive hele kvarteret ned. Hermed var der samtidig taget skridt til en meget stor ændring i befolkningssammensætningen i sognet. Da Brøndstræderne var jævnet med jorden, opførtes i stedet i 1914 den første Guttenberghusbygning, og saneringen af hele kvarteret fra Gothersgade til Pilestræde afsluttedes i årene 1970-74 med opførelsen af den sidste i rækken af Guttenberghusbygninger ud mod Pilestræde. Et helt kvarter havde dermed mistet sit oprindelige folkeliv, og kirken og præsterne måtte tilpasse sig de nye tider, hvor der var færre og færre, der boede i sognet, mens mange udefrakommende gik på arbejde eller på indkøb der.

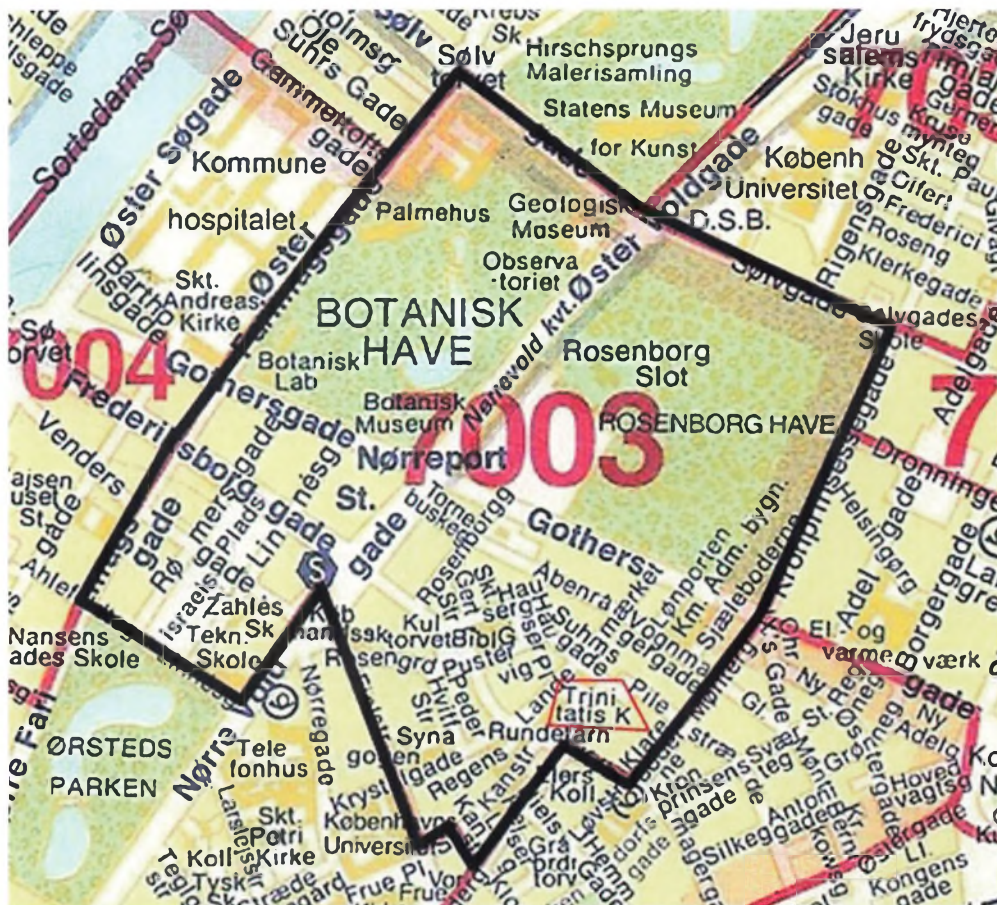

*Landemærket i begyndelsen af 1970erne.
Foto: Karsten Kemp.*

Landemærket for saneringen.

*Kort over Trinitatis
sogn med myndigheds-
koden 7003.*

Sognegrænser 1929-30

En større omlæggelse af sognegrænserne i den gamle bydel inden for voldene i København fandt sted i 1929, samme år som pastor Christensen kunne flytte ind i den nybyggede præstebolig i Landemærket. Menighedsrådene enedes på et møde med biskoppen i december 1929 om at tilstræbe, at sognene fik et nogenlunde ensartet folketal, dvs. ca. 10.000 indbyggere i

hvert sogn i Indre by. Det betød nedlæggelse af nogle præstestillinger i visse sogne, men Trinitatis gik dog fri, idet kateketembedet var blevet nedlagt få år forinden. Først i 1989 blev kapellanembedet nedlagt, men det opvejedes i nogen grad af, at der i 1960'erne var blevet oprettet en studenterpræstestilling med hjemsted i Trinitatis.

Vognmagergade 15, 1898. Foto: Københavns Museum.

Før branden

Trinitatis kirke er en af de smukkeste kirker i København. Når man befinder sig i kirkerummet, tænker man, at sådan har her set ud i mere end 350 år, men kirkerummet har faktisk ændret sig en del og skiftet karakter gennem tiderne, så selv om det er det samme rum, præsterne har holdt gudstjeneste i gennem tiderne, er det ikke et rum, der har set ens ud til alle tider.

Grundstenen under Rundetaarn blev lagt i 1637, tårnet blev færdigt i 1642, kirken stod under tag i 1646 og blev indviet Trinitatis søndag, den 1. juni 1656. Nøjagtigt hvordan kirken så ud indvendig, da Jens Justesen Berg og Bent Olufsen Halland forrettede de første gudstjenester, er ikke til at sige. Dørene eller portalerne har været anderledes, end de er i dag, hvor kun den søndre korportal er bevaret i sin oprindelige udformning. Orglet var endnu ikke færdigbygget. Det blev først færdigt i 1660. Alterprydelsen var et krucifiks, men da kirkens anden sognepræst Albert Foghsen With havde virket et par år, fik kirken en ny altertavle, som bestod af et ”Skilderie”, som sandsynligvis var en nadverfremstilling.

Når With skulle på prædikestolen, skulle han ned til den næstnederste pille, hvor prædikestolen var blevet flyttet til, året før han tiltrådte, så præsten bedre kunne høres. Ellers ved vi ikke noget om den første prædikestol. Men vi ved, at det kneb med pladserne i kirken.

Allerede i Bergs tid drømte man om at få etableret pulpiturer i kirken, og i efterfølgerens tid blev det så en realitet. Tre pulpiturer blev etableret, heraf et under orglet.

Når der var dåb, hvilede dåbsfadet på en fontefod fra 1685 af smedejern. Fontefoden blev i 1872 skænket til nationalmuseet, fordi Didrik Gerckens havde lavet en ny fontefod til kirken efter den store brand i 1728. Det blev sognepræst Hans Hansen Mossin og den berygtede kapellan Peder Nicolai Holst, der blev de første, der tog den nye font i brug, den samme som vi bruger i dag. Også kirkens sølvtøj er det samme i dag, som det var i kirkens første år, for sølvtøjet var stort set det eneste, der blev reddet, da branden ramte og satte ild i alt inventaret. Og det er morsomt at tænke på, at samtlige kirkens præster har haft den samme alterkalk i hånden.

Efter branden

Efter branden i 1728 forestod selvsagt en kæmpe istandsættelse af kirken. Stort set alt inventaret var blevet ødelagt på nær smedejernsgitre og Schacks epitafium. Der blev ikke tale om at forsøge at genskabe det tabte. Inventaret blev derimod nyskabt i tidens rige barokstil. Billedskæreren Fr. Ebisch leverede både prædikestol og altertavle, der ind til 1756 stod uden staffering. Derefter blev de stafferet, så det må have været en noget anderledes oplevelse af kirkerummet

Søndre korportal er den eneste af de oprindelige indgangsportaler, der er bevaret.

for sognepræst Leth i de sidste 8 år, han virkede ved kirken sammenlignet med hans første år der. I 1733 kunne organist Peder Sparkiære tage Daniel Lambert Kastens nye orgel i brug. Under orglet og langs skibets ydermure opsattes pulpiture med lukkede stole (mod syd i to etager). Året før Leth døde, har der igen været en større istandsættelse af kirken, men her er vore kilder så få, at vi ikke rigtig ved, hvad istandsættelsen gik ud på.

Epitafium skjult bag træværket i søndre skriftestol.

Efter bombardementet

Efter at Vor Frue kirke var blevet ødelagt under Københavns bombardement i 1807, måtte Trinitatis kirke midlertidigt fungere som landets hovedkirke ind til Vor Frue igen kunne tages i brug i 1829. Dette afstedkom nogle store ændringer i kirkens interiør. Der kom for første gang en kongestol på sydsiden af kirken, og denne stol udvidedes i forbindelse med reformationsjubilæet i 1817. Festlighederne blev holdt den 31. ok-

tober og den 1. november, og der var planlagt et stort musikprogram med medvirken af Det kgl. Kapel og sangere fra operaen. Det var tænkt, at sangerne skulle stå på pulpiturene, men Weyse, der havde komponeret musikken til kantaten, ønskede kapel og sangkor anbragt ved altret, hvor der kunne blive plads, når en særlig tribune blev bygget til dette formål. Man fulgte Weyses anvisning og byggede et pulpitur, kaldet "Orchester", i en højde, som korresponderede med det øvre pulpitur i kirken. Musiktribunen blev taget ned i forbindelse med kirkens reparation i 1870.

I 1829 flyttede Vor Frue menighed tilbage til deres egen nyopførte kirke. Året efter blev sognepræsten i Trinitatis, N.E. Øllgaard, udnævnt til biskop i Viborg, og i efterfølgerens V. H. Rothes tid skete der igen ændringer i kirkerummet. I årene 1834-35 opførtes efter tegning af G. F. Hetsch to såkaldte skriftestole, lukkede stuer, som i dag bruges til kontor og til forskellige aktiviteter. I dag ved vi ikke, hvordan vi skulle klare os uden disse to rum, men man må samtidig vedgå, at fornemmelsen af at stå i et kirkerum med et trefløjet skib i nogen grad er ødelagt ved, at disse rum nu er en del af kirken.

Magistratskirke

I midten af 1800tallet var kirken i en elendig forfatning. Ja, den var efter nogens mening nærmest farlig at færdes i eller i nærheden af. Fx knækkede tagrytterens fløjstang og faldt ned den 3. december 1863. Lykkeligvis kom ingen til skade, men advarsler havde der været i forvejen. Således skrev "E" i Fædrelandet den 5. marts 1863:

*Kirkerummet med
Weyses orkester-
plads og pulpitur i
to stok.
Foto: Københavns
Museum.*

OM TRINITATIS KIRKE

læste jeg forleden en Artikel i et andet Blad. Dennes Indsender har fuldkommen Ret i, at Kirkens forfaldne Tilstand er Noget, som ligger Mange paa Hjerte; men det er jo en bekjendt Sag, at Ingen vil være første Mand til at tage fat paa en gammel Slendrian; man venter, at en Anden skal begynde, og hvis Ingen kommer, maa Tingen gaae som den bedst kan. Dette har nu i mange Herrens Tider været Tilfældet med Trinitatis kirke; men efterat En har begyndt med at opløfte Klageraabet, vil jeg haabe, ligesom han, at Flere vil følge Exemplet.

At Kirken er forfalden i en uanstændig Grad, kan Enhver, der har Øine, see; - at den er kold, klam og uhyggelig, maa Enhver føle; - at det lille Positiv, som er anskaffet paa Grund af Orglets Ubrugbarhed, har matte, ufuldkomne Toner, kan Enhver, som har Musiksands, høre. Det er derfor ikke at undres over, at Enhver, ved Indtrædelsen i Kirken, bliver greben af et uhyggeligt Indtryk, som kun forstærkes, naar man nøiere undersøger dens Tilstand. Loftet er paa sine Steder sunket en 4 a'5 Tommer. Dette er maaskee ikke saa skrækkelig farligt, men da Synkningen rimeligvis skri-der fremad, kan det dog let Hænde sig en skjøn Dag, at en Del deraf styrter ned over de faa Forvovne, som Kirkens truende Tilstand ikke har afholdt fra at høre deres Sognepræst. Ved samme Leilighed, rimeligvis ikke før, vil Kirken maaskee befries for de gamle, hæs- lige ormstukne Fuglebure, som pryde dens indvendige Sidevægge. Af den Grund ville vi ikke opholde os ved dem, ligesaa lidt som ved det ubrugelige Orgel, men stige ned for at undersøge Gulvet. Ogsaa dets Tilstand

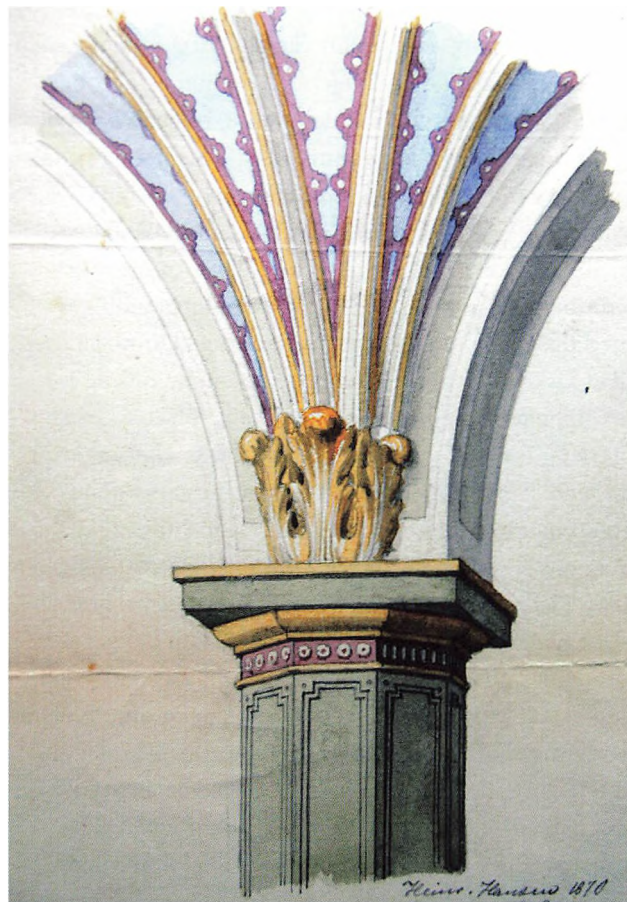
er truende. Det kan vel ikke, som Loftet, styrte ned paa Folk, men det kan styrte sammen under Folk, og begrave de Levende hos de Døde nede i Gravhvælvingerne, som strække sig hen under hele Kirkegulvet. For c. 3 Aar siden havde en Dag omtrent et Par hundrede Mennesker været til Alters, og Alt gik meget godt, men da man Dagen efter kom hen i Kirken, fandtes det, at Gulvet foran Altret var sunket et Par Alen ned, fordi Bjækelaget over Gravhvælvingerne var Raadnet. Saavidt mig bekjendt, foreslog Pastor V. Nielsen dengang, at Kirken skulle lukkes, fordi det var farligt at opholde sig i den, men dette fornuftige Forslag blev ikke taget til Følge. Paa det enkle Sted, hvor Gulvet var sunket, blev det atter hævet iveiret og repareret, men for øvrigt er det i samme Tilstand som før. Der kunde maaskee findes En eller Anden, som betvivler Rigtigheden af denne Fremstilling af Kirkens faldefærdige Tilstand, men saadanne Tvivlere vil jeg henvise til Bygningsinspecteur, Prof. Hansen, som har taget Syn over den, og altsaa kan meddele al ønskelig Underretning i saa Henseende. Siden Forslaget blev fremsat om Kirkens Lukning, er der ikke sket nogen Ulykke, men hvor længe vil det vare, før nogen indtræffer, og hvem vil bære Ansvarer naar den Indtræffer? Disse Spørgsmaal haaber jeg, Vedkommende ville lægge sig paa Hjerte.

I Kirken er der især en saa forfærdelig Fodkulde, at man neppe kan mærke, man har Fødder, naar man forlader den efter Gudstjenesten. Denne Ulempe, som til Dels stammer fra Gravhvælvingerne, kunde afhjælpes ved Anskaffelsen af et Varmeapparat, men uagtet Kirken er Sognekirke for den største Menighed

I Kjøbenhavn, er den nu den eneste Hovedkirke her i Staden, som ikke opvarmes om Vinteren.

Det synes aldelses at glemmes, at Trinitatis Kirke, en af Fjerde Christians Bygninger, ved en Grundig Reparation vilde blive en af Hovedstadens smukkeste Kirker, og det synes ligeledes at oversees, at denne Kirkes Menighed er den største i Hovedstaden. Naar Fremmede, især fra Brødrigerne, kommer her til Staden, ville de gjerne see Bygningerne fra Christian den 4des Tid, og besøge derfor ogsaa tidt Rundetaarn og Kirken, men hvilken Mening maae de ikke faae om os, naar de see den faldefærdige Kirke? Undskylder man sig med dens Fattigdom, hvorfor sammenkalder man da ikke Menighedens Medlemmer, for at raadslaae med dem om, hvad der kan gøres, hvorfor henvender man sig ikke til Cultusministeren, som har viist saa varm Interesse for Kirkens Restauration, hvorfor henvender man sig ikke til Hs. Maj. Kongen, som med saa stor Iver og Interesse vaager over Bevarelsen af de Mindesmærker, som vi endnu have fra hans store Forgængere?

E.

Skitse tegning til den livlige bemaling på pillerne i kirken.

Ifølge læserbrevsskribenten var den altså helt galt med kirken, og langt hen ad vejen havde han ret. I løbet af det 19. århundrede var det nemlig blevet værre og værre med kirkens økonomi, og i 1839, mens Rothe var sognepræst, nedsatte konsistorium en komite, der skulle undersøge, hvordan der kunne blive balance mellem kirkens indtægter og udgifter. Det blev indledningen til nogle meget langvarige forhandlinger med borgerrepræsentationen, som ikke kunne gå med til at kirkens gæld dækkedes ved tvungne bidrag fra menighedens medlemmer. Alt imens forfaldt kirken mere og mere. Sognepræst Rothe døde, Nielsen kom til, men stadig skete der ikke noget. Organist Berggreen havde ikke noget ordentligt orgel at spille på, men endelig kom der skred i tingene. Den 30. oktober 1866 tilskrev magistraten borgerrepræsentationen: »Det synes ... ,uforsvarligt at lade Kirken længere være i den brøstfældige og trængende Tilstand, hvori den er, blot fordi man ikke kan blive enig om, hvorfra Midlerne skulle tages, og saafremt derfor ikke Hjælp kan faaes andetsteds fra, bør man ikke betænke sig paa at tye til de Kilder, som ere til Raadighed«. De årelange forhandlinger endte så med, at kommunen skaffede de fornødne penge og magistraten fik ved kgl. resolution af 29. december 1868, plakat af 17. februar 1869, patronat over Trinitatis kirke. Dermed var Universitetet ude af billedet, og konsistorium havde ikke mere at skulle have sagt. Med magistraten som patron kom der gang i restaureringen af kirken. Efter forslag af Heinrich Hansen blev kirkens indre, navnlig piller og hvælv, malet i strålende kulører med limfarve og guld og stod i denne skikkelse til 1909. Musiktribunen fra reformationsjubilæet i 1817 blev nedtaget. Kirken

restaureredes også i det ydre i perioden 1869-71. Vinduerne i bibliotekssalen ændredes til spidsbuede vinduer. Portalerne ændredes og flyttedes, og ved gavlen bag altret opførtes en lav sakristbygning. Der, hvor præstegården ligger i dag, blev opført et ligkapel.

Ligkapellet i Landemærket lå hvor præstegården ligger i dag.

Nyere tid

Den gennemgribende restaurering af kirken i 1869-71 var dyr, men der skulle også gå godt og vel 100 år, før kirken igen fik den helt store tur. Selvfølgelig var der sket udbedringer, reparationer og ændringer i mellemtiden, så som forbedring af varmeanlægget flere gange, indlæggelse af elektrisk lys i 1908-09 og en kæmpe ombygning af orglet i forbindelse med kirkens 300 års

jubilæum i 1956. I 1960 malede og reparerede man diverse ting i korområdet, men en samlet renovering af kirken fandt først sted igen i årene 1981-82. Renoveringen, som sognepræst Palle Dinesen var meget involveret i, betød, at kirken var lukket i 13 måneder. Ved denne store restaurering, som kostede omtrent 7 millioner kr., blev bl.a. kirkens vinduer med de gamle smedjernsrammer restaureret. En af de mest synlige ændringer var dog en ændring af farverne på de brunmalede pulpiturer, der nu førtes tilbage til den tidligere bemaling med en lys grå farve og marmorerede felter. En anden tydelig ændring var fremdragelsen af de gamle guldbelægninger på hvælvenes ribber. Man troede ikke, at belægningerne eksisterede længere, men da man bankede de mange kalklag af, dukkede meget velbevarede guldbelægninger frem. Og ikke nok med det, under arbejdet med at fremdrage guldbelægningerne kom en række portrætlignende ansigter frem, en række kriger-ansigter og en række masker, som dækket med århundreders kalklag blot lignede rosetter. Selv om renoveringen af kirken i 1981-82 var meget omfattende, blev hverken prædikestol eller alter renoveret. Det er de dog blevet siden hen, altret i 2003, prædikestolen i 2005. Også gulvet i midtergangen i kirkeskibet er blevet fornyet med nye ølandsfliser (i 1993), og i 2005 fik alterområdet et løft med nyt altertæppe designet og fremstillet af tekstilkunstneren Martin Nannestad Jørgensen. I 2010 etableredes en trappe fra pulpituret med adgang til orgelpulpituret, og i disse år etableres glasdøre ved indgangene mod vest, så selv om de helt store gennemgribende restaureringer har været få i kirkens godt 350-årige historie, så sker der hele tiden en masse små ændringer.

Tekstilkunstneren Martin Nannestad Jørgensen i gang med at væve altertæppet til Trinitatis kirke.

KATASTROFERNE

Trinitatis sogns og dens præsters historie hænger nøje sammen med byens historie, og såvel den almindelige udvikling som forskellige større begivenheder har sat deres præg på kirken og kirkens liv gennem tiderne. Flere store katastrofer har gennem århundrederne ramt sognet.

Pest

En af de helt store katastrofer, der ramte sognet, ja hele byen, var pesten i 1711, mens den godt halvfjerdsårige Albert Foghsen With var sognepræst, og den 34-årige Didrik Jensen Blicher var kapellan. Det formodes, at indbyggertallet i byen har været omkring 70.000 mennesker, og heraf bukkede over 20.000 under for pesten i løbet af nogle få sommermåneder. De hidtidige begravelsesceremonier blev forbudt,

og de døde skulle i jorden inden 24 timer. Kirkegården omkring Trinitatis kirke var imidlertid ikke stor nok, så Trinitatis kirke fik, som byens øvrige kirker, en assistenskirkegård for at skaffe plads til de mange døde. Kirkegården, som lå i sognet mellem Åbenrå og Gothersgade, blev nedlagt i 1760. Hvordan det har været at være præst under pesten er svært at forestille sig, og oplysninger om pestepidemien er i det hele taget dårligt oplyst for Trinitatis sogns vedkommende. Trinitatis-præsterne overlevede epidemien, mens præsten ved Vor Frue og et par hjælpepræster døde af pesten i august måned. Mathias Anchersen, der blev præst ved Trinitatis 15 år efter pestens hærgen, mistede i øvrigt sin kone under pestepidemien. Parret nåede at være gift i 10 uger. Også den tidligere Trinitatisorganist Christian Geist døde under epidemien i 1711.

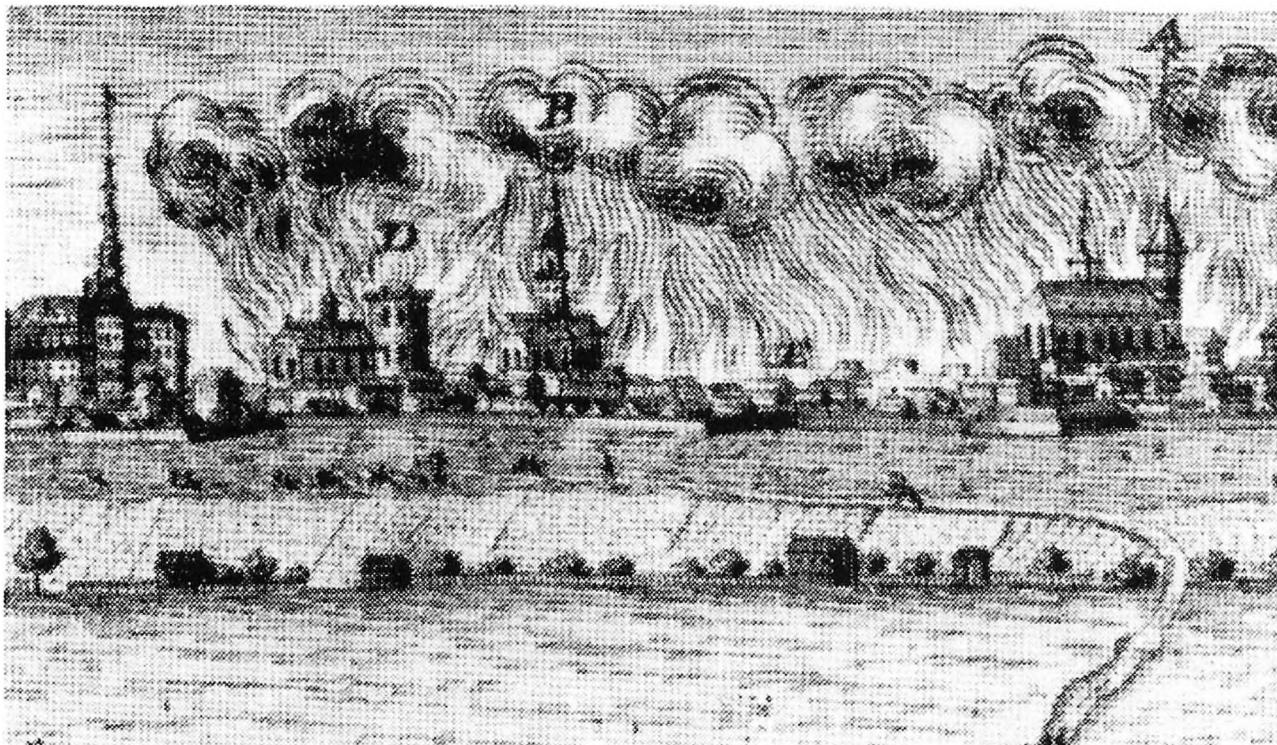

Mere end 20.000 mennesker bukkede under for pesten i København.

Brand

En anden stor katastrofe, der ramte sognet, var branden i 1728. Alle sognets huse nedbrændte på nær et par stykker. Også kirken blev ramt, selv om det kun var inventaret, det gik ud over. Branden fik følger mange år frem i tiden. Folk var mærkede på sind og sjæl, og mange kom aldrig økonomisk på fode igen, fordi der ikke var noget, der hed brandforsikring. En forordning om brandforsikring i København kom først i januar 1731. Også kirkens præster blev ramt, og sognepræsten, Mathias Anchersen, måtte se præstegården i St. Kannikestræde gå op i flammer sammen med de

mange professorgårde i gaden. Han kom sig aldrig økonomisk efter branden. Det er svært at forestille sig, hvordan præsterne og kirken kunne tage sig af så mange hjemløse og nødlidende mennesker, som der var i sognet efter branden. Sjælesorg, som vi kender det i dag, har nok ikke været en mulighed, men efter branden blev der indført en årlig københavnsk helligdag den 23. oktober til minde om branden. På denne dag blev der holdt taksigelsesgudstjenester, fordi brandens "dæmpelse" og ophør blev set som et direkte indgreb fra Guds side. Helligdagen blev først afskaffet mange år senere, i 1770, ved den store helligdagsreform.

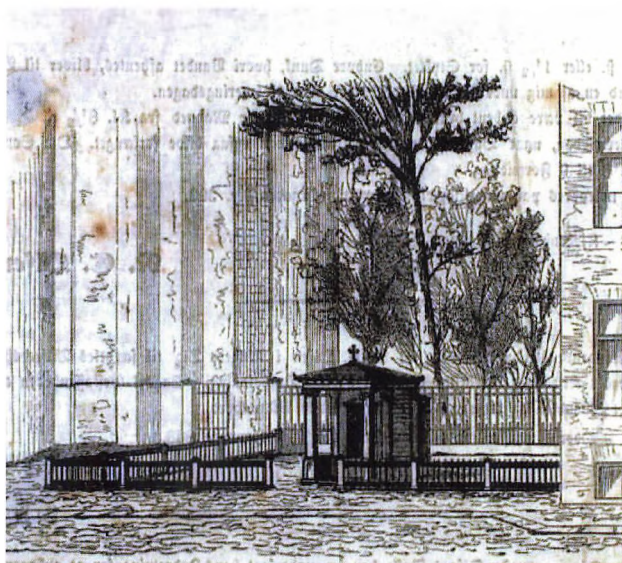
Krig

Men pest og brand var ikke den eneste prøvelse Trinitatis sogn har været udsat for, også krig måtte sognebørnene erfare. Kort efter kirkens indvielse led hele byen under svenskernes angreb på København. Det var hårde tider, men endnu værre var måske englændernes angreb på København i 1807. Bomberne haglede ned over byen i begyndelsen af september måned, og af kirkebogen over døde kan vi se, at mindst 18 mennesker i Trinitatis sogn døde som følge af, at de var blevet ramt af en bombe. Ud over disse 18 personer var der naturligvis også dødsfald af andre årsager, og det var et problem at få folk i jorden, da Assistents kirkegård uden for voldene ikke kunne benyttes under belejringen og bombardementet. Kirkebogen antyder, at i hvert fald nogle af de afdøde beboere i Trinitatis sogn blev begravet inden for voldene på den gamle kirkegård. Sognepræst Holst var selv gammel og døende, så det er nok ikke megen hjælp, sognebørnene har fået fra hans side.

Bombardementet af København fik store konsekvenser for Trinitatis kirke, idet Vor Frue menighed i 22 år kom til at høre til i Trinitatis, efter at Vor Frue kirke var blevet bombet sønder og sammen.

Kolera

Nok en katastrofe har ramt Trinitatis sogn, og nu er vi fremme ved år 1853. Koleraen hærgede i København og gik især ud over de mange fattige i de usunde, tætpakkede boliger i Trinitatis sogn. Sognepræst Valdemar Henrik Rothe var en ældre mand, der var godt op i halvfjerdserne, så man kan gætte på, at han havde begrænsede kræfter til at tage sig af sine sognebørn under koleraepidemien. Kapellanen F. Hammerich var derimod kun i fyrrerne, og vi ved fra hans biografi, "Et levnedsløb", at der var nok at se til som præst i Trinitatis sogn under koleraepidemien. På de næste sider bringes et uddrag af biografien i sin fulde ordlyd, for den giver os et rigtig godt billede af såvel præsternes som sognebørnenes forhold under koleraen.

I årene op til koleraepidemien blev der solgt rent vand fra en lille bod ved kirkepladsen.

Om koleraen i København. Uddrag af F. Hammerichs biografi, Et levnedsløb, Anden del, side 125-132.

Koleraen havde længe truet København, hvis sundhedsvæsen var i ynkelig tilstand, omsider blev truslen ramme alvor. Den 12te juni 1853 viste de første tilfælde sig, og en måned efter, midt i juli, var farsoten der i al sin vildhed, folk styrtede om på gaden og døde.

I flere måder brøstede det på kraft hos de styrende myndigheder, så greb da rædslen om sig, og selv manden kunde flygte bort fra kone og børn. Men politiet holdt de vilde lidenskaber nede, som tit gøre en pest-tid dobbelt forfærdelig, lægerne var på færde tidligt og sildigt og gjorde fuld fyldest, og præsterne ligeså; syv læger og en præst faldt som ofre for sin pligt.

Så snart det tegnede til virkelig fare, henvendte præsterne sig til sundhedskommissionen og tilbød sin hjælp på hospitalerne, ved de syges senge og mellem sygevogterne; sagen blev dog henlagt, og det kom ikke til nogen ordnet virksomhed, enhver præst arbejdede for sig. Dette gik ikke i længden, byrden blev uoverkommelig, især da dødsfaldene tog til, spring i spring, og man næsten ikke kunne gøre andet end løbe fra hus til hus, berette døende og kaste jord på de døde. Provst Gad og jeg fik altså en overenskomst i stand mellem præsterne, så de skiftevis, uden hensyn til sognegrænsen, skulde jorde frijordsligene, efter at man havde begyndt at samle dem på ét sted.

I førstningen brugtes hertil gymnastikhuset i bastionen uden for Vartov, der mødte den, hvem det tilfaldt, alt om morgenen kl. 7. Kisterne stod opstablede i flere rækker oven på hinanden, mange af dem var ikke slåede til, og man kunde se de halvnøgne lig; det hed sig

at et af disse "lig" var stået op og blevet levende igen. De så kaldte kolerasoldater vandrede op og ned med sabler og skulde holde orden mellem en tæt klynge af medlidende eller nysgerrige mennesker; drenge, som krøb op i vinduerne og træerne, joges bort og alligevel straks igen sad på pletten; pjaltede, vilde karle, af hvem man kunde frygte alt, gamle koner, der vilde holde regnskab med, om også de døde var ordentligt klædte.

Fra gymnastikhuset gik vor vej til betalingsligene på assistenskirkegård, og den stod for folk gerne som det allerfarligste sted; en morgen, jeg gik derud, mødte jeg i nærheden en fattig, gammel kone, hun så så venligt på mig, nejede og sagde: Gud styrke Dem, Hr. pastor! På kirkegården tilbragte jeg nu mange timer af dagen. Det var tit dejligt vejr, en smilende, skyfri himmel så ned over al elendigheden, og når et ophold mellem begravelserne traf ind, valgte jeg en afsides plet, omgivet af roser og blomstrende hyld, røgte der min sigar og lyttede til fuglenes kvadder. Ligfølger var tilladte og faldt jævnlige steder. Der ligger i den vante orden en magt over sjælene, som styrker og derfor heller ikke bør opgives; men mange i følget gik med sigar i munden som middel mod smitte.

Gymnastikhuset blev forladt, da man mærkede faren ved det, og frijordsligene skulde derefter samles ude på kirkegården. Intet her var dog endnu i orden, ti man kunde ikke få folk til at arbejde på et sted, alle skyede. I den brændende sol stod halft hundrede kister af uhøvlede, sort overstrøgne brædder, kun hist og her var en smule sejldug bredt ud over dem, og liglugten fra kisterne og de friske grave blandede sig med blomsternes duft. Rundt om fyldt med folk, der

nedtrådte buskværket og gravene og rev korsene om; et virvar uden lige. Det ene læs med lig kom efter det andet. En af disse vogne, fortaltes der, var åben, her stak en nøgen, sortblå arm ud, hist et ben, og oven på sad to rasende karle og brølede: "den gang jeg drog af sted."

Jeg skrev indtrængende om det uvæsen til politiet, og flere præster gjorde som jeg. Endelig blev da et tømmerhus opført, hvor ligene skulle stå et døgn og familien imens have lov at klæde dem. Derpå blev de sænkede ned i en lang kule med ulæsket kalk imellem kisterne og så jordfæstede. Men man havde ikke gjort kulen dyb nok og måtte derfor danne en jordhøj over den.

Jeg kastede ikke jord på noget lig, uden at tale i det mindste et par ord til følget, hjærterne var åbne for alvorlig formaning, og mangan tilhører har fulgt mig fra grav til grav. Jeg ved den dag, da jeg jordede over et halft hundrede lig. Af og til har jeg levet mellem de døde fra kl. syv om morgenen til otte, ni om aftenene, med en enkelt times mellemrum. Og endda kunne det hælde, at man ringede på døren, lige som jeg havde taget præstekjolen af; der stod et bud fra en syg, en gang en grædende lille dreng, som bad mig komme til hans moder. Så måtte jeg hen til de syge.

Min familie lå på landet, på Hvidøre ved Emilies kilde, jeg derimod blev stadigt i København. Næsten alle i huset var flyttet bort undtagen redaktør Nathanson, og her gik jeg da om alene mangan sommerlys nat i de øde, tomme værelser, der gav genlyd under mine trin. På gaden blev det stillere og stillere, og fra kl. 10 død-stille; en enkelt vogn kunne man høre nu og da, den fór af sted efter lægen, eller man hørte fodtrinnene af

et menneske, der løb alt det han kunne i samme ærinde, lyden af en portklokke, der ringedes voldsomt. Ængstelig kan jeg ikke sige jeg var, jeg iagttog de foreskrevne regler for sundheden og viste i øvrigt der var den, som vågede over mig. Mit helbred har aldrig været bedre end den gang.

Blev jeg hentet til en syg, måtte jeg undertiden sidde ved sengen i en kvælende dunst, mens gulvet svømmede i uhumskheder; det kunde vel hælde, at den syge med ét overfaldtes af brækninger, der gik ud over mig med. Værst var det når jeg til beretelse eller jord-påkastelse skulle op i en af rønnerne i Brøndstræde, Vognmagergade, Adelgade; kun alt for godt kendte jeg både "Slottet" og "Hvide Ros". Sumpede kældre, stokværk staplet oven på stokværk, faldefærdige trapper, der så ud, som hang de i luften, værelser med en glug i steden for vinduet, eller helt mørke, og sengen redt på gulvet af halm og klude og et hullet lagen, som i måneder ikke havde set vask.

Et sted måtte jeg kravle til vejrs ad en frit stående trappe uden rækværk op på et mørkt loft umiddelbart under taget; der boede en familie. Fuldt var der med huskatte, som politiet gjorde jagt på, da man frygtede for, at de skulle bringe smitten videre omkring; i et lille kammer traf det på en gammel jomfru, der ikke holdt mindre end 15 katte. Den, der ikke har set det selv, gør sig ingen forestilling om, hvor usselt en fattig københavnsk familie kan have det.

Man traf ikke få steder på sløv ligegyldighed. "Nej", hed det, "Herr pastor, mor bad os så bønligt, og derfor lod jeg tøsen løbe efter Dem, men det er allerede en hel time siden! Imens er hun pillet af, stakkels skind, og trænger ikke mere til Dem. Kan De nu bare skaffe

os snart af med hende, for ellers kunde det gå ud over en anden!" "Min mand sørger De om, ja hvem kan vide, hvor han stikker, og det gør da heller ikke stort! Da sygen kom, rendte han sin vej fra mig og børnene, nu er han nok på svir, siger de, én har set ham ligge og snue i grønningen, det svin; men det kan også gerne være, han er væk ligesom mor!" Andre steder rådede den vildeste forfærdelse, jeg ved dem, der blev syge blot fordi de så præsten komme op ad trapperne til berettelse.

Hvor gjorde det godt, måske i samme gade og et par huse derfra, at møde en helt anden ånd! Der fløj en fattig kone, som nys havde mistet sin mand, præsten om halsen og velsignede ham, fordi han så ind til hende. Der skulde en vielse foregå på dødsengen, præsten og vennerne havde samlet sig, men den døende brudgom lå hen uden bevidsthed. Da greb bruden hans hånd: "hør Niels er det ikke sandt du vil være min mand?" I samme øjeblik fik han sin samling igen: "Jo" sagde han, "det ved du jo min ven, det har jeg så tit og mange gange lovet dig!" Og vielsen blev fuldbyrdet under stor bevægelse af de tilstedeværende.

Et andet sted var alle husboerne på benene og skulde hjælpe en syg mand, den ene kom med kamillate, den anden med varme omslag. En løb op og ned ad trappen og bankede på dørene: "skynd dig dog, Else, skynd Dem, skoflikker, hvis De endnu engang vil se den syge! Præstene er der!" Man lagde en ren dug på bordet, hvor jeg havde stillet kalk og disk, og stuen fyldte sig med folk, som stod med foldede hænder, mens jeg rakte den syge sakramentet. Om nogen frygt for kolera var her slet ikke talen.

En maler Schouw viste sig formelig storslået i sin

barmhjertighed, han gik fra seng til seng og plejede de syge; en, der ikke havde andet end en smittet seng at ligge i, bragte han hjem og gav ham plads i sin egen seng. De højere klasser kappedes med de lavere, frivillige læger strømmede til, og jeg ved de damer, der mældte sig som sygevogtersker. Så godgøreheden i alle stænder! De afdøde børn sørgede gode mennesker for, og mangen familie tog dem til sig i et barns sted, der var, som bonden sagde, "ikke altid træ under træen".

I hele denne tid var kirkerne propfulde, og det gik mangen som mig, at forkynde ordet var ham en lyst; at bodens ord lød sammen med evangeliets, er en selvfølge i en tid, så fuld af den dybeste alvor. Fik en eller anden ondt under gudstjenesten og måtte bæres ud, var det en dobbelt indtrængende mindelse; ingen kunne jo vide hvad det blev til. Og om altså flokkede de sig. Et af mine skriftebørn, en gammel jomfru, sank sammen, lige som hun havde fået sakramentet, jeg vinkede ad graveren, og hun blev ledet bort. Da jeg om eftermiddagen så ind til hende, havde hun stærk kolera, men kom sig dog.

To brændpunkter for sygdommen dannede sig, i Vartov og på "almindeligheden", som hospitalet gerne kaldtes; her så det forfærdeligt ud, især på hospitalet. En sammenstuvning alle vegne fra af mennesker, så de kunde gøre regning på fjærdeparten af den nødvendige livsluft; den gamle spiseorden vedblev med kål og ærter og den velkendte suppe, 100 potters vand på 10 pd. kød. Skrig og jammer, en grænseløs uorden på mange stuer, gangkonen hæftede ligsedlen på den, som endnu åndede:" hvad gør det? han er min sæl straks færdig!" Nær var det kommet til oprør mellem

lemmerne, der så sig som fattigvæsnets dødsdømte ofre.

Farsoten kunde gøre de underligste spring, det var rimeligvis de giftige luftarter skyld i, der må udvikle sig hvor grunden er en sump, fyldt med klude, råddent halm og andre uhumskheder. Med ét slog den ned i Amaliegade, i Nyhavn på Charlottborgsiden og hærjede der i de mest velhavende kvarterer lige så stærkt som ellers i de fattigste. Bønderne turde en tid ikke længer bringe sine varer til torvs, i havnen var der stille, næsten enhver, som kunde flytte bort, forlod byen, man regner dem i alt til hen ved 20.000 mennesker. Mange havde dog holdt ud i den vante orden til det yderste, således min broders og flere andre skoler, der først blev lukte ved feriens komme. Æmbudsmændene blev alle på sine poster, og selv prins Ferdinand og hans gemalinde var ikke til at få bort fra faren. Omsider tog de styrende myndigheder sig sammen. Gaderne blev fejede og stænkede, fri mad uddeltes til de trængende, lazaretter rejste sig, det ene efter det andet, og tællejre, siden barakker på glacieme og Kristjanshavns ekserserplads. Derhen, såvel som til livvagtens kasserne og andre større bygninger flyttede man nu de fattige familier, og de, som lå i lejr, levede et halft feltliv. Man kæmpede for alvor, og i løbet af september måned var slaget vundet og alt i den gamle gænge. Men koleraen havde kostet over 4000 menneskeliv.

Uvilkårligt måtte den, som kændte krigen af erfaring, sammenligne hin tid med denne pestens tid. Hist kom midt under farer og rædsler de mest løftende, de største øjeblikke; selv døden på valpladsen – jeg så det ved Isted – har sin skønhed, som det hedder i en gammel krigsvise.

Ej skønnere død er i verden til
end hans som i felten slagen,
på grønne mark under sang og spil
dør bort uden suk og klagen!
Alene man ellers af dødens spot
må pines i snevre senge,
men her omkringen er selskab godt
af visne blomster i enge.

Under farsoten derimod var alt så nedkuende for ånden. Rædslen rådede, ingen store livstanker viste sig eller løftende øjeblikke i kampen med en usynlig fjende, hvor selv den heltmodigste opofrelse savnede al ydre glans; her var kun de ”snevre senge og dødens spot”. Men en hjem søgelses tid har det været for mangen verdenskær, letsindig sjæl.

Postkort med billede af Store Brøndstræde - en af de gader, der var hårdt ramt under koleraepidemien.

Gudstjeneste og prædiken

En vigtig del af præstens arbejde er at forkynde evangeliet, og der har gennem alle årene været holdt både søndagsgudstjenester og hverdagsgudstjenester i Trinitatis. Som universitetskirke var det naturligt, at der også blev prædikeret på latin, for selv om latin var blevet afskaffet ved reformationen, så var det stadig de lærdes sprog. Ved indvielsen af kirken i 1656 blev der holdt prædiken både på latin og på dansk og fra 1662 og 20 år frem blev der på tolv højtidsdage om året holdt latinsk prædiken af professor Jens Bircherod, som fik en årlig betaling på 50 rigsdaler for at holde de latinske prædikener. Der blev i øvrigt også sunget latinske salmer ved disse gudstjenester.

I oplysningstiden kom kirken og præsterne under pres, men Trinitatispræsterne forsøgte at holde fanen højt. Budskabet skulle både forsvares og ud, og som den første af præsterne i København lod sognepræst Christian Michael Rottbøll dispositionerne til sine søndagsprædikener trykke og uddele. Han fik 3 1/2 årgang af sine prædikener udgivet i årene 1768-71. Det samme gjaldt hans efterfølger Johan Christian Schönheyder. Også han udgav flere årgange af sine prædikener. Sidenhen er der blevet udgivet både prædikensamlinger og lejlighedstaler af en række Trinitatispræster. Gudstjenesternes form og antal har også varieret meget gennem tiderne, men det vil føre for vidt at komme ind på her. Nævnes skal det dog, at prædiketjenesten ikke altid blev varetaget af kirkens præster. Fordi kirken var studenterkirke, var der ofte studenter på prædikesto-

len, og det faldt ikke altid lige heldigt ud. Eksempelvis lykkedes det student Nordrup i en prædiken ved aftensangen i Trinitatis i 1706 at fornærme politimester Ole Rømer så meget, at han kom til forhør i konsistorium, der fungerede som inkvisitionsmyndighed for politimesteren i slige sager. Fra denne episode er der langt, ikke bare i tid, men også i form, til nutidens gudstjenester. Højmessens om søndagen og aftensangen om onsdagen henter stadig sin form i traditionen, men i natkirken, som har åbent hver tirsdag aften, eksperimenteres der på livet løs med visuals på væggene og skiftende bands, der afprøver ny musik i vekselvirkning med præstens prædiken og bønner.

En aften i natkirken 2010.

Dåb, nadver og konfirmation

Et andet vigtigt aspekt ved præstens arbejde har til alle tider været at forvalte sakramenterne og at sørge for at børn og unge blev oplært i den kristne tro.

Nadver

Kirkegængernes deltagelse i nadveren krævede før i tiden forberedelse i form af deltagelse i skriftemål, og der har til forskellige tider været forskellig praksis med skriftemålgudstjeneste om fredagen eller med skriftemål umiddelbart før søndagsgudstjenesten. Selve nadverhandlingen har altid fundet sted i forbindelse med gudstjenesten, med mindre der var tale om beretelse af fx syge. Det var ikke forundt ukonfirmerede at deltage i nadveren, ligesom præsten også kunne afvise at tage folk til nadver, hvis han ikke fandt dem værdige. Det var en praksis som kørte helt af sporet under pietismen i 1700tallet, hvilket man kan læse mere om i artiklen om Trinitatispræsterne i bogen ”Runde Kirke, Taarn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år”. Umærkeligt har synet på nadveren hos mange mennesker nok ændret sig gennem årene fra først og fremmest at dreje sig om syndernes forladelse til lige så meget at handle om at være med i fællesskabet.

Antallet af altergæster i Trinitatis kirke var i 1884: 3005, i 1880 var folketallet 18.959. I 1945 var antallet af altergæster: 5521 og folketallet var 7170. I dag er antallet af altergæster ca. 2700, der bor 3.151 personer i sognet, og heraf er 1.985 medlemmer af folkekirken.

Dåb

Dåben behøver ikke at finde sted i gudstjenesten selv om det er det mest normale i dag. I dåbens væsen lig-

ger, at alle er lige for Gud, men denne lighed har ikke altid haft lige let ved at komme til udtryk. Så sent som i 1917 (se pastor Niensens indberetning side 43) tales der om bunkedåb og bunkebryllupper i modsætning til ekstraordinære dåb og vielser. Dvs. havde man ikke råd at betale, så foregik de kirkelige handlinger som på samlebånd uden ekstra foranstaltninger som fx orgelmusik.

At der var forskel på folk kom ofte til udtryk, og et godt eksempel har vi fra anden halvdel af 1700tallet. Onsdag den 27. november 1776 fandt nemlig en kirkelig handling sted i Trinitatis Kirke, hvis lige ifølge Københavns Beskrivelse af Nicolai Jonge ”i høytidelighed siden Kirkens allerførste Indvielse ikke er forefalden”. Den dag blev nemlig to piger, som var det kongelige Hofs ”Pensionister”, døbt i Trinitatis kirke. Den ene var en 20 år gammel ”Negerinde”, den anden en 15årig ”Tyrkinde”. Pigerne havde fået kristendomsundervisning af sognepræst Dr. Schönheyder, og dåben i Trinitatis Kirke blev bl.a. overværet af Enke-Dronning Juliane Marie og Prinsesse Sofie Frederikke. Midten af kirkens hovedgang var ifølge Jonge ”til denne Døbe-Act beklædt med Gulv-Dækkener og besat med Stole.” Lige foran de kongelige gæster havde man stillet ”Døbe-Bækkenet” på et beklædt bord med et knæfald”. Talen, som Schönheyder holdt i forbindelse med dåben, er bevaret, idet den blev udgivet sammen med kirkeårets prædikener for året 1776.

Ind til vi fik religionsfrihed med grundloven i 1849, var dåb en pligt, og nægtede et forældrepar at lade deres barn døbe, blev man i 1700tallet meldt til politiet.

Hjalp dette ikke, blev forældrene slet og ret udvist af byen. Helt anderledes er det i dag; antallet af børn, der døbes, er i København nu under 50 %. En del bliver døbt i forbindelse med konfirmationen, men stadig flere forbliver uden for folkekirken.

Skitse af døbefonten fra 1731.

Konfirmation

Før i tiden skulle der betales for kirkelige handlinger, og også for konfirmandundervisningen skulle der betales et honorar. Efter reformationen var konfirmandundervisningen ikke længere fast praksis i Danmark, men i 1736 sørgede pietisterne for, at konfirmationen blev genindført. Allerede i 1707 var der dog i Trinitatis sogn blevet oprettet en skole for fattige børn. Skolen lå tæt på kirken, så præsten et par gange om måneden kunne komme og føre tilsyn med undervisningen, ligesom børnene to gang om ugen skulle komme i kirken og lade sig overhøre af præsten i den kristne tros lære. For at kunne blive konfirmeret var det nødvendigt at opnå et tilfredsstillende resultat i kristendomsprøven, og konfirmationen var vigtig, for uden konfirmation ingen skudsmålsbog og borgerlige rettigheder. Skudsmålsbogen var nødvendig for at kunne få arbejde. Hvis man ikke var konfirmeret, mistede man desuden retten til at indgå ægteskab, til at være fadder og til at vidne, og man kunne også blive straffet, hvis man ikke inden sit 19. år var blevet konfirmeret. Bestod man ikke overhøringen på grund af manglende evner, skulle præsten sætte ind med ekstraundervisning, men skyldtes årsagen modvillighed, var straffen fængsel - "i Hullet paa Vand og Brød". Skudsmålsbogen blev afskaffet ved lov i 1921, men uofficielt var den gradvist blevet afskaffet inden da.

Et særligt problem udgjorde konfirmationen for døve børn og unge som jo ikke kunne overhøres på almindelig vis. Det vakte derfor også stor opsigt, da den første døve, H.J. Smidt, under kongelig bevågenhed blev konfirmeret i Trinitatis kirke i 1805 af pastor Holst.

Konfirmanden var dog først blevet døvt i sit niende leveår, så det var jo lidt snyd, men senere, nemlig 4. januar 1812, blev de første 4 døvfødte elever (3 drenge og 1 pige) fra døvstummeinstituttet konfirmeret i Trinitatis kirke. Overhøringen i kirken foregik ved at der blev stillet en tavle frem, hvor spørgsmål og svar, og til sidst bekendelsen, blev skrevet.

Det var ikke kun døve børn, der havde problemer, det var heller ikke nemt at være barn af en fattig familie, der skulle skaffe pænt tøj til konfirmanden. Af menighedsplejens beretninger kan vi se, hvordan der både blev givet hjælp til tøj og andre fornødenheder til konfirmandfamilier i begyndelsen af 1900tallet. I dag er det svært at forestille sig, at et ungt menneske end ikke havde et ordentligt sæt undertøj.

Der bor som bekendt ikke mange mennesker i Trinitatis sogn mere, så der er ikke mange konfirmander med bopæl i sognet nu til dags. Til gengæld kommer der konfirmander fra hele Storkøbenhavn, heraf en del fra Zahles skole, som kirken har et tæt samarbejde med, bl.a. om kirstendomsundervisning i 3. klasse.

Begravelser

Et helt kapitel for sig blandt de kirkelige handlinger er begravelserne. Rundt om kirken blev fra begyndelsen anlagt en kirkegård, som allerede i 1671 måtte udvides. Man købte derfor byens avlsgård i Springgade og lagde arealet til kirkegården.

Begravelsesskikkene har ændret sig meget gennem tiderne, og det kunne der skrives en hel bog om, også for Trinitatis kirkes vedkommende, men skal vi forstå begravelsesskikkene i Trinitatis kirkes første tid, må vi gøre os to forhold klart: for det første blev enevælden

indført, lige efter at kirken blev indviet, og også begravelsesceremonierne var med til at understrege den hierarkiske magt i samfundet; for det andet må vi nok se 1600-tallets begravelsesskikke som en modreaktion på den katolske middelalders spiritualisme. I katolsk tid var mennesket først og fremmest en sjæl, og legemet var noget underordnet. Derfor tog man sig heller ikke særlig meget af det døde legeme, som man i reglen begravde dagen efter dødsfaldet, i stedet gik man meget op i sjælemesser og den slags. Dette ændrede sig radikalt med reformationen, og som en slags protest blev det moderne at udskyde begravelsen længst muligt. Det betød også, at der var sammenkomster i anledning af dødsfaldet inden begravelsen, og folk kunne ligefrem komme ind i afdødes hus og se liget og smage på husets konfekt og likør.

I "Kjøbenhavns Historie og beskrivelse V, Kjøbenhavn i Aarene 1660-1699" beretter Oluf Nielsen om Mogens Friis' begravelse i Trinitatis kirke: "Grev Mogens Friis døde 9. Juli 1675 og begravedes 27. Jan. 1676 i Trinitatis Kirke. Dr. Hans Leth prædikede og derpaa løsnedes 9 Stykker, og nogle 100 Mand af Garnisonen gav 3 Gange Salve paa Kirkegaarden med Karabiner og Musketter. Ligbegængelsen varede fra 8 om Morgen, da Klokkerne begyndte at ringe, indtil efter 5 om Aftenen, da Sangværket først holdt op." 28 uger gik der altså fra dødsfaldet til begravelsen. Denne nye mode omfattede dog ikke fattigfolk, og jo fornemmere liget var, jo længere tid gik der inden begravelsen. Det var kun de rige og folk fra de højere sociale lag, der kunne blive begravet inde i kirken. Normalt blev man begravet i løbet af kort tid på kirkegården, på den

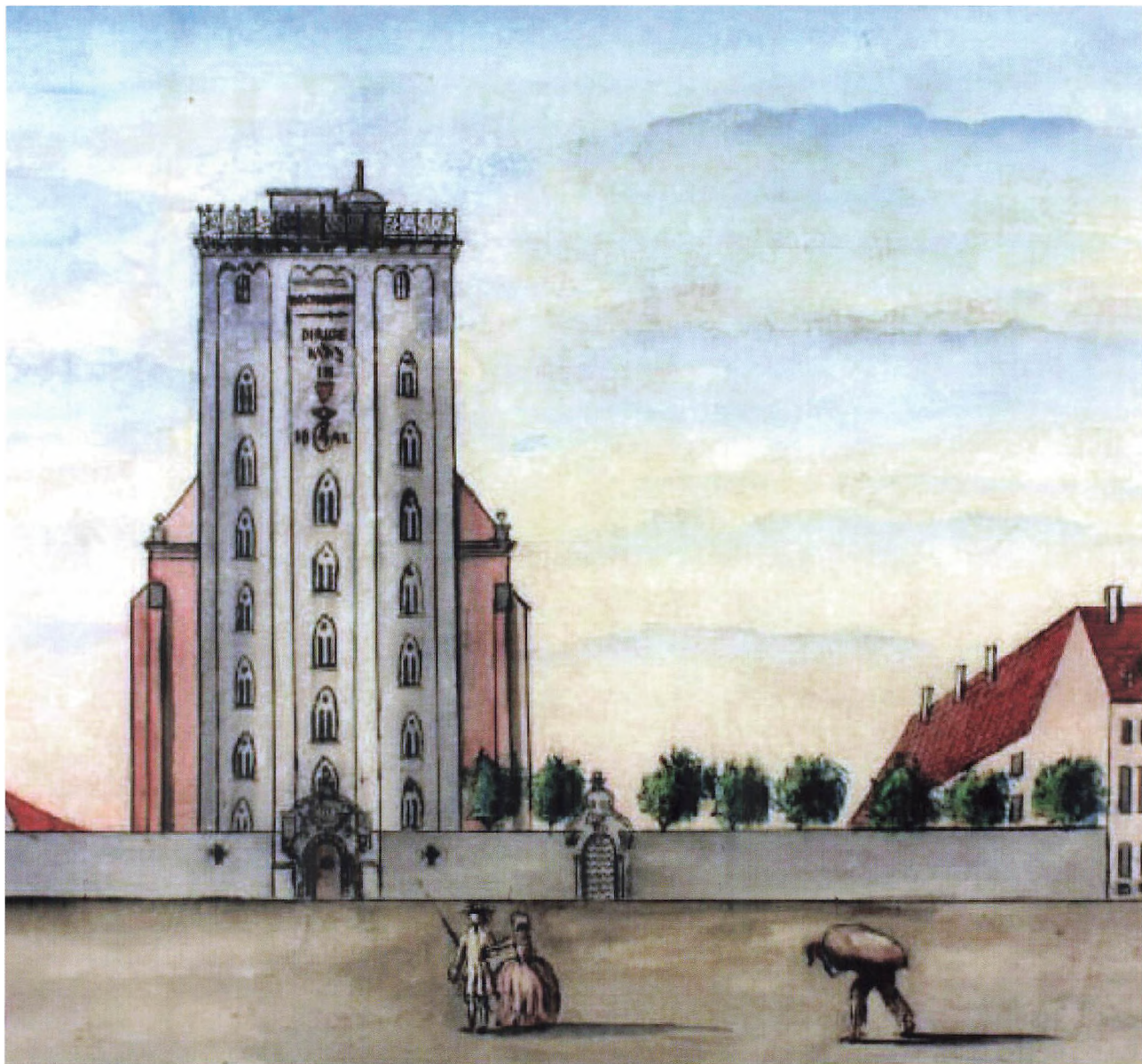

Kirkens personale deltager i bisættelse, når der ingen pårørende er.

nuværende kirkeplads. Som tidligere nævnt blev der under pesten i 1711 anlagt en assistents kirkegård mellem Åbenrå og Gothersgade. Denne kirkegård blev nedlagt i 1760, hvorefter det gradvist blev mere og mere almindeligt med begravelser på den nyanlagte assistents kirkegård på Nørrebro. Af hensyn til folkesundheden og vandkvaliteten blev begravelser på de indenbys københavnske kirkegårde forbudt fra den 1. maj 1851. På det tidspunkt var begravelser og bisættelser i kirken også for længst ophørt. Det var nemlig blevet forbudt ved en forordning af 22. februar 1805. Som den absolut sidste, der blev begravet i kirken i Trinitatis, blev Magdalene Sibylle Bramsen begravet if. testamentarisk ret den 14. juni 1824. Kirkegården

omkring kirken blev bevaret som kirkegård i mange år, og bag kirken mod øst findes endnu en rest af den gamle kirkegård bevaret.

I dag er der ikke flere begravelser eller bisættelser fra kirken, end det er en overkommelig opgave for præsten. Ikke sjældent sker det dog, at hele kirkens personale deltager i bisættelsen, af den simple grund at afdøde hverken havde pårørende eller venner. Så holdes højtideligheden alligevel i kirken med personalet som menighed. Det drejer sig om meget gamle mennesker, eller om mennesker, der af en eller anden grund er ensomme. De hjemløse er registreret under domsognet, og de begravnes derfor fra Vor Frue kirke.

Før i tiden var kirkegården omkranset af en mur.

I dag er den gamle kirkegård en åben plads.

MEDARBEJDERE OG SOGNEBØRN

At præsten har været en magtfuld og en betydningsfuld person i sognet gennem tiderne, er der ingen tvivl om, og det gælder også, selv om præsternes økonomiske forhold ikke altid har været særlig gode, som det beskrives i næste afsnit. I bogen ”Runde Kirke, Taarn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år”, kan man læse om nogle af de sammenhænge, hvor præsterne har haft betydelig indflydelse. Det gælder ikke mindst i forhold til de fattige i sognet og i forhold til skolevæsnet.

Præsten har naturligvis ikke været den eneste, der var ansat i kirken. Der har været kantorer, organister og bælgetrædere, klokkere og kordegne, gravere og kirketjenere, og en række andre med forskellige mere eller mindre betydningsfulde funktioner. I de senere år er opstået en ny stillingskategori, nemlig sognemedhjælpere, som arbejder tæt sammen med præsten og aflaster denne i en række funktioner. Også de forskellige kirkelige medarbejdere er velbeskrevet i ovennævnte bog om kirken og sognet, og i samme bog kan man desuden få et blik ind i nogle af de forskellige, ofte elendige, sociale forhold, der har været i sognet gennem tiderne. Alt dette skal derfor ikke uddybes her, selv om netop disse omstændigheder er vigtige i en beskrivelse af præstelig gennem tiderne.

PRÆSTERNES KALD OG ØKONOMI

Præstekaldet.

I dag ansættes præsterne af kirkeministeriet efter at

være kaldet eller indstillet til embedet af menighedsrådet, men sådan har det ikke altid været. Hvem, der havde kaldsretten, har skiftet gennem tiderne. Selv om det var et princip i reformationstanken, at menighederne selv skulle vælge deres præst, fik kongen stor indflydelse på de kirkelige forhold i Danmark. Også kirkepatronerne (patron betyder velynder eller beskytter på latin) fik stor indflydelse. Patronatsretten omfattede dels ejendomsretten over en kirke og dens indtægter og dermed også pligten til kirkens vedligeholdelse, dels kaldsretten, dvs. retten til at foreslå en person til et ledigt præsteembede ved kirken. Ved enevældens indførelse i 1660 forsvandt menighedens indflydelse, og kaldsretten udøvedes enten af kongen eller kirkepatronen.

Trinitatis kirkes patron var de første mange år universitetet, og professorerne fik derved indflydelse på, hvem der skulle beklæde præsteembederne i Trinitatis. Kongen havde dog selv fat i den lange ende, da det var ham, der udpegede sognepresterne, mens universitetet udpegede kapellanerne.

Ved kirkens indvielse i 1656 var kirken udelukkende tænkt som studenterkirke, men som nævnt blev kirken snart tillige sognekirke.

I 1800tallet var Trinitatis kirke, som tidligere beskrevet, meget forfalden, og universitetet kunne ikke skaffe midler til at sætte kirken i stand. I 1869 overtog magistraten derfor patronatsretten over Trinitatis kirke, men bystyret fik dog aldrig kaldsret til hverken sogneprester eller kapellaner i Trinitatis.

Kultusminister I.C. Christensen fik i begyndelsen af 1900tallet gennemført, at lægfolk gennem menigheds-

råd skulle have indflydelse på valget af præster. På trods af modstand fra fløjene hos såvel de grundtvigske som de missionske fik menighedsrådene i 1912 endelig indstillingsret til alle sognekald (med enkelte undtagelser). Dette gjaldt naturligvis også Trinitatis kirke, hvor menighedsrådet altså har valgt de præster, der har været ansat ved kirken siden menighedsrådenes oprettelse.

Et helt kapitel for sig er kvindernes ret til at beklæde et præsteembede. Først i 1947 fik kvinder gennem en ny adgangslov ret til at søge præsteembeder på linje med mænd. Den første kvindelige teolog havde aflagt kandidateksamen i 1916, og i 1948 ordineredes de første kvinder. Forfatteren til denne bog er den første kvindelige præst, der blev ansat ved Trinitatis.

Præsternes økonomiske forhold

Når fastlæggelsen af sognegrænser har haft så stor betydning for præsternes økonomiske forhold, som det har, hænger det sammen med, at præsterne bl.a. fik deres udkomme fra kirkelige handlinger for sognebørnene. Der var ikke noget, der hed løn, som vi kender det i dag, og vi skal langt op i tiden, før end præster i almindelighed fik gode levevilkår.

I dag kan præsterne forlade embedet med pension, når de er midt i tresserne, men der er også mulighed for at forblive i embedet, til man bliver halvfjerds (cirkulære udstedt af kultusminister I.C. Christensen i 1921 om præsters afsked, når de fylder halvfjerds). Sådan har det ikke altid været. Før i tiden forblev man i embedet til man døde, for der var ikke noget, der hed pension. Og blev man så affældig, at man

ikke kunne klare arbejdet, så beholdt man kaldet og fik yngre kræfter til at hjælpe sig mod betaling. Skulle det ske at præsten døde, var det ikke nemt for enken. Hun kunne i et år, det såkaldte nådensår, oppebære en del af embedets indtægter, men fik ikke pension, som efterladte ægtefæller gør i dag. Ofte måtte efterfølgeren i embedet dog betale et pensionsbeløb til forgængerens enke. Går man længere tilbage i historien, er der eksempler på, at præsten måtte gifte sig med forgængerens enke for at kunne klare forsørgerbyrden eller for at opnå at få embedet. Eksempelvis giftede kapellanen Folkmar Danchel sig med sin forgænger Poul Holms enke. Det har altså ikke altid været nemt, hverken for de præster, der skulle betale til forgængerens enke, eller for de præstekoner, som pludselig stod uden forsørger. Der blev derfor oprettet legater, som kunne understøtte trængende præsteenker. I Trinitatis oprettedes i 1839 således Det Rolfske legat, som havde det ene formål at støtte "Cappelan-Enker ved Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn".

I begyndelsen af det tyvende århundrede kom der dog generelt forbedringer for præstestanden i Danmark. I 1903 kom Tiendeafsløsningsloven, som i 1913 fulgtes op med den første Præstelønningslov. Indtil 1903 var præsterne i Danmark blevet aflønnet gennem en kombination af præstegårdsdrift, tiende og andre ydelser. I 1919 fik præsterne en egentlig pensionsordning til erstatning for nådensårsordningen, og enkepensionskasserne og de variable ydelser afløstes efterhånden af faste ydelser, forløberen for den lokale kirkeskat. Præstelønninger og pensioner afholdtes herefter af de indvundne kapitalers afkast, suppleret gennem ind-

førelse af en landsdækkende kirkeskat og fra 1958 af statsbidrag. Lønningerne var dog langt op i 1900tallet så dårlige, at mange præster rundt om i landet måtte have bijobs for at kunne forsørge familien. Lønningslovene banede efterhånden vej for en ensartet fast aflønning af præsterne, indtil tjenestemandreformen i 1969 gav folkekirkens præster økonomisk lige vilkår med andre akademiske statstjenestemænd. Under I.C. Christensen blev det, som nævnt ovenfor, i 1921 bestemt, at præster skulle gå af senest, når de fyldte 70. Denne bestemmelse er til debat i disse år, da nogle ønsker, at der åbnes mulighed for, at præster kan blive i embedet, efter at de er fyldt halvfjerds.

Trinitatispræsternes økonomiske forhold.

De økonomiske forhold for præsterne i Trinitatis har ikke været meget anderledes end for alle andre præster i Danmark gennem tiderne. Igen og igen støder vi i kilderne på, hvor svært det har været at få det til at hænge sammen økonomisk. I Københavns Diplomatarium finder man mange eksempler på tilladelse til, at en "tavle" (indsamlingsbøsse) må gå rundt til fordel for forskellige præster. I april 1722 fik kapellan Peder Hunderup således tilladelse til, pga. "de ringe indkomster, hand ved forberørte sit embede haver", at en tavle måtte rundt ved aftensangen hver søndag ud over den tavle, der gik rundt til hans underhold hver søndag og fredag. Men også sognepræsterne kunne have trange kår. Eksempelvis efterlod Mathias Anchersen, der var præst i Trinitatis under branden i 1728, sin kone og sine børn i en bundløs gæld, da han døde som biskop i Ribe 12 år efter branden i København. Præsterne havde godt nok fået udbetalt lidt

hjælp efter branden, men ikke nok til at komme på fode igen. Utallige eksempler på præsternes økonomiske problemer kunne fremdrages, men her vil vi hoppe helt frem til 1917, hvor kapellan V.M. Nielsen skrev en indberetning til menighedsrådet, som giver et godt billede af såvel de økonomiske som de arbejdsmæssige forhold for præsterne. Indberetningen bringes i sin fulde ordlyd.

Kultusminister I.C. Christensen.

Indberetning fra kapellan Nielsen.

Til personlig Efterretning for Hr. Sognepræsten og til Deres videres Meddelelse til Menighedsrådet, om dette ønsker at gennemføre den i menighedsråds protokollen side 20 og 29 antydede Ordning meddeles tjenstligt nedenstående idet undertegnede tilføjer, at jeg aldrig har set noget Regulativ for Præsternes indbyrdes forhold.

1) Prædiketjeneste.

Sognepræst har udført Højmesser og 1 Aftentjeneste, Kapellanen det modsatte. Kateket har udført hver anden af Sognepræstens Aftentjenester og prædiken i dennes Sommerferie. I de første Aar af undertegnedes Funktion ved Kirken prædikede Kateketen for mig hver 6. uge uden Vederlag, hvad der, saa vidt jeg ved, ogsaa var Skik i min Formands Tid, da sognepræst Petersen ved given Lejlighed fastholdt, at Kateketen var Sognepræstens Hjælper, uagtet at han ikke oppebærer særlig Løn af Sognepræst, men "Gæstepenge", lod jeg derefter nævnte Forhold bortfalde uden at jeg dermed har indrømmet at Kapellanen ikke har Ret til at faa en Prædiketjeneste udført gratis hver 6th Uge af Kateketen, hvilket Spørgsmaal altid staar aabent. I Sommerferien har det været Skik i mine første Aar her at Kapellanen overtog Sognepræstens Turnus, Kateketen Kapellanens da sognepræst og Kapellan ofte var samtidigt udrejste i Sommerferien førte det til at kapellanens personlige Hjælper, en Sognet ikke tilhørende Præst, fik Fortrin for den i sognet ansatte Kateket. Af denne Grund ophørte Turnusskiftet, hvad der tillige var praktisk, da Kapellanen aldrig kunne faa sit Skema lagt i god Tid, da Sognepræsten først faa dage før sin

Rejse kunde opgive, naar han rejste.

Efter Menighedsraadets Ønske om, at Sognepræst og Kapellan har regelmæssigt Prædikeskifte, har Forholdet været ordnet under Vakancen. Skal dette Forhold vedblive, bør det jo fastslås og indføres i Regulativet. Nytaarsdag prædiker Sognepræsten til Højmessens, Kapellanen til Aftentjenesten, og de Tre Første-Helligdage prædiker Sognepræsten til Højmessens, Kapellanen til Fro- og Aftentjenesten. Anden-Helligdagen prædiker Kapellanen til Højmessens og som Regel Kateketen til Aften. (Fordelingen Sognepræst og Kateket hver 1 Tjeneste, Kapellanen 3 Tjenester synes noget ulige) –

Skærtorsdag og Langfredag skiftes Sognepræst og Kapellan "aarvis" uden for Turnus. Det samme gælder Juleaften. Tjenesten Nytaarsnat har Kapellanen altid haft, men har maattet skaffe Funktionærene Vederlag for deres Medvirken, medens Lys og Varme var gratis. Ved en personlig Overenskomst (Menighedsrådsprotokol side 18 punkt 2) er der truffet den Ordning, at Sognepræst og Res. Kapellan hver raader over Kirken til tre Extratjenester om Aaret, ved hvilke Kirken opvarmes og oplyses gratis, og Klokker, Graver, Organist og Kirkekone fungerer gratis. I Fastetiden holdes 5 onsdagsaften Tjenester af hvilke Sognepræst og Kapellan hver forretter 2, Kateketen 1. Man skiftes til at have Tjenesten paa de forskellige onsdage. Konfirmationen retter sig efter Turnus.

II Ministerialia.

a) Altergang.

Ved hver Søn- og Helligdagstjeneste holder den fungerende Præst Altergang med Skriftemaal ½ Time før

Tjenesten (Skærtorsdag er der særlig Altergangstjeneste) Præsten møder selv om ingen er tegnet.- Hver fredag kl.10 har det været Skik at baade Sognepræst og Kapellan holdt Skriftemaal i hver sin Skriftestol. Naar begge Præster havde Altergæster, udførte Sognepræsten som Regel Messen og Uddelingen af Vinen. - I senere Aar er det blevet Skik, at der kun er Altergang til 1th og 5th Fredag i Maaneden og at den sidstnævnte Altergang holdes kl. 8 Aften. Der kan dog ogsaa blive Formiddagsaltergang, 2.,4., og 5. Fredag hvis nogen ønsker det. - Naar to Altergæster er mødt paa Klokkerkontoret senest Torsdag kl. 5 tilsiges alle Funktionærer; er kun én meldt, har Kapellanden ofte holdt Altergang med Brug af Hjemmeberettelseskalk samt selv aabnet og lukket Kirken. Hvis der, uden Hensyn til Tegning, altid blev Altergang de to Fredage, hvis Folk indfandt sig i Kirken, ville der næppe gaa nogen Fredag uden Altergang. Nu vil man ikke ulejlige. Der forlanges ikke Tegnepenge, men det staaer Folk frit for at erlægge sadanne paa Klokkerkontoret eller (desværre) i Kirken.

b) Daab og Vielse.

Efter gammel Skik ved Kirken skelnes mellem ordinære og ekstraordinære Daab og Vielser. Oprindeligt har "ordinær" været ensbetydende med, at flere ligeartede Handlinger udførtes samtidigt, altsaa Bunkedaab og Bunkevielser. Tiden for Daab sattes til 11½ efter Højmessens, 11 efter Fredagsaltergang, for Vielse til 12 efter Højmessens, 11 ½ efter fredagsaltergang. 1th Helligdage udføres som Regel ikke kirkelige Handlinger. De ordinære Daab og Vielser paa Søn og Helligdage paahviler den Præst, der har Højmessens. Om Freda-

gen paahviler de Kapellanden, i hvert Kvartals to første Maaneder, Sognepræsten i hvert Kvartals tredje Maaned.

For disse "ordinære" Daab modtager Kapellanden intet, selv om han fungerer, for hver indensogns Vielse erhoder han derimod 2 kr. enten han udfører den eller ej.

Man gik ud fra, at kun mindre bemidlede valgte de "ordinære" Tider, og det blev Skik, at der for en saadan Daab ydedes "1 Kr." til Sognepræst og 1 Kr. til Klokker og Graver i Forening, for en saadan.

Vielse 4 Kr. til Sognepræst, 2 Kr. til Kapellan, 4 Kr. til Klokker og Graver i Forening. Ved Søn og Helligdagsdaab ydes gratis Orgelspil undtagen paa Konfirmationssøndagene, ellers koster Orgelspil 8 Kr. (der var mulig Grund til at udføre billigere Harmoniumspil) Fritagelse for Betaling forbeholdt Sognepræsten sig selv for sit Vedkommende, medens Kapellanden gav Sognepræsten Lov at fritage for Kapellandens Vedkommende. Sognepræsten holdt på nævnte Mindstebidrag eller gratis, hvad Kapellanden ikke har kunnet billige. Som regel var jo Folk glade for "gratis", men der var dog Tilfælde hvor man ikke var glad for at modtage dette Tilbud. Kapellanden ordnede da Sagen saaledes, at Sognepræsten fik sin betaling, uden at Folk vidste, at Kapellanden fungerede gratis eller fik mindre. En enkelt Gang fik Kapellanden det ordnet saaledes, at Sognepræsten fik 2/3, Kapellanden 1/3 af Præstehonoraret, men Sognepræsten var utilfreds med Ordningen. - (Det er ulovligt at holde fast Takst for Daab og Vielser.)

Benævnelsen "ordinær" og den "mindste Betaling" holdt sig ogsaa efter at det var fastslaaet, at Daab

burde være "Bunkedaab", Vielser "Enkelthandlinger". Med Forstaaelse af det første har ogsaa mere Velstuerede ladet Daab udføre efter Højmesstjenesten og da erlagt store Honorarer. Af dette er der alligevel ikke blevet tillagt Kapellanen noget, selv om han fungerede. For Vielsernes vedkommende har den Skik udviklet sig, at de sættes Søn og Helligdage fra kl.12, Fredag fra 11½ med ½ Times Mellemlum. Af hensyn til søndagsbegravelser og til Funktionererne, bør der næppe fastslås flere end 2 Vielser efter Højmessten med Daab. Skal der være flere maa det være efter frivillig Overenskomst. Ved nævnte "ordinære" Daab og Vielser flyttes Midtergangens Bænke ikke, ej heller lægges Løber frem i Midtergangen. Der erlægges intet tvungent Honorar til Kirkekone, men det staar Folk frit for at yde saadant paa Klokkerkontor eller (desværre) i Kirken. Da Graveren, der er Taarnvægter, ofte ikke er tilstede ved disse Handlinger, undrer Folk sig over, at Honoraret skal erlægges til ham. En Ordning, der ikke skader ham, men nemlig kom Kirkekone til Gode, kunne træffes, med mindre Graveren skal være tilstede, hvad han da ogsaa bør være. (Saa vidt vides har han Pligt til at være tilstede og lade Taarnet vogte af nogle andre.) Da Smaakaarsfolk bør have Adgang til at faa en kirkelig handling udført Søndag Eftermiddag ligesom velstaaende, og da de, uden at betale extra derfor, bør have Adgang til at faa den Præst, de ønsker, hvad Søndag det kan være, ordnedes det saaledes, at der kunde blive Vielse kl.4 ¾ eller 4 ½ hvis der blev Daab), Daab kl. 5, inden Aftentjenesten hvilke Handlinger da regelmæssigt udførtes af den ved Aftentjenesten fungerende Præst. Undertegnede forlangte ikke Vederlag for det extra Arbejde, jeg herved

fik, men disse Handlinger regnedes lige med andre "ordinære". Ved gensidig Imødekommenhed er det sket, at den ene Præst har fungeret i den andens Formiddags eller Eftermiddagstid, som det passede Folk og Præsterne bedst, og ligeledes om Fredagen udenfor Tur. Nævnte ordning er ganske privat og kan næppe efter det bestaaende Regulativ "paalægges" Kapellanen.

Alle kirkelige Handlinger, der udføres uden for de nævnte Tider, kaldes ekstraordinære. Hvis Kapellanen udfører saadanne, har han Ret til halvdelen af Honoraret, dog saaledes, at hvis dette er større end 20 kr., det overskydende Beløb tilfalder ham alene. Merudbetalinger plejer at være for Vielser, 10 kr. til Træder, 10 kr. til Klokker og Graver, 2 kr. til Kirkekone. Saa flyttes Bænkene, og Løber paalægges. For Daab har intet Bidrag fixeret sig, ligesom der ej heller er noget Beløb, der medfører, at Bænke flyttes og Løber paalægges. Dette er en Aftale eller Skønssag. –

Der har været Uklarhed over om alle Daab og Vielser skal bestilles hos Sognepræsten eller hos den Præst der ønskes. (Sognepræsten har besvaret det forskelligt til forskellige Tider). Det mest praktiske synes at være, at Folk henvender sig til den Præst, de ønsker, eller Klokkerkontoret, om de henvender sig der først, anmoder dem om at gaa til den Præst de ønsker. Er det dem ligegyldigt bør de ved ekstraordinære Handlinger vises til Sognepræsten, ved ordinære til dagens fungerende Præst, eller for ekstraordinære Handlingers vedkommende mulig for Søndagens vedkommende til den Præst, der har Eftermiddagstjeneste, for Handlingers vedkommende til den, der har Fredagsforretningen. - Paagældende Præst tager da Ansvar for alt. Hvis

Sognepræsten ønsker det, kan alle Papirer jo gennem Graveren forelægges Sognepræsten før den kirkelige Handling foretages.

Angaaende de "ekstraordinære" Tider maa Præsterne underrette hinanden eller Klokkerkontoret, og hvis de ønsker at fungere for den andens "ordinære" Tid til lige anmelde dette. Saa kan Sammenstød ikke ske. Ved en ekstraordinær Daab eller Vielse aabnes Kirken $\frac{1}{2}$ Time før. Ved den ordinære er den jo Søndag Formiddag aaben i forvejen og ofte ligesaa Fredag Formiddag. Da der ved Aftentjenesten kun tændes Lys fra kl. 5 bliver der en Extraafgift for Kirken, naar der holdes "ordinære" Ministerialia forinden (Mulig burde en lille Betaling ydes, saa kirken fik sin Udgift til Lys dækket) Det synes derfor umuligt at der, i hvert Fald om Vinteren, aabnes højst $\frac{1}{4}$ Time før Handlingen. Intet er fastslaaet herom.-

Til ordinær Vielse beregnes $\frac{1}{2}$ Time, da det tager mindre Tid, naar der ej er Orgel, til ekstraordinære Vielser, hvor der plejer at være Orgel, beregnes $\frac{3}{4}$ Time. Er der Orgel ved ordinær Vielse maa Brudeparret møde præcis, hvis Tiden skal holdes. -

Hjemmevielser betragtes som ordinære, hvis der til Præster kun erlægges 6 Kr., ellers som ekstraordinære. Det er en selvfølge at Funktionærerne ogsaa får Honorar for indensogns Hjemmevielser. De plejer ikke at være tilstede. Hvis dette er lovligt, synes der ingen Grund til, at der erlægges Honorar til dem ved udensogets Hjemmevielser, hvor undertegnede, om der betaltes ved (?.), altid har krævet. Spørgsmaalet er ikke afgjort. -

Konfirmationshonorar tilfalder den Præst, der har for-

beredt Børnene. Døbes nogle af de forberedte Børn, maa betaling for Daab tilfalde Sognepræsten efter almindelige Regler; dog er det urimeligt at Sognepræsten i dette Tilfælde, naar han ikke fungerer og ikke har forberedt barnet, ofte faar hele Honoraret. Det burde være saaledes, forekommer det mig, at hvis der i det hele kun erlægges 1 kr. til Præst, burde denne tilfalde den fungerende Præst.

Naar der frivilligt ydes for Hjemmedaab og Hjemmeberettelse faar den fungerende Præst; det er Pligt for den tilkaldte Præst at udføre paagældende Handling. -

c. Begravelser.

Begravelser påhviler Sognepræsten de to første Maaned i hvert Kvartal, Kapellanen den tredje Maaned. Begravelsesprotokollen føres af paagældende Præst. Af velvilje mod Folk modtager hver af Præsterne dog meddelelser om Begravelser, der ikke skal udføres af Sognets Præster. Erstatningshonoraret der mindst er 2 kr., og som Regel dette beløb, videresendes da tillige med Meddelelse til berettigede Præst. (Fattigvæsnets Præst der kan uden Vederlag benyttes ved Begravelser af Folk, der nyder Fattighjælp, Hospitalernes Præster har Begravelser af Folk, der er døde der. Meddelelse sendes da efter Begravelsen af paagældende Præst.) Den Præst der fungerer kan fritage for Honorarer, ogsaa i den andens Maaned. (Dette er inkonsekvent, naar Sognepræsten kræver, at man skal møde hos ham for at faa Daab eller Vielsesbetaling eftergivet.) Kateketen kan kun indensogns fungere som Sognepræstens Stedfortræder, saa denne faar Vederlaget. (Undertegnede havde en Gang i længere Tid tilset en syg. Da vedkommende døde, aftalte jeg selv

Begravelsen. Da jeg skulde rejse, fik jeg Kateketen til at fungere. Da det var i Sognepræstens Begravelsesmaaned forlangte denne hele Honoraret. Da det sikkert var med formel Ret, skete Begæringen fyldest, men siden den Tid har jeg brugt udenssogns Præst til Hjælp og ikke Kateketen, hvad jeg alligevel har været ked af til Tider. Sognepræsten havde intet imod at Kateketen hjalp Kapellanen, naar det var dennes Begravelsesmaaned.)

(Kateketens udenssogns funktion kan sikkert kun finde sted med Sognepræstens Tilladelse og ved Daab og Vielser naar der løses Sognebaand til Sognepræsten, der saa tillader Kateketen at fungere i sit Sted.)

Det staar Folk frit for uden hensyn til Begravelsesmaaned at benytte Sognepræst eller Kapellan. Man henvender sig til den Præst man ønsker. Undertiden viser det sig at det er "tilfældigt", hvem der sker Henvendelse til. At afvise i dette Tilfælde og henvise til berettigede opfattes ofte af Folk som "uhed", og det er derfor tvivlsomt om det bør ske.-

Hvis en af Præsterne fungerer i den andens Maaned, har det været Skik, at hvis Vogn ikke var gratis, han fik denne betalt af Honoraret, af hvilket det resterende Beløb deles, dog saaledes, at den ikke fungerende Præst aldrig fik over 10 Kr. I "Droskenes" Tid var Vognhonorar "4 Kr." til Bispebjerg, 3 Kr. til Vestre, 2 kr. til andre Kirkegaarde. Dette Beløb fradroges som Vognhonorar, hvis Sporvogn benyttes i Stedet for Vogn.

III Andre Funktioner.

Ind og udmelding af Folkekirken samt Skilsmissemægling, udføres af den Præst, Henvendelse sker til.- Sognepræsten meddeler i den kommunale Skoles

Kommission (som konstitueret Sognepræst har jeg ikke været tilkaldt) -

Min Forgænger førte Tilsyn med de private Skoler, men Sognepræsten fordrede i min Tid Tilsynet overdraget til ham. Det fordres, at baade Kapellan og Kateket har Sæde i Kommissionen, men Sognepræsten holdt kun Møde med dem en Gang i Aarenes Løb, førte ikke Skoleprotokollen og lod ikke Skole? Fremsende til de andre Præster. Mulig er Sognepræsten eneberettiget og har Eneansvar. Protokollen er sidst ført i 1909. (I den første Tid af min Funktion var der ikke private Skoler i Sognet, da der kom en overtog Sognepræsten den).

Kapellanen er beskikket til Suppleant i IV Værgemaals Kreds (i Stedet for Præst. Kald.) residerende Kapellan Henriksen er beskikket til Medlem sammesteds (i Stedet for Sognepræst Petersen)

I Kirkebestyrelsen har Kapellanen ikke Sæde efter Loven, men efter Kirkebestyrelsens Vedtagelse. Dog har han ikke Stemmeret.

I Menighedsraadet er Kapellanen valgt til Næstformand. Under Vakancen har han fungeret som Formand, Kassereren som Næstformand. Formandsvalg bliver foretaget ved første Møde efter nye Sognepræsts Ankomst. -

II Andre Meddelelser.

Sognepræst Petersen brugte ved fraskiltes Vielser altid Rørdams Ritual, undertegnede brugte det naar den der viedes ikke skriftligt angav sig som uskyldig Part, og altid, naar der forelaa Forhold til en anden i Seperationstiden. -

Graveren skal dagligt møde hos begge Præster som Kirkebud. Jeg har for mit vedkommende givet ham Lov til at forespørge pr. Telefon om der er noget. Jeg har kun paalagt ham at udbringe Breve i Distriktet K, dog paahviler det ham rimeligvis at udbringe Breve i hele Byen. –

Nogle til Kundgørelsesskabet ved kirken vedlægges. Det maa vel være Sognepræstens Sag at sørge for Kundgørelsen der, som jeg berette Dem, naar jeg gerne vil have aftaget, og De afgøre, om det kan ske. –

Jeg har for Skik at give et Kort som vedlagte med paaført Tekst ved Daab og Vielser og tillige til Gudmoder og Brud en lille Buket (dette købes af mig selv). Menighedskredsen har bekostet et Kort, der vedlægges ved Daab, Menighedsplejen en Kundgørelsesliste der vedlægges baade ved Daab og Vielse. Ved Vielser har jeg paa egen Bekostning uddelt Sange som vedlagte (a), da de slap op, besluttedes det, at Kirken skulle bekoste nye som vedlagte (b). –

Nogle Daabskort, Kundgørelseslister og Vielsessange staar til Tjeneste, om De ønsker det, og jeg kan ligeledes skaffe dem Tekstkort, det sidste for Indkøbsprisen – Ved konfirmationsindmeldelse har jeg trykt Sedler som vedlagte, bekostede af mig selv.

Sognepræst Petersen lod til Pinse Kirken pynte med Bøgeløv, dog først til Højmessens. Kirketjener? har som Regel udover de omtalte Buketter haft Blomster paa Alter (og undertiden flere Steder) ved alle andre Gudstjenester, dels forærede Blomster, dels indkøbte paa sin egen Bekostning. En Tid lang forbød Sognepræsten Blomster til sin Tjeneste, da deres Duft gene-

rede ham og kan i det hele ikke kunne lide Blomster i Kirken ud over Højtiderne. En Aftale bør nu træffes, nemlig bør her som andre Menigheder maatte forestage Blomsterudsmykning og bestride denne Udgift. Udsmykningen denne Gang 2. Pinsedag er bekostet af Kirken som Velkomsthilsen til Sognepræsten og udført af K.F.U.K. –

Langfredag brugte undertegnede ved min Tjeneste Kirkens Sørgeflor. Sognepræsten vilde ikke have det ved sin Tjeneste. Denne Afvigelse i Sagen gjorde, at jeg ikke anmodede Funktionæren om at anbringe Floret men selv gjorde det. –

Der har været Meningsforskelle om Rundetaarns Tilgængelighed i Kirketiden, og om naar der skal flages fra Taarnet, men disse Sager henvises til Sognepræstens forhandling med Kirkeværgen, Hr. Worms.

Det var Skik at Sognepræsten maanedsvist sendte Kapellanen de fra Klokkerkontoret til denne indgåede Beløb, idet han ikke ønskede Kapellanen skulle se Regnskabsbogen, der ikke vedkom denne. For en Ordens Skyld fik Kapellanen et ”privat” Regnskab med Klokkeren. Jeg har intet imod at faa Regnskabet fra Sognepræsten uden dennes Regnskabsbog blot der er specificeret for mit Vedkommende og ikke som tidligere Anført kan lyde ”....?...” osv. –

Tjenstligt 25/4 1917
V.M. Nielsen

I samme periode som kapellan Nielsen forfattede ovenstående beretning, udfyldte sognepræsten, E. Geismar, et indberetningsskema til Præstelønnings-Udvalget for København og Frederiksberg. Indberetningen, som er et standardskema, gælder for årene 1913-1918. Selv om det er tørre tal, det drejer sig om, så fortæller tallene dog meget om præsternes løn- og arbejdsforhold. Sognepræsteembedet har såvel indtægter som udgifter. Af indtægterne fremgår det, at sognepræsteembedet i Trinitatis i 1916 fik 2350 kr. fra præstepengene, 5232 kr. fra renter af anden embedskapital, 455 kr. af indensogns offer og accidenser (dåb, vielser og begravelser), 523 kr. fra andre indtægter. Dertil kommer 336 kr. fra attestpenge. På udgiftssiden er der ”pligtige ekspenser” på 65 kr., løn til kateket 200 kr., opvarmning, belysning og rengøring 140 kr., telefon 100 kr., blanketter, papir og konvolutter 50 kr. og endelig får klokkeren 90 kr. (= 1/4 af attestpengene). Oven i disse faste udgifter er der imidlertid også en rubrik for ”Midlertidige Byrder”. Her fremgår det, at Geismar i 1917 betalte 632 kr. i pension til Enkefru Petersen, altså forgængerens enke.

Præstebolig

Til Trinitatis kirke hører en stor, flot præstegård, som ligger i Landemærket lige bag kirken. Præstegården er opført i 1929. Fra kirkens første tid og indtil 1906 boede Trinitatis kirkes sognepræster imidlertid i den gamle præstegård, som lå, hvor Regensens vestfløj ligger i dag. I kirkens første år boede også kapellanen i forbindelse med Regensen, men ellers har der ikke været knyttet fast bolig til kapellanembedet. I 1965 blev der oprettet et studenterpræsteembede ved Tri-

nitatis, og studenterpræsten fik embedsbolig i menighedsplejens ejendom i St. Kannikestræde 8. I bogen ”Runde Kirke, Taarn og Sogn” findes en større artikel af forfatteren til nærværende bog om Trinitatis præstegård gennem tiderne.

Interiør fra Anders Christensens hjem, præstegården, Landemærket 4.

PRÆSTETAVLEN

Sognepræster.

1656 - 1684	Jens Justesen Berg
1684 - 1715	Albert Foghsen With
1703 - 1715	Christen Sørensen Lemvig
1715 - 1726	Frederik Christian Carlsen Rodriques
1726 - 1731	Mathias Anchersen
1731 - 1736	Hans Hansen Mossin
1736 - 1764	Christian Langemach Leth
1765 - 1765	Gerhard Hermansen Treschow
1766 - 1771	Christian Michael Christiansen Rottbøll
1771 - 1782	Johan Christian Schönheyder
1782 - 1807	Christian Holst
1808 - 1824	Lorenz Nicolai Fallesen
1824 - 1830	Nicolai Esmark Øllgaard
1830 - 1857	Valdemar Henrik Rothe
1858 - 1878	Christian Vilhelm Nielsen
1858 - 1883	Jens Nielsen
1878 - 1895	Georg Sophus Frederik Schepelern
1895 - 1901	Lorenz Ferdinand Jensen
1901 - 1916	Peter Nielsen Petersen
1917 - 1921	Eduard Osvald Geismar
1921 - 1936	Anders Christensen
1936 - 1956	Christian Peder Pedersen
1956 - 1976	Svend Carl Hartvig Kemp
1977 - 1998	Palle Dinesen
1998 -	Metha Kirsten Sandholt

SOGNEPRÆSTER

JENS JØSTENSEN BERG	1656 - 1684
ALBERT FOGHSEN WATH	1684 - 1703
CHRISTEN SØRENSEN LEVING	1703 - 1715
FR. CHR. CARLSEN RODRIGUES	1715 - 1726
MATHIAS ANCKERSEN	1726 - 1731
HANS HANSEN MOSSIN	1731 - 1736
GODHARD HERRINGSEN LETH	1736 - 1764
CHRISTIAN LANGEMACH	1765 - 1765
CHR. MICHAEL CHRISTENSEN TRESCHOW	1766 - 1771
JOHAN CHRISTIAN SCHÖNHEIDER	1771 - 1782
CHRISTIAN HOLST	1782 - 1807
LORENZ NICOLAI FALLESEN	1808 - 1824
NICOLAI ESMARK GULGAARD	1824 - 1830
VILHELM HENRIK ROTHE	1830 - 1857
CHRISTIAN VILHELM NIELSEN	1858 - 1878
GEORG SOPHUS FR. SCHEPELERN	1878 - 1895
LORENZ PEDERSEN JENSEN	1895 - 1901
PETER NIELSEN PETERSEN	1901 - 1916
EDUARD ØYVIND GIESMAR	1917 - 1921
ANDERS CHRISTENSEN	1921 - 1936
CHRISTIAN PEDER PEDERSEN	1936 - 1956
SVENN CARL HAALVING KEMP	1956 - 1976
PALLE DINESEN	1977 - 1998
METHA KRISTEN SANDHOLT	1998 -

KAPELLANER

ØVERSTE ELLER RESIDERENDE

BENT OULFSEN HALLAND	1660 - 1665
PAUL ANDERSEN HOLM	1665 - 1697
FOLKMAR POUlsen DANSCHEL	1697 - 1706
DIDRIK JENSEN BUCHER	1707 - 1719
PEDER LAURITSEN HINDERUP	1720 - 1726
CHRISTIAN JOHANNSEN DORSCHLUS	1726 - 1730
PEDER NICOLAI HANSEN HOLST	1730 - 1735
JENS PEDERSEN OLRUG	1735 - 1766
HANS HANSEN MYHRE	1766 - 1781
ANDREAS LORENZSEN DREJER	1781 - 1785
LAMBERT DANIEL BRULIN	1785 - 1791
JOHAN LINDBERG PALLIDAN	1791 - 1822
VILHELM HENRIK ROTHE	1822 - 1830
PETER CHR. STENDERSEN GAD	1831 - 1845
PETER FR. ADOLPH HAMMERICH	1845 - 1858
CARSTEN LEVINSSEN	1858 - 1873
GEORG S. FR. SCHEPELERN	1873 - 1878
LORENZ FERDINAND JENSEN	1878 - 1895
PETER CHR. STENDERSEN GAD	1895 - 1907
VILHELM MARCUS PH. J. NIELSEN	1907 - 1918
CARL CHR. FR. OSCAR REEH	1918 - 1939
GEORG CARLO ZWICKY	1939 - 1965
KAJ PLUM LYKSEFFELDT	1965 - 1988

KAPELLAN

2 RESIDERENDE

CHRISTIAN VILHELM NIELSEN 1845 - 1858

KAPELLANER

NEDERSTE

JENS PEDERSEN OLRUG	1733 - 1735
M. LAURITZ JENSEN BRØNDLUND	1735 - 1744
ANDERS CHRISTIAN HORSSENS	1744 - 1750
FREDERIK BOYE	1750 - 1759
JENS PEDERSEN JUUL	1759 - 1765
JENS BERTELSEN	1765 - 1767

NORDRE SOGN

UDSKILT 1858, FRA 1877 SKT. PAULS SOGN

JENS NIELSEN, SOGNEPRÆST	1858 - 1883
PETER JESSEN, RES. KAPELLAN	1858 - 1869
GEORG S. FR. SCHEPELERN, DO.	1869 - 1873
CHR. V. VICTOR MØLLER, DO.	1874 - 1883

STUDENTERPRÆSTER

PALLE DINESEN, KALDSKAPELLAN	1966 - 1977
JOHANNES VERGE, KALDSKAPELLAN	1978 - 1988
M. KIRSTEN SANDHOLT, SOGNEPRÆST	1989 - 1998
STEFAN LAMHUAUGE HANSEN, DO.	1999 -

GADEPRÆSTER

ELLEN MARGRETHE GYLLING 1993 -

Præstetavlen under pulpituret i den søndre side af kirken blev udarbejdet og opsat i 1996.

Kapellaner:

1660 - 1665 Bent Olufsen Halland
1665 - 1697 Poul Andersen Holm
1697 - 1706 Folkmar Poulsen Danchel
1707 - 1719 Didrik Jensen Blicher
1720 - 1726 Peder Lauritsen Hunderup
1726 - 1730 Christian Johansen Dorscheus
1730 - 1735 Peder Nicolai Hansen Holst
1735 - 1766 Jens Pedersen Olrog
1766 - 1781 Hans Hansen Myhre
1781 - 1785 Andreas Lorentsen Drejer
1785 - 1791 Lambert Daniel Bruun
1791 - 1822 Jørgen Lomborg Paludan
1822 - 1830 Valdemar Henrik Rothe
1831 - 1845 Peter Christian Stenersen Gad
1845 - 1858 Peter Frederik Adolph Hammerich
1858 - 1873 Carsten Levinsen
1873 - 1878 Georg Sophus Frederik Schepelern
1878 - 1895 Lorentz Ferdinand Jensen
1895 - 1907 Peter Christian Stenersen Gad
1907 - 1918 Vilhelm Marcus Philip Jørgen Nielsen
1918 - 1939 Carl Christian Frederik Oscar Reeh
1939 - 1965 Georg Carlo Zwicky
1965 - 1988 Kaj Plum-Lykkesfeldt

Nederste kapellaner

1733 - 1735 Jens Pedersen Olrog
1735 - 1744 M. Lauritz Jensen Brøndlund
1744 - 1750 Anders Christian Horsens
1750 - 1759 Frederik Boye
1759 - 1765 Jens Pedersen Juul
1765 - 1767 Jens Bertelsen

2. residerende kapellan

1845 - 1858 Christian Vilhelm Nielsen

Residerende kapellan (nordre sogn)

1858 - 1869 Peter Jessen
1869 - 1873 Georg Sophus Frederik Schepelern
1874 - 1883 Christian Vilhelm Victor Møller

Studenterpræster (kaldskapellaner)

1965 - 1977 Palle Dinesen
1978 - 1988 Johannes Væрге

Studenterpræster (sognepræster)

1989 - 1998 Metha Kirsten Sandholt
1999 - Stefan Thorbjørn Lamhauge Hansen

Gadepræster

1993 - 2004 Ellen Margrethe Gylling
2005 - 2009 Karen Ea Andersen, senere Hvitnov
2009 - Mia Rahr Jacobsen

Kateketer

På præstetavlerne i Trinitatis er kateketerne ikke med, hvilket i grunden er forkert, da kateketerne var ordnede og udførte al slags præstearbejde. De fleste blev dog kun i embedet kort tid, for det gjaldt om at avancere til et bedre lønnet embede. Det er ikke lykkedes os at konstruere tavlen over kateketer tilbage til 1736, hvor katekembedet blev oprettet. Først fra år 1800 og frem kan vi bringe en komplet tavle over kateketerne. Det vides dog, at den første kateket ved Trinitatis hed Christian Bech, og at kateketen i årene 1767-69 hed M. Farøe.

1800 - 1808 Carsten Nicolai Meldal
 1809 - 1826 Niels Henrik Gude
 1826 - 1835 Herman Andreas Timm
 1835 - 1847 Wilhelm Øllgaard
 1848 - 1858 Jens Nielsen
 1859 - 1867 Nicolai Wilhelm Rohde
 1868 - 1874 Niels Jørgen Jensen Lund
 1875 - 1879 Theodorus Levin Levinsen
 1879 - 1879 Henrik Nicolai Kemp
 1880 - 1882 Alfred Theodor Valdemar Wahl
 1883 - 1884 Otto Valdemar Engelsen
 1886 - 1890 Carl Ingvar Linnemann
 1890 - 1892 Hans Carl Adam Julius Gjerding
 1893 - 1898 Johan Mikkelsen
 1898 - 1904 Tage Møller
 1904 - 1905 Christian Ludwigs
 1905 - 1909 Frederik Magnus Herman Grell
 1909 - 1910 Halfred Jensen Vimtrup
 1910 - 1911 Larsen, Ole Larsen
 1911 - 1915 Harald Frederik Grønvold,
 1916 - 1918 Gudmund Bruun
 1918 - 1921 Anders Christensen, se sognepræst
 Kateketembedet nedlagt 1921

Andre præster

1822 - 1824 Jørgen Thisted,
 Fallesens personlige kapellan.
 1940 - 1965 K.E. Skydsgaard
 1982 - 2000 Leif Grane
 2003 - 2010 Bent Flemming Nielsen
 2011 - Niels Henrik Gregersen

ATIS KIRKE VED RUNDETÅRN

**Tusinder går forbi
 og kirken åbner sig for dem alle**

Hver dag åben kl. 7.30-17
Søndag højmesse kl. 11 - Aftensang kl. 17
 Mandag morgenbøn kl. 8.30-8.45
 Torsdag altergang kl. 8-8.30
 Lørdag morgenbøn kl. 8.30-8.45

- og når man er på vej hjem

**lørdag middag
 kl. 12¹⁵**

Plakat 1959.

SOGNEPRÆSTER

1656-1684 JENS JUSTESEN BERG
 Jens Justesen Berg (Bjerre) blev født den 28. april 1610 på en gård i Gjøttrup sogn, hvor faderen var bonde. Gården, som Berg senere tog navn efter, hed Øster Bjerre. Han var et begavet barn med stor lyst til at læse. Som 14-årig kom han i Thisted skole og efter 6 års forløb videre til Slagelse, hvorfra han blev student i 1633. Han var uhyre flittig, og biskop H. P. Resen blev tidligt opmærksom på ham. Universitetsstudierne blev ledsaget af stor kristelig alvor, og i 1640 blev han præst ved Regensen (ordineret af biskop Brochmand den 4. juni 1640). I 1643 blev han magister, og i 1656 blev han den første sognepræst ved den nyopførte Trinitatis kirke. Han beskrives som yderst tarvelig og simpel i sin levemåde; alvorlig, streng, samvittighedsfuld og djærv i sit embede. Han blev derfor til anstød for nogen, til trøst for andre. En "studiosus" Kjeld Olsson skulle således have ladet en stor mursten falde

ned på Bergs hoved efter en prædiken. Under Københavns belejring, da den vilde kongesøn Ulrik Chr. Gyldenløve lå på sit yderste, var det imidlertid Jens Justesen, der blev hans sande sjælesørger og trøster. Berg skænkede penge til kirken og oprettede et testamente, hvis årlige renter skulle gives til tre "finmarkske" seminaristre. Jens Justesen Berg forblev ugift og døde den 11. februar 1684. Han ligger begravet i en muret grav i kirkens gulv. Der findes ikke nogen gravsten over ham.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie.

Nicolai Jonge, Københavns Beskrivelse, Den hidtil utrykte part. Albert Fabritius, Trinitatis kirkes ældste regnskaber, udgivet 1956, p. 29. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. IV, 623 ff. Ny kirkehistorisk samling I, 503, III, 227ff.

1684- 1715 ALBERT FOGHSEN WITH
 Albert Fochsen de With blev født den 29. januar 1640 i Horsens. Faderen var Foch Albertsen de With, købmand og rådmand i Horsens.

Han nedstammede fra den berømte hollandske familie de With. Moderen var Lene Clemensdatter, født i 1600. Albert Fochsen de With blev student fra Århus i 1657, og var udenlands fra 1664 til 1667. I 1671 blev han rektor i Vordingborg ved latinskolen og magister samme år. 1673 blev han sognepræst ved Sverdborg Meenighed i Hammer Herred, Sjælland, og siden Vice-Provst samme sted. I 1684 blev han sognepræst ved Trinitatis Kirke. Han var gift med Barbara Henriksdatter Mule. Sognepræsten havde bopæl på Regensen, og de With skulle efter sigende lægge beslag på over 1/3 af Regensen. Albert Fochsen de With døde den 29. marts 1715 og blev begravet i en muret grav i kirkeskibets gulv. Her blev også hans datter, bispinde Helene Cathrine Thurah, nedsat i 1760. Året før, den 13. september 1759, var hendes berømte søn, arkitekten Laurids de Thurah, blevet bisat her som den tredje kongelige bygmester i Trinitatis kirke. En datter, Elisabeth Mule de With, blev gift med Christen Sørensen Lemvig.

På præstetavlen i Trinitatis kirke står, at Albert Foghsen With var sognepræst ind til 1703, men det er en fejl. Han var sognepræst til sin død i 1715, og Christen Sørensen Lemvig, der havde fået lovning på embedet, havde i mellemtiden fået et andet embede.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie.

Nicolai Jonge, Københavns Beskrivelse, Den hidtil utrykte part.

1703-1715 CHRISTEN SØRENSEN LEMVIG

Christen Sørensen Lemvig blev født den 14. juli 1672. Han blev student fra Køge i 1690 og kandidat i 1693. Derefter var han udenlands. I 1698 blev han magister, og den 15. december 1703 blev han udnævnt til vice-pastor med succession i Trinitatis, men kom dog aldrig til at succedere som sognepræst, fordi han den 23. marts 1715 blev kaldet af Kong Frederik den Fjerde til at være kongelig Konfessionarius og første Hof prædikant. Den 1. marts 1707 blev han gift med Elisabeth Mule de With, datter af sognepræst

With i Trinitatis. Han døde den 15. oktober 1724.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie.

Nicolai Jonge, Københavns Beskrivelse, Den hidtil utrykte part. Zwergs Siællandske Clericie Tom 1, pag. 775,776.

1715-1726 FREDERIK CHRISTIAN CARLSEN RODRIQUES

Frederik Christian Carlsen Rodriques blev født i København i 1668. Faderen, Carlos Rodriques, var født i Madrid og var professor i fransk, spansk og italiensk, samt auktionsdirektør. Moderen hed Magdalene Sybille Pedersdatter. Han blev student i København i 1688 og kandidat i 1690. I 1698 blev han sognepræst i Nakskov-Branderslev. Året efter holdt han bryllup med den 16-årige Ida Sophie Hofman, der døde i 1722.

Hun var datter af justitsråd, overkrigskommissær Hofman i Norge. I 1705 skulle han have fulgt med Frederik IV's yngre bror, Prins Wilhelm, som konfessionarius på en udenlandsrejse, men prinsen døde uventet i København, og Rodriques måtte vende tilbage til Nakskov. Her havde han ofte lejlighed til at prædike på tysk for enkedronningen på Nykøbing slot. Den 11. november 1712 blev han dansk og tysk præst ved Christiansborg Slotskirke, og den 1. april 1715 blev han forflyttet til embedet som sognepræst ved Trinitatis. Efter sin første kones død giftede han sig med Louise de Buchwald, datter af etatsråd Johannes de Buchwald. Rodriques døde den 25. april 1726. Ifølge kilderne skulle han være "lærd og vel øvet i adskillige fremmede Sprog; ved Hoffet ei vel lidt, fordi hans Prædikener ikke vare "angememme"; nærig og rig."

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie.

Nicolai Jonge, Københavns Beskrivelse, Den hidtil utrykte part. Zwergius, Siællandske Clerisie, p. 774. Rhode, Laalands og Falsters historie I, p. 124 f.

1726-1731 **MATHIAS ANCHERSEN**
 Mathias Ancheren blev født den 16. marts 1682 i Kolding, hvor faderen, Ancher Ancheren var sognepræst. Senere blev faderen biskop i Ribe. Mathias Ancheren dimitterede fra Ribe skole i 1698. Ved universitetet studerede han særligt østerlandske sprog. I 1701 sørgede faderen for at han blev rektor i Fredericia, hvor han fik lejlighed til at udbygge sine kundskaber i hebraisk gennem omgang med de jødiske rabbinere i byen. I 1704 blev det til en disputats, hvor han redegjorde for betydningen af hebraiske ord, der ikke fandtes i datidens ordbøger. I 1705 blev han udnævnt til professor i det filosofiske fakultet med ret til at rykke op i det teologiske, når der blev et professorat ledigt. De følgende år besøgte han universiteter i udlandet, Tyskland, Holland og England, hvorefter han atter vendte tilbage til Københavns universitet, stadig i håb om, at der ville blive et professorat ledigt i teologi. I 1720 kaldtes han til sognepræst i Tårnby på Amager, og i 1726 forflyttedes han til Trinitatis. Ved Københavns brand 1728 mistede han næsten alle sine ejendele. I 1731 blev han udnævnt til biskop

i Ribe, og her blev han til sin død, den 26. februar 1741. Tiden i Ribe var præget af heftige sammenstød med pietisterne. Ancheren selv var ortodoks. Ved sin død efterlod han sig enke og syv børn i nød og boet i bundløs gæld.

Mathias Ancheren.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie. Christian Bruun: Falseriana 1869, pp 9f, 21-31. Birket-Smith, S.: Personalhistorisk Tidsskrift 2. række 1, 1886, pp. 290-313, Christian Falsters første Strid med Biskop Ancheren. Kirkehistoriske samlinger 2. række III, 1864-1866, pp.844f. Kirkehistoriske samlinger 4. række I 1889-1891,

pp. 423-439, Matthias Ancheren, Biskop i Ribe Stift. Kirkehistoriske samlinger 4. række III, 1893-1895, p.821. Kirkehistoriske samlinger 5. række II, 1903-1905, p. 89. Kirkehistoriske samlinger 5. række IV 1907-1909 pp. 785-799, Træk af Opvækkelsen i Ribe-Egnen (1734-37) Ved. H.F. Rørdam. Kirkehistoriske samlinger 5. række V, 1909-1911, pp.330f. Kirkehistoriske samlinger 7. række I, 1951-1953 pp. 366ff. Biskop Matthias Ancherens Klage over Rektor Christian Falster 1733. Af Bjørn Kornerup. Nicolai Jonge, Københavns Beskrivelse, Den hidtil utrykte part. Luxdorphiana 1791, pp. 268 f. P.N. Frost, Efterretning om Ribe Domkirke 1841, pp. 70-73, 161 f. C. Molbech, Historisk Tidsskrift IV, 1843, p.276. H.F. Rørdam, Historiske Samlinger II, 1896, p. 230. Kirsten Sandholt, artikel i bogen "Runde Kirke, Taarn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år", redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen.

من انقطع الي الله كفاه الله كل مؤنة ومن انقطع الي الدنيا
كله الله التبعاء
que ad vitam necessaria sunt; abunde largitur; qui vero mundo
huic unico adheret, cum mundo relinquit Deus.

Matth. I. VIII. Fehr.
A. M. DCC. XXVIII.

Dilectissimum suum Consanguini-
num, genuinum Aseulapiti Fi-
lium, non infecto hoc Moham-
medis (uti in Tradit. VIII. M. est)
apothegmate viaticatum ad
ceteras Musas dimittis, pro spe-
ra queq; apprecatus
Mathias Ancherens
P.

Et eksempel på Mathias Anchersens
sprogkyndighed fra faderens stambog.

1731-1736 HANS HANSEN MOSSIN

Hans Mossin blev født i 1678 eller 1680 i Randers. Faderen var provst Hans Dinesen Mossin.

Han tog teologisk attestats i 1701 og blev i 1709 sognepræst i Skuldelev og Selsø og i 1727 provst i Horns Herred. I 1731 blev han sognepræst ved Trinitatis kirke, hvorfra han i 1736 forflyttedes til Nicolai kirke. Her fik Hans Mossin, der selv var ortodoks, mod sin vilje to pietistiske kateketer. Det førte til voldsomme stridigheder, og i sommeren 1737 gik han i rette med de to fra prædikestolen på trods af, at han som byens øvrige præster i 1734 havde skrevet under på, at de ikke måtte bringe klager over falsk lære frem på prædikestolen. En kommission blev nedsat til at undersøge og dømme i sagen. Ifølge dommen (1738) var der intet væsentligt at udsætte hverken på den lære, Mossin stod for, eller den, kateketerne stod for. Mossin dømtes alligevel fra sit embede og fik en større bøde for at have forset sig mod konges forbud. Mossin fik dog atter embede i 1740, hvor han blev sognepræst i Køge. Her døde han den 29. september 1755.

Han var gift med Anna f. Wissing (f.1690, d. 1759).

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie.

Artikel om Mossin af L. Koch i Dansk biografisk Leksikon. . Kirsten Sandholt, artikel i bogen

"Runde Kirke, Tårn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år", redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen.

1736-1764 CHRISTIAN LANGEMACH LETH

Christian Langemach Leth blev født den 20. august 1701 i Store Heddinge hvor faderen, Magister Jørgen Leth var sognepræst. Navnet Langemach fik han efter moderen, Judithe L. Farfaderen var konfessionarius Hans Leth. Christian Langemach Leths far døde da han var 12 år. I 1719 dimitteredes han fra Frederiksborg skole og begyndte samme år på universitetet. I årene 1721–26 var han alumn på Borchs kollegium og var kendt som en fortrinlig latinist og en stor disputator. Han var fra ungdommen af ivrig pietist. Efter nogle år som huslærer hos adskillige familier blev han i 1732 sognepræst i Sandehereds præstegjæld i Larviks provsti i Norge. Her begyndte en religiøs vækkelse, som bredte sig vidt. I

foråret 1736 udnævnte Christian VI ham til sognepræst i Trinitatis kirke og professor i kateketik, således at han sammen med de ordinære teologiske professorer skulle tage del i censuren. Hans position gav ham stor indflydelse, bl.a. når der skulle besættes embeder. Han var fra ungdommen af nær ven med Stiftsprovst Gerner, hvis selvbiografi er en kilde til oplysninger om Leths liv og gerninger. Leth havde et svagt helbred. Han var gift 3 gange: 1) (1733) med Dorothea Sophie f. Mørch, d. 1739; 2) (1740) med Charlotte Margrethe f. Hübsch, d. 1752; 3) (1753) med Christine f. Estenberg. Leth selv døde den 18. august 1764. Han ligger begravet i Trinitatis kirkes krypt sammen med en række familiemedlemmer.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie. A.

Jantzens biografi i C.F. Bricks Biografiske Leksikon, bd, X, p. 230-31. Danske Saml. IV, 106.

H. Gerner: Nogle Merkværdigheder, som angaaer Henric Gerner, hans Vita et Fata, København 1777. Worm, Lex ov. lærde Mænd. Den danske kirkes historie efter reformationen, 2. udg. II. Schion. Saml. 2, V, Fol. Adsk. papirer vedr. Leth findes her. Se endvidere kilde- og litteraturliste i Kirkehistoriske samlinger 1980, hvor Knud Ban-

ning har skrevet en artikel: *Professoren, der blev taus, Christian Langemach Leth, en skæbne fra pietismens tid. . Kirsten Sandholt, artikel i bogen "Runde Kirke, Taarn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år", redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen.*

Leths kisteplade som hænger i kirkens gravkrypt. Selve kisten er gået til.

1765-1765 GERHARD HERMANSEN TRESCHOW

Gerhard Hermansen Treschow blev født den 5. juli 1703 i Lejse i Norge, hvor faderen Herman Treschow ejede Lesje jernværk. Senere blev faderen generaltoldforvalter i Trondhjem. Moderen Mette Margrethe f. Krenchel døde i 1727. Gerhard Treschow blev student i 1720. I 1723 kom han på Borchs kollegium som alumn, hvor han var i 5 år. Mens han boede på kollegiet udgav han i 1726 under pseudonymet "Michel Hansen, brændevinsbrænder og øltapper i Kalundborg" et versificeret angreb på Holbergs "Metamorphosis", som digteren tog meget unådigt op og anså for under sin værdighed at besvare. I 1730 fik han attestats, og året efter blev han kaldt til sognepræst i Birkerød af Dronning Sophie Magdalene. Her blev han i 34 år, til han den 29. marts 1765 blev sognepræst ved Trinitatis kirke. Han døde allerede den 20. november samme år. Treschow nød stor anseelse som prædikant og lærd. Han var en heftig modstander af den Klopstockske Odedigtning og gav overhovedet gerne sin mening til kende. Treschow var gift to gange. Første gang den 7. oktober

1734 med Marie Dorscheus, der døde allerede året efter, nemlig den 4. december 1735 i en alder af kun 32 år. Marie D. var datter af stiftsprovst Hans D. Anden gang giftede Treschow sig den 25. maj 1740 med den kun 17-årige Marie Berg, der var datter af vinhandler Hans B. en af Københavns 32 mænd (borgerrepræsentationen). Gerhard Treschow ligger begravet i Trinitatis kirkes krypt. (Løs kisteplade med inskription findes i krypten.)

Gerhard Treschow.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie. .*

Kirsten Sandholt, artikel i bogen "Runde Kirke, Taarn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år", redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen.

1766-1771 CHRISTIAN MICHAEL CHRISTIANSEN ROTTBØLL
Christian Michael Rottbøll blev født den 12. april 1729 på Hørbygaard. Faderen døde 2 måneder før hans fødsel. Han blev student fra Roskilde 1745 og tog attestats i 1747. Derefter var han i 4 år huslærer hos en købmand i Nyborg og blev i 1752 hører ved Nyborg skole. I 1755 drog han til København, hvor han blev alumn på Borchs collegium og dekan på kommunitetet. 1756-57 var han medredaktør af "Lærde Tidender". I 1759 blev han professor theologiæ i Sorø og sognepræst samme sted samt herredsprovst. I 1760 forflyttedes han til Århus som sognepræst ved Frue kirke og provst i Ning Herred. Han bistod stiftsprovst Chr. Pontoppidan, og efter hans død i 1765 overtog Rottbøll hans embede ved Domkirken i Århus. Kun tre måneder senere, nemlig den 28. februar 1766 forflyttedes han til København

som sognepræst ved Trinitatis kirke. I forbindelse med Christian VII's salvning fik han den teologiske doktorgrad ved en afhandling om 2. og 3. Johannes brev.

C. M. Rottbøll.

I 1770 blev han biskop i Viborg, hvor han døde den 8. december 1780. Rottbøll beskrives som en kundskabsrig, dygtig og samvittighedsfuld mand i alle sine embeder. Han fik udgivet 3½ årgang af sine prædikener (1768-71). Han var en flittig prædikant, også i sin bispetid og gjorde meget ud af katekisasi-

onerne under visitatserne. Han var ven med P. F. Suhm. Rottbøll blev kun lidt over 50 år, og hans stærke fedme fremskyndede if. kilderne måske hans tidlige død. I 1760 var han blevet gift med Kirstine Hedvig Brix, som døde i 1792 i København. Rottbølls storebror, lægen og botanikeren Christian Friis Rottbøll, var en årrække akademisk væрге for Trinitatis kirke.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie.

C.M. Rottbøll: Kortfattet Udtag af de Søn- og

Fest-Dages Prædikener som i Trinitatis kirke

Udi Kiøbenhavn til Høimesse ere holdne, fra

Advent 1768 til samme Tid 1769, af Christian

Michael Rottbøll, Professor og Doctor i Theologien,

samt Sognepræst sammesteds. C.M.C Rottbøll,

Selvbiografi i universitetets program ved doktor-

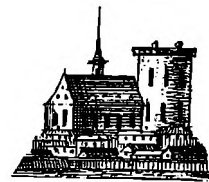
promotionen 4/5 1767, København 1767. Kirsten

Sandholt, artikel i bogen "Runde Kirke, Taarn

og Sogn, Trinitatis gennem 350 år", redigeret af

Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang

Hansen.

1771-1782 JOHAN CHRISTIAN
SCHÖNHEYDER

Johan Christian Schönheyder blev født den 9. august 1742 i København som søn af kirurg Johan Franciscus Schönheyder og Mette Mossin. Han blev privat dimitteret til universitetet i 1756 og tog i 1760 teologisk embedseksamen. 1763-65 virkede han som dekan ved kommunitetet. Med flid og en usædvanlig tilegnelsevne fortsatte han i disse år sine studier inden for især teologi, musik og sprog. Til sidst skal han have mestret 11 sprog og kunnet tale seks foruden sit modersmål. Han tog på en treårig studierejse til Leipzig og Göttingen. I 1768 blev han rejsepræst hos Christian VII, 1769 hjælpepræst ved slotskirken i Rendsborg og samme år slotspræst ved Christiansborg. I 1771 blev han sognepræst ved Trinitatis kirke, og 1782 stiftsprovst og sognepræst ved Vor Frue kirke i København. I 1774 fik han den teologiske doktorgrad på en eksegetisk undersøgelse: "Annalist ad theologiam propheticam". I 1788 forflyttedes han som biskop til Trondhjem. Som teolog var Schönheyder en typisk repræsentant for den yngre supranaturalisme. I alt

væsentligt fastholdt han den overleverede kreds af dogmer, særlig forsoningen. Han byggede på skriften som absolut norm for troslivet, men identificerede ikke bibel og åbenbaring, og var i høj grad optaget af at godtgøre åbenbaringsens indre overensstemmelse med fornuftens vidnesbyrd.

Johan Christian Schönheyder.

Af hans litterære arbejder kan fra hans danske tid nævnes "Undervisninger i Christendommen I-II" 1774-78 og "Indhold af Høimesse-Prædikener holdne i Aaret 1775-81 I-VII". Vigtig er også hans skarpe

anmeldelse (i Alm. Dansk Litteratur-Journal I 1779, s 466-74) af et skrift af den radikale A. Hennings, hvorved han indledte den såkaldte "Olavidesfejde" om tænkefrihedens berettigelse og udstrækning. I den forbindelse kan også nævnes, at Schönheyder var den præst, der i 1783 påtog sig at give forfatteren af "Mine Fritimer", T. C. Bruun, fornyet undervisning i kristendommen. Schönheyder var personlig human og retskaffen. Han var en slags formynder for digteren Johannes Ewald, som han efter evne forsøgte at hjælpe, men Schönheyders usmidige personlighed vanskeliggjorde i nogen grad dette. Ewalds "Levnet og Meeninger" er dog dediceret til bl.a. Schönheyder. Schönheyder var gift to gange. Første gang den 21. februar 1772 med Charlotta Reinholdina v. Jessen. Hun døde den 28. april 1784. Han giftede sig igen den 9. maj 1785 med Joachime Cathrine Bentzon. Hun døde den 9. februar 1836 i Trondhjem. Selv døde Schönheyder den 14. april 1803. Han ligger begravet i Trondhjem.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie.*

Olsen, C.F., *Kjøbenhavns flyvende Post. Interimsblad nr. 50-56. løverdagen den 23de Juni 1835. Digteren Johannes Ewalds Liv og Forholde i Aarene 1774-77, oplyste ved Breve fra Dr. Schønheyder, Ewald selv og Kammerjunker Frederik v. Molke. Af Frederik Christian Olsen, Overlærer ved den lærde skole i Helsingør. Selvbiografi i Acta academica ved prins Frederiks bryllup 1774 18-21.. Kirsten Sandholt, artikel i bogen "Runde Kirke, Tårn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år", redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen. Peter Wessel Hansen i samme bog, artikel om fattigvæsnen i Trinitatis sogn.*

1782-1807 CHRISTIAN HOLST

Christian Holst blev født i Trondhjem den 14. november 1731. Han var søn af krigsråd og krigskommissær Peter Lorents Holst og Rebecca f. Frost (død 1743). Han dimitterede fra sin fødebys skole til universitetet i 1747, tog attestats i 1750, men først 11 år efter modtog han gejstlig ansættelse, idet han i 1761 blev udnævnt til res. kapellan ved Roskilde Domkirke. Her var han i 21 år. I 1782 blev han sognepræst ved Trinitatis sogn. Her døde han i 1807. Holst sad i kraft af embedet som sognepræst i en ledende funktion i Trinitatis sogns plejekom-

mission frem til dens nedlæggelse i 1799. Plejekommissionen havde det overordnede tilsyn med den daglige ledelse af Trinitatis Arbejdshus. Werlauff siger om ham i sine erindringer, at han ikke gjorde sig syn-derlig vel bekendt hverken i den ene eller den anden retning, mens Fallesen, der efterfulgte ham som sognepræst, i en nekrolog siger, at han i ordets strengeste forstand var en værdig religionslærer, djærv og højagtet. Ifølge Hundrup havde han altid talrige tilhørere, var åben og frimodig i sin færd, kaldte enhver ting ved rette navn og "hyklede for Ingen". Han var gift med sit søskendebarn, Inger Marie Holst, datter af provst Jacob Hersleb, Stod i Trondhjem Stift. Jacob Hersleb var bror til biskop Hersleb. Inger Marie H. døde 1795.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning: Ovenstående biografi bygger på A. Jantzen, dansk biografisk leksikon. S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie. Fallesen, Theol. Maanedsskr. X 440. Hundrup, Præster ved Roskilde Domkirke p. 59 f. Historisk Tidsskrift 4. R. IV, 287.290. Paludan. J.L. Mindetale over den ved Indsigt, Retsindighed og Alderdom højt ærværdige Religions-Lærer Hr. Christian Holst, der døde som Sognepræst ved Trinitatis kirke den 20 Sep-

tember 1807. (Obs andre kilder angiver 3. oktober som dødsdag) Peter Wessel Hansen, Fra frihed til tvang, Fattigvæsnen i Trinitatis sogn 1771-1841, artikel i bogen "Runde Kirke, Tårn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år", redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen.

1808-1824 LORENZ NICOLAI FALLESEN

Lorenz Nicolai Fallesen blev født den 20. april 1757 i Binderup, Bjert sogn, Nørre Tyrstrup Herred. Forældrene, Niels F. og Anna Sophie Lauridsdatter, var vist nok bønder. Han dimitterede fra Haderslev skole i 1777, blev teologisk kandidat i 1784 og samme år residerende kapellan i Tikøb. I 1790 blev han præst i Citadellet, i 1793 præst i Søborg og Gilleleje. I 1797 blev han kapellan ved Vor Frue kirke, samme år som også ungdomsvennen Henrik Georg Clausen blev kapellan ved Vor Frue. I 1808 blev han sognepræst ved Trinitatis kirke. Han tog sin afsked i 1824 på grund af svagelighed og døde den 11. juli samme år.

Fallesen var en typisk liberal oplysningspræst, der livet igennem arbejdede utrætteligt til gavn for

de menigheder han var præst for, men også for kirken som sådan. I bredere forstand har han især haft betydning som udgiver af en lang række teologiske tidsskrifter, "Magasin" og "Nyt Magasin for Religionslærere" (12 bd., 1803-08), "Theologisk Kvartalsskrift" (2 bd., 1809). De mange prædikener og afhandlinger, han offentliggjorde fra egen og andres hånd, var helt i tråd med, hvad der var almindeligt i den rationalistiske tid. Vægten blev lagt på første trosartikel og morallæren. Han fremhævede dog "religiositetens" betydning. Som personlig kapellan havde Fallesen i årene 1822-24 Jørgen Thisted, som vakte stor opsigt i hele København. Thisted kunne fylde kirken; dels udtrykte han sig med stor lethed, dels tilfredsstillende hans ortodokse prædiken den trang, der så småt var ved at vågne hos folk. Han havde langt flere tilhørere end både Fallesen og J. P. Mynster, som også prædikede i Trinitatis indtil Vor Frue kirke blev genåbnet i 1829. Fallesen var dog ikke nogen dårlig prædikant, og som præst vandt han ifølge kilderne sin menigheds agtelse og hengivelse. Fallesen var gift to gange. I 1784 ægtede han

Louise f. Povelsen (f.1744, d.1803) Hun var datter af gartner Jørgen Fred. P., Jægerspris. I 1804 giftede han sig igen, denne gang med Sara Hammer (f. 1776, d. 1855). Hun var datter af sognepræst Morten H. i Helsingø. En søn af Fallesen, professor Ludvig Sophus Fallensen, ligger begravet ved siden af faderen på kirkens søndre side, hvor en mindetavle over hver af dem sidder i kirkens mur.

Fallesens gravsten som er indmuret i kirkemuren på Trinitatis kirke.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie.
L. Koch, Dansk biografisk leksikon, Erselv, Forf. Lex. Fr. Thaarup, Fædrelandsk Nekrolog 1821-

26 p. 281 f. 507, 1835-44 p. 281 f., Kirkehist. Saml., 2. Rk., II, 1860-62 p. 799-812. Personalhist. Tidsskr. IV, 1883, p.250; 4. Rk VI 1003 p. 258. H.N. Clausen: Henrik Georg Clausens eftermæle, 1840 p. 23, 28. Bjørn Kornerup: Vor Frue Kirkes og Menigheds Historie 1929-30 p. 312-16, 322, 324, 333f. Lorenz Nicolai Fallesen, Høsten og gravene (prædikensamling) 1798. Peter Linde, Ved Ewalds grav, side 46.

1824-1830 NICOLAI ESMARK ØLLGAARD

Nicolai Esmark Øllgaard blev født den 5. oktober 1775 som søn af Niels Rasmussen Ø. og Margrethe Hedvig f. Fabricius på Sneumgård i Ribe Stift. Efter forældrenes tidlige død blev N.E. Øllgaard opdraget af en farbror, Terman Øllgaard, og i 1792 dimitteret til universitetet af Ole Hieronymus Mynster, og da han var nøjagtig lige gammel med dennes broder, den senere biskop, er der vel tidligt blevet et bekendtskab, men Mynsters breveveksling viser dog ikke noget om, at de stod hinanden nær. I 1796 blev han cand. teol. Som ung blev han nær ven med den siden kendte skuespiller og Shakespeareoversætter P. Foersom; begge var

stærkt optaget af tidens teaterliv. 1799-1801 studerende Ø. i Kiel og Göttingen. Derefter blev han præst ved Frederiks hospital og fødselsstiftelsen i København. 1805-07 var han feltpræst i Holsten, i 1808 blev han præst ved Kastellet og i 1809 lærer i psykologi ved pastoralseminariet. Han havde i høj grad vundet Frederik VI's tillid og blev i 1811 sognepæst i Asminderød og slotspræst ved Fredensborg samt amtsprovst for Fr.borg amt. På grund af svagelighed vendte han i 1824 tilbage til København som sognepræst ved Trinitatis kirke; 1830-54 var han biskop i Viborg, men tog afsked på grund af en dyb depression, som formørkede hans sidste år. Øllgaard satte sig ikke dybe spor i stiftet, men var en yderst samvittighedsfuld embedsmand, som energisk skaffede orden til vej i den forsømte stiftsadministration og ikke mindst i bispearkivet. Som teolog var han ortodoks, blev karakteriseret som en solid prædikant og var til stor støtte for præsterne. Vækkelsen stod ham fjernt, men han anlagde over for den en mild kurs og mente, at alle stod sig bedst ved at lade de vakte i fred. Øllgaard var medlem af den jyske

stænderforsamling fra 1836, men spillede her ikke nogen stor rolle. I 1818 udgav han Foersoms digte i to bind, indledt med en smuk og troværdig biografi, der også kaster et interessant lys over Øllgaards egen livshistorie. Han blev den 12. august 1811 gift med Juliane Marie Charlotte Louise Frederikke Hansen (f. Bie), der var enke efter Christoffer H. Hun døde den 16. feb. 1858. Øllgaard selv døde den 4. marts 1863 i Viborg, hvor han også ligger begravet.

Nicolai Esmark Øllgaard.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie. Dansk biografisk leksikon. Selubiografi i P.E. Müller: Vita Andreæ Sunonis, 1830 31-34. – O. Laub i Kirkelige lejlighedstaler, udg. G.P. Brammer III, 1864 575-79 729-36. Biskop Otto Laubs levnet, udg. F.L. Mynster og G. Schepelern II, 1, 1886 189f; II, 2, 1887 9f. Nogle blade af J. P. Mynsters liv og tid, udg. C.L.N. Mynster, 1875 263f. T.S. Rordam i Kirkehist. Saml. 3.r. II, 1877-80 423. J.P. Mynster sst. 4.r.IV 1895-97 469 473 484 714. Bj. Kornerup sst. 6.r.III, 1939-41 110 143. N.R. Øllgård i Hist. Månedsskr. For folkelig og kirkelig oplysning. I, 1883 249-52; III 1884 181-89; IV, 1885 112-19. Magnus Stephensen i Pers.hist.t. 8.r. III; 1924 2. J.H. Berner sst. 10 r. V, 1938 206. Skat Arildsen sst. VI, 1939 211. Hans Jensen: De danske stænderforsaml.s hist I-II, 1931-34. Henry Petersen: Den baptistiske vækkelse i Nordjylland, 1962 – Vækkelsernes frembrud i Danm. VI..

1830-1857 VALDEMAR HENRIK ROTHE

Kapellan 1822-1830

Valdemar Henrik Rothe blev født den 6. marts 1777 i Urup ved Horsens. Forældrene var Etatsråd, landsdommer i Jylland, ejer af Urup Moldrupkrog, Caspar Peter Rothe og Edle Cathrine Severine

Soelberg. Han blev student fra Århus i 1794, teologisk kandidat i 1800. Fra 1801 til 1807 var han på studierejse, hvor han bl.a. knyttede venskab med billedhuggeren Thorvaldsen i Rom. Den 18. august 1809 blev han sognepræst i Helsingør, og den 11. december 1818 præst ved Vartov. Den 1. november 1822 blev han residerende kapellan ved Trinitatis, og den 13. oktober 1830 sognepræst her.

Valdemar Henrik Rothe.

I 1836 blev han doktor theol. på en afhandling om læren om tre-

enighed og forsoning. Rothe var en lærd mand, han havde studeret i Tyskland, var Daubs discipel og spekulativ teolog. Han udgav flere skrifter, men var ingen stor prædikant og samlede ikke mange i kirken. Han var medlem af direktionen for Døvtumme-Instituttet fra 1823 til 1856. I 1840 blev han ridder af Dannebrog. Den 6. juni 1810 blev han gift med Elise Cathrine Fransisca Weidemann. En søn, Peter Conrad Rothe, blev sognepræst ved Vor Frue kirke og Stiftsprovst i København. Valdemar Henrik Rothe døde den 20. februar 1857.

I 1845 blev F. Hammerich residerende kapellan ved Trinitatis kirke. I sine erindringer skriver han om Rothe:

Sognepræst var den gamle Dr. Rothe, en begavet natur og en mand, om hvem jeg kunde vidne ved hans grav: jo nærmere man kom ham, des mere elskede man ham. Selv med de grå hår talte og handlede han som et ungt menneske, altid livlig, altid frisk, vidrig, men ikke sjældent også hensynsløst letsindig og værst mod sig selv; herfra skrev de onde rygter sig, der kom i omløb om ham. Han talte ligefrem om dem; til min hustru sagde han første gang de sås: "er De dog nu ikke i grunden angst for mig,

frue? Der står sådan en svovlstank om mig, ja, jeg ved det nok!" Hvor uendelig meget bedre end sit rygte var den mand ikke! Vred på ham kunne man ikke blive, selv når han var nærgående, hvad tit skete; han sagde engang til dr. Münter: "hør min broder, hans prædiken var jo ikke andet end vrøvl og trommemusik!" I sådanne øjeblikke sagde han gerne "han" til folk.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

S. V. Wiberg, *Almindelig dansk præstehistorie.*

Valdemar Henrik Rothe, *Læren om Treenighed og Forsoning. Et spekulativt Forsøg i Anledning af Reformationsfesten, Kbh. 1836.* Martin Dietz, *Gode Raad til Herr Doctor Rothe ved Trinitatis Kirke fra forhenværende Degn Martin Dietz, Kjøbenhavn 1839, Trykt hos Jacobsen. Erslev, Forf. Lex. Minde om V.H.R. (1857).* F. Hammerich, *Et levnedsløb II, 61 f. Regensen gennem hundrede aar, Knud Fabricius (1925).* s 67. *Det kongelige døvtumme-institut i København, C. Goos kbh. 1907, s 109.* Provst Herman Frederik Petersen, *hans hustru Augusta Eleonora Grundtvig og deres slægt, ved H. F. Øllgaard udgivet af Birthe Borgeisen, Eget forlag Lyngby 1974, side 36:* "Oldefar havde den Fejl at være noget hidsig; han kom tit i Strid med Pastor Rothe (sognepræst ved Trinitatis kirke) og Konsistorialraad Jørgen Gads Bror, Pastor Gad (overste Kapellan ved Trinitatis Kirke, senere Biskop) måtte saa klare det for ham."

1858-1878 CHRISTIAN VILHELM
NIELSEN

2. *residerende kapellan 1845-1858.*

Christian Vilhelm Nielsen blev født den 18. september 1808 i København. Forældrene var Hans Vilhelm Nielsen, sekretær i højesteret, og Soph. Charl. Seeger. Han blev student fra Borgerdydskolen i København i 1828, og teologisk kandidat den 22. oktober 1833. Den 23. maj 1835 blev han prædikant ved Harboes Fruekloster. Denne institution er beskrevet nærmere i Nationalmuseets store værk "Danmarks kirker" i bindet "Forsvundne kirker i København". Den 20. april 1837 blev han kateket ved Helligåndskirken, og den 8. december 1845 2. residerende kapellan ved Trinitatis kirke. Den 29. august 1858, det år sognet deltes i Søndre og Nordre sogn, blev han sognepræst. Den 4. november 1837 var han blevet gift med forfatteren Augusta Nielsen, hendes far, provst Nicolai Clausen Schack, havde i øvrigt været kateket ved Vor Frue kirke. En af hendes brødre blev siden kendt som forfatteren Hans Egede Schack, der med sin roman "Phantasterne" gav liberalismen dens første litterære udtryk. En søster Marie Rovsing

blev formand for Dansk Kvinde-samfund. I 1840'erne og 1850'erne var Trinitatis præstegård et kulturelt mødested med Augusta Nielsen som midtpunkt. Her kom bl.a. H.C. Andersen, Jonas Collin, Adam Oehlenschläger, Fr. Paludan-Müller, Johan Ludvig og Johanne Luise Heiberg samt August Bournonville.

C. V. Nielsen.

Præstekonen var også kendt for at tage sig af de dårligst stillede, hun søgte bl.a. at skaffe penge og

symaskiner til fattige enker. I 1868 udgav hun "Haandbog for Husmødre af Bondestanden", der fik mange anmelderroser. I 1869 udgav hun "Enken og den Faderløse", en moraliserende fortælling, hvis pointe var, at når "et ungt Menneske ret fra Begyndelsen holder sig til sin Daabspagt og tidlig og silde i barnlig Tro beder sit Fadervor, da vil Herren nok hjælpe det at stride den gode Strid". Augusta Nielsen tænkte den anvendt som konfirmationsgave til piger, der skulle ud at tjene, og derved ville blive langt mere udsat for "Fristelser" end piger fra højere samfundsklasser. Christian Vilhelm Nielsen døde den 30. marts 1878.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Dansk præste og sognehistorie 1849-1949 samlet
og udgivet af Paul Nedergaard.*

1858-1883 JENS NIELSEN

Jens Nielsen blev født den 2. oktober 1811 i Viborg. Forældrene var handelsmand Niels Nielsen og Christine Stantenmacher. Nielsen blev student fra Viborg i 1832 og kandidat i 1839. Samme år blev

han insp. ved gratistskolen. Den 11. marts 1848 blev han ordineret kateket ved Trinitatis kirke, og da Nordre sogn blev oprettet i 1858, blev Jens Nielsen sognepræst der. Jens Nielsen skal have gjort et stort pionerarbejde i forbindelse med det nye sogn og opførelsen af den nye kirke, og han huskes også for at have været særdeles virksom i koleraåret 1853, hvor det store fattige kvarter i Trinitatis sogn var hårdt ramt. Han tog sin afsked i 1883 og blev samme år ridder af Dannebrog. Jens Nielsen var gift med Jacobine Haraldine Ludovica. Han døde den 24. juni 1894.

Jens Nielsen.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Illustreret Tidende, København den 12. november 1871.

1878-1895 GEORG SOPHUS

FREDERIK SCHEPELERN

Residerende kapellan i Nordre sogn

1869-1873

Residerende kapellan i Søndre sogn

1873-1878

Georg Sophus Frederik Schepeleern blev født den 26. februar 1839. Forældrene var lærer, senere toldforvalter Frederik Anton S. og Juliane Frederikke Christiane Elisabeth Heilmann. I 1857 blev han student og læste først jura. I 1859 blev han forlovet med biskop Laubs datter og blev inspireret til at læse teologi. I 1864 blev han kandidat og derefter hjælpepræst i Kirke Helsingø og Alsted. I 1869 var han feltpræst i lejren ved Hald, og samme år blev han residerende kapellan for Trinitatis Nordre sogn (nuværende St. Pauls). I 1873 kom han til Søndre sogn, og i 1878 blev han sognepræst ved kirken. Mens han var præst ved Trinitatis igangsatte han et omfattende menighedsarbejde, en organiseret syge- og fattigpleje, en organiseret syge- og fattigpleje, der var Danmarks første egentlige menighedspleje, og han søgte efter bymissionens principper at forene forkyndelsen med karitativt arbejde, også for på den måde at styrke kirkens stilling under tidens

antikirkelige strømninger. Herved kom han i konflikt med Vilh. Beck og de missionske uden for København, som helt forkastede byernes kirkeligt-socialt arbejde.

Schepeleern sad i mange år i bestyrelsen for Københavns Indre Mission, og han var en ivrig deltager og taler ved de tværkirkelige Bethesda-møder. I 1895 blev han provst og sognepræst ved Holmens kirke.

Han var medlem af den komité, som i 1885 udgav "Forslag til Salmebog for Kirke og Hjem"; fra 1897 var han lærer i kateketik ved pastoralseminariet, fra 1895 overdirektør for de Massmannske søndagsskoler. Schepeleern har udgivet et par prædikensamlinger og flere lejlighedstaler. Han var en solid prædikant og samlede mange tilhørere. Som så mange andre ængstedes han i 1890'erne over romerkirkens fremstød og ville i en række skrifter – især "Romer-kirkens Hovedvildfarelser I-XI", 1889-92 påvise dens brist og fare for dansk kirkeliv. Sammen med F. L. Mynster udgav han 1886-87 andet bind af biskop Otto Laubs brevveksling. Schepeleern døde den 16. april 1900.

Fra Trinitatis Menighedsplejes Festskrift i Anledning af 25-Aars Jubilæet 1886-1911, side 8-9:

I September Maaned 1879 modtog en stor Del af Trinitatis Sogns beboere følgende Opraab:

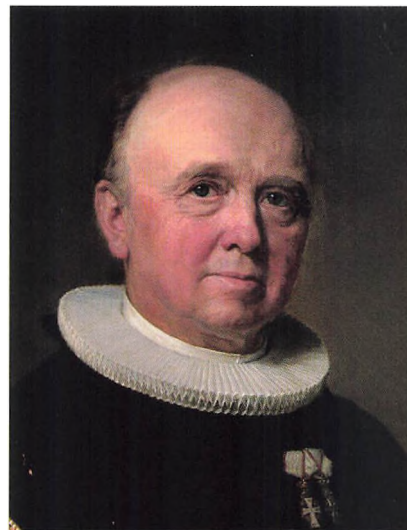
Trinitatis Sogn omfatter som bekendt en stor Del Gader, der fortrinsvis er beboede af Fattige, som under Sygdomsforhold ere sørgeligt stillede, idet Lægerne ere nødsagede til, når et alvorligere Tilfælde indtræder, at indlægge den syge paa Hospitalet, da end ikke den tarveligste Pleje er at erholde i Hjemmet. Følgerne heraf ere indlysende, navnlig naar det er en Husmoder, Sygdommen rammer; thi naar hun er borte, maa det Offentlige antage sig Børnene, og Manden, som imidlertid intet Hjem har, vænnes til et vagabonderende Liv paa Værtshusene, saa at en saadan Sygdomstid i mange Tilfælde lægger Grunden til Familiens Ødelæggelse og Opløsning.

Som Repræsentanter for "Menighedsforeningen af 1876" fra hvilken denne Indbydelse udgaar, ere vi Undertegnede derfor traadte sammen for at organisere en Sygeplejegerning for Fattige i Trinitatis Sogn. Vi agte at begynde Virksomheden i indeværende Efteraar med to Diakonisser, ved Hjælp af hvilke

vi haabe at kunne yde indtil 12 fattige Syge daglig den nødvendige Pleje i deres Hjem, og vi tillade os herved at opfordre Dem til at støtte Sagen ved et aarligt Bidrag (eller et Bidrag én Gang for alle), idet vi bemærke, at vi dels ved et Legat, der er skænket til Sagens Fremme, og dels ved Tilskud fra "Menighedsforeningen" ere saaledes stillede, at vi kun behøve omtrent 1000 Kr. aarlig til at holde Virksomheden i Gang.

Anmeldelser om Bidrag bedes tilsendte en af os Undertegnede helst inden Midten af Oktober Maaned.

Dr. med. G.F.Borch, Kaptejn og Folketingsmand B. Børentzen, Administrator ved d. kgl. Posecellænsfabrik Fr. Holm, Overretsprøkurator O.T.N. Krarup, Overretsprøkurator H.F.Larsen, Kontorchef P.Nørgaard, Docent ved den polytekniske Læreanstalt C.F.L. Seidelin, sognepræst G. Schepeleern.

G. S. F. Schepeleern.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning: En Postille over nye Tækster af G. Schepeleern, Kjøbenhavn forlagt af Universitetsboghandler G.E.C. Gad. Efterladte Prædikener over nye Tækster af G. Schepeleern, Holmens provst, Kjøbenhavn 1900 forlagt af Universitetsboghandler G.E.C. Gad. In Memoriam, En Samling Ligtaler, G. Schepeleern, Holmens provst, Kjøbenhavn, forlagt af Universitetsboghandler G.E.C. Gad, 1898. Smaaskrifter mod Romerkirken udgivne af G. Schepeleern, Kjøbenhavn, forlagt af Universitetsboghandler G.E.C. Gad, 1899. Johannes Schepeleern. Livserindringer, samlet og bearbejdet af Gerhard Schepeleern, Kjøbenhavn 1960 (Gentofte Bibliotek). Nekrologer i Dansk Kirketidende 22/4 1900 (af J.H. Mondrad) og Ill. Tidende 29/4 1900. Breve i Biskop Laubs levnet 11,2, 189-

206. Kirkehistoriske samlinger 6 r.IV, 1942-44 535-46 og V, 1945-47 233-38 (aktstykker i striden mellem Skat Rørdam, J.Paulli og S.). – J. Oscar Andersen i Teol. t. ny r. II, 1900-01 420. Otto Møller og Skat Rørdam, En brevueksl. Udg. H. Skat Rørdam I-II, 1915-16. Kbh.'s kirkesag, 1890-1915, 1915. Rud. Volf: En gammel præsts livserindringer, 1926. Paul Holt: Nød dem-, Kirkelig forening for indre mission i Kbh., 1940. Trinitatis Menighedsplejes Festskrift i Anledning af 25-Aars Jubilæet 1886-1911. Artikel om menighedsplejen i bogen "Runde Kirke, Taarn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år", redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen.

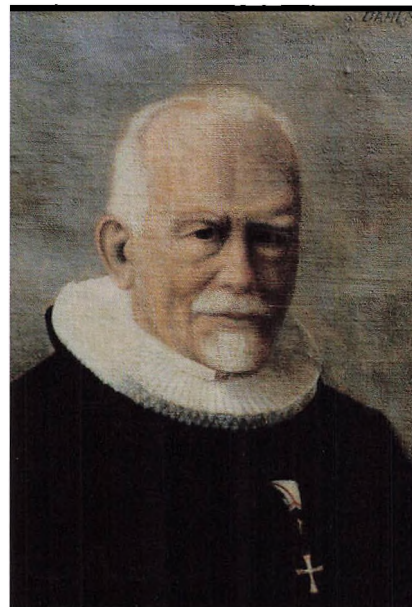
1895-1901 LORENZ FERDINAND JENSEN

Kapellan 1878 - 1895.

Lorentz Ferdinand Jensen blev født den 16. november 1845 i Trinitatis sogn. Forældrene var urtekræmmer Jens Ancher Ferd. J. og Caroline Petrine Jensen. Han blev student fra Borgerdydskolen i 1864 og kandidat i 1870. I 1873 blev han kateket ved St. Johannes kirke i København. I august 1878 blev han residerende kapellan ved Trinitatis kirke, efter at Schepelern var blevet udnævnt til sogneprest. L. F. Jen-

sen var en myreflittig mand, han var grundtvigsk, men arbejdede godt sammen med Schepelern og Københavns Indre Mission. Ved sit 25 års jubilæum skal han have sagt, at han havde haft sine bedste venner og sine lykkeligste timer blandt de små i Trinitatis sogn. Han samlede da også en trofast menighed, deltog i gademissionen og underviste på skoler.

I 1895 oprettede han Trinitatis sogns menighedskreds, hvor grundtvigske præster talte. Han var medstifter af Kirkelig Ungdomsforening, hvor han udførte et godt arbejde. Han skrev ikke meget, men brugte i stedet kræfterne på mennesker i sognet. Da hans kræfter begyndte at svigte, søgte han til Søllerød. Hans flytning fra sognet betød, at en del udensogns bidragydere til menighedsplejen trak sig tilbage, også selv om han selv fortsat besøgte sin gamle menighed og forsøgte at støtte dens arbejde. L. F. Jensen var den 30. maj 1882 blevet gift med Gudrun Eline Margrethe Møller, og de blev det sidste præstepar, der beboede den gamle præstegård i St. Kannikestræde, før den blev revet ned. L.F. Jensen døde den 12. maj 1925.

L. F. Jensen.

Fra Trinitatis Menighedsplejes Festskrift i Anledning af 25-Aars Jubilæet 1886-1911, side 29-30 skriver Ferd. Jensen:

Maa jeg fortælle nogle Smaatræk fra min Præstegerings Tid i Trinitatis Sogn. Fire Smaabørn – jeg tror, det var i Gl. Mønt – blev forældrelose, idet begge Forældre døde kort efter hinanden, og Menighedsplejens Arbejdere traadte straks til. Børnene blev foreløbig anbragte, mod et lille Vederlag, hos nogle Smaakaarsfolk, indtil det kunde lykkes at finde Hjem til dem; vi vilde nemlig

nødig have dem under offentlig Omsorg, da Forældrene, som havde været flinke og stræbsomme Folk, altid havde gruet for Fattiguæsnen. I hvert Fald blev de tre af Børnene adopterede af gode Mennesker, men en sød lille Pige var endnu tilbage. Saa hændte det en Dag, at en Skolelærer, vistnok fra Kolding-Eggen, kom op til den Familie, hvor den lille Pige endnu var, for at bringe dem en Hilsen fra en Slægtning i Jylland, og saa kom Pigebarnet løbende ind i Stuen, og paa Lærerens Spørgsmaal fik han at vide, hvordan Barnets Forhold var, og Plejemoderen fejede saa til: "De skulle da ikke vide en Familie, som vilde tage dette Barn som deres eget". Læreren blev synlig bevæget og udbrod: "Hvor er det dog underligt, at De skulde gøre mig det Spørgsmaal; jeg er nemlig gift og har en lille Søn, og da jeg rejste hjemmefra og spurgte ham: hvad skal Fa'er tage med fra København til dig? Svarede han: kunde du ikke tage en lille Søster med". Det forekom Læreren, at her var en bestemt Guds Førelse, han skrev hjem, og Resultatet blev, at lille Bro'er fik en lille Søster.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Trinitatis Menighedsplejes Festskrift i Anledning af 25-Aars Jubilæet 1886-1911*

1901-1916 PETER NIELSEN PETERSEN
Peter Nielsen Petersen blev født den 11. oktober 1846 i Jejsing ved Tønder. Forældrene var gårdejer og sognefoged Peter Nielsen Petersen og Anna Nielsen. Peter Nielsen Petersen blev student i 1866 fra Ribe og kandidat i 1872. Derefter var han manuduktør til teologisk embedseksamen til 1877, hvor han den 17. september samme år blev sognepræst i Alslev-H. I 1878 blev han gift med Anna Susanne Cathrine Fog. Den 5. marts 1886 blev han sognepræst i Ågerup, og den 27. december 1901 blev han sognepræst ved Trinitatis kirke. Peter Nielsen Petersen var en meget lærd teolog, og var ikke mindst kyndig på Det nye Testamente, bl.a. hjalp han Skat Rørdam med oversættelsen af NT. Til sin død var han en meget påskønnet lærer på Niels Daels menighedsskole i Liselund. I 1930 blev rejst en mindesten over ham i Liselund, og på stenen er der en opslået bibel med citat fra Johannes-evangeliet. Peter Nielsen Petersen er blevet beskrevet som et sjældent menneske og en ejendommelig præsteskikkelse, præget af barnligt sind og from enfold, og af rig, varm menneskelighed. Han

var påvirket af Brorsons salmer og optaget af Grundtvig og Kierkegaard. Han skrev flittigt i Dansk Kirketidende og var også medlem af bestyrelsen for Kirkeligt Samfund af 98. Fra 1880 til 1886 var han formand for Jernbanekonventet og Det sydvestjyske Konvent, i 1890 var han formand for det frie Broderkonvent på Sjælland, og i 1901 blev han medlem af bestyrelsen for Sjællands stiftsbibliotek. Han var også formand for Teologisk Samfund. Af udgivelser findes der nogle foredrag af P.N. Petersen. Om sit arbejde i sognet skriver P. N. Petersen i Trinitatis Menighedsplejers Festskrift i anledning af 25-års jubilæet, at meget af menighedsplejens arbejde udførtes af forskellige medhjælpere, men at det var sognepræsten, der stod for uddeling af penge til de fattige og på skift med de andre præster for afholdelsen af "Sognefolkemøder" i vinterhalvåret. Han nævner også, at der var månedlige sammenkomster i hans hjem, også i vinterhalvåret, og at hans kone holdt ugentlige møder derhjemme for kvindelige konfirmander og andre unge piger, som ønskede at være med. Præsteboligen i St. Kannikestræde var

blevet nedlagt for at gøre plads til den nye fløj af Regensen, og den nye præstebolig i Landemærket var endnu ikke opført, så Petersen boede Nørre Voldgade 38,3. P.N. Petersen døde den 18. august 1916.

P. N. Petersen.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Efterladte papirer i Rigsarkivet. (Privatarkiv nr. 6118) på Rigsarkivet af 53 pk. breve, manuskripter, dagbøger, regnskaber - med tilhørende registratur. Til minde om P.N. Petersen 1917. Berlingske tidende 16. januar 1924.*

1917-1921 EDUARD OSVALD GEISMAR

Eduard Osvald Geismar blev født den 12. februar 1871 i Randers. Forældrene var fabrikant Christian Frederik Geismar og Anna Margrethe Bøggild. Han blev student i 1888 fra Øster Borgerdydskolen i København og kandidat 1894. Fra 1897 til 1899 var han på studierejse, og den 29. december 1899 blev han sognepræst i Veggelslev. Den 26. juni 1900 blev han gift med Lina v. Przyjemska. Den 24. september 1908 blev han sognepræst ved Sct. Mortens kirke i Randers, og den 5. maj 1917 blev han sognepræst ved Trinitatis kirke. Med Geismar fortsattes de lærde traditioner ved Trinitatis kirke, men Geismar var ikke grundtvigsk som sine to forgængere. Med sin forkyndelse blev han i særlig grad akademikerens præst, men han arbejdede også samvittighedsfuldt i sognet og i den Indre bys kristeligt- sociale arbejde, som han var formand for, ligesom han var næstformand i Teltmissionens bestyrelse. I 1921 blev han doktor teol. og professor i teologi i etik. Mens han var professor, blev hans værk om Søren Kierkegaard, "Livsudvikling og forfattervirksom-

hed", udgivet. Geismar havde livet igennem beskæftiget sig med Kierkegaard, og hans tolkning af ham lå tæt op ad den tyske idealisme i modsætning til Tidehvervs tolkning, hvor evangeliet var et nej til idealismen i alle dens former.

E.O. Geismar.

Om sig selv har Geismar skrevet, at grundtemaet i hans liv har været spørgsmålet om, hvordan de samme ordninger kan være Guds skabervilje og menneskets syndige vilje. Geismar anså de etiske problemer i samtiden for at være vigtigere end de dogmatiske. Foruden

udgivelsen om Søren Kiekegaard udgav Geismar en række skrifter om forskellige emner, en sproglig analyse af Genesis, religionsfilosofi, etik, om religiøse brydninger, artikler, foredrag o.a. E. O. Geismar døde den 14. maj 1939.

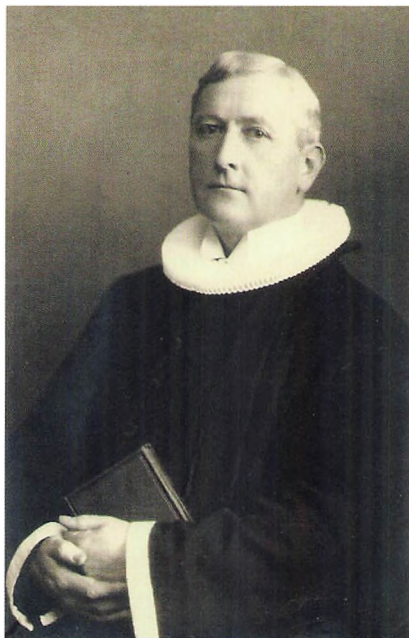
Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Kirkelig Haandbog 1935, redigeret af Paul Nedergaard. Trinitatis kirkes arkiv. Svend Ellehøj & Leif Grane (red.), Københavns Universitet 1479-1979, 14 bind, G.E.C. Gads Forlag, 1979-2005.

1921-1936 ANDERS CHRISTENSEN

Anders Christensen blev født den 18. marts 1880 i Dallerup. Forældrene var gårdejer Anders Christensen og Dorthe Marie Sørensen. Anders Christensen blev student fra Aarhus i 1898 og kandidat i 1904. Samme år blev han sekretær for KFUM i Randers. I 1911 blev han sekretær for samme i Aarhus og i 1913 sekretær for KFUMs missionskomité i København. Efter en kort periode som sekretær for Kirkelig forening for Indre Mission i København blev han den 9. juni 1916 hjælpepræst ved Sct. Andreas kirke. Den 20. november 1918 blev

han ordineret kateket ved Trinitatis kirke, og den 25. maj 1921 blev han sognepræst her. Anders Christensen var gift med Astrid Ohrt. Anders Christensen var mere en praktisk arbejdende præst frem for en lærd teolog.

Anders Christensen.

Han betegnes som flittig, mild og som en mand med mange gode ideer. Han sad i bestyrelsen for Københavns Indre Mission og KFUK i København, og i 1933 blev han formand for Københavns Indre

Mission, ligesom han var formand for Indre Missions præstekonvent i København og sekretær i Almindelig dansk Præstekonvent. Han har udgivet enkelte prædikener og foredrag om ydre mission i Københavns Indre Missions søndagsblad 1916-21. De sidste år hæmmedes han af sygdom, og han døde 10. februar 1936, knap 56 år gammel. I gården i Store Kannikestræde 8 findes en mindeplade over ham.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Dansk præste og sognehistorie 1849-1949 samlet og udgivet af Paul Nedergaard. Diverse i Trinitatis kirkes arkiv.

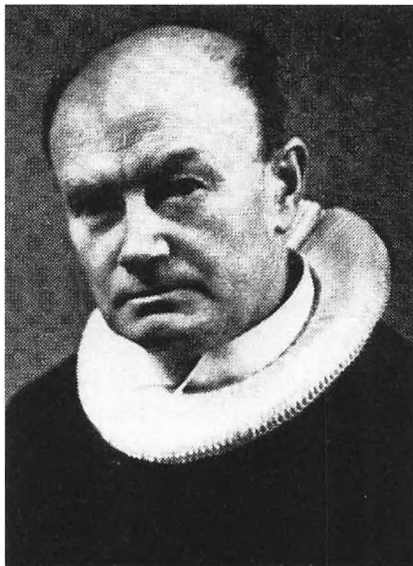

1936-1956 CHRISTIAN PEDER PEDERSEN

Christian Peder Pedersen blev født den 20. maj 1886 i Torslev, Hjørring amt. Forældrene var gårdejer Jens Christian Pedersen og Maren Christensen. C. P. Pedersen var som ældste søn egentlig udset til at arve gården, men han ønskede kun at blive præst. Da forældrene døde tidligt, fik han p.g.a. arv råd til at læse. Han blev student fra Frederiksborg i 1908 og kandidat

i 1913, hvorefter han straks blev hjælpepræst i Holbæk. Samme år som han blev kandidat, den 13. juli, blev han gift med Kristine Marie Nørholm, f. 1883 på Læsø. Den 17. april 1914 blev han sognepræst i Kettrup-G og den 18. februar 1922 blev han sognepræst i Stenderup. Den 11. juni 1927 blev han sognepræst ved Domkirken i Haderslev, hvorefter han den 30. maj 1936 blev sognepræst ved Trinitatis kirke. Om begrundelsen for at flytte fra Haderslev, hvor der var stor velvilje, og hvor han var glad for at være, skal han selv have sagt, at det var for at skaffe økonomisk mulighed for at hans 7 børn kunne få en højere uddannelse. I det socialt belastede Trinitatis sogn var velviljen over for kirken i 1930'erne ikke stor, hvilket C. P. Pedersen havde svært ved at komme overens med. Han var dog en glimrende prædikant, og han holdt sine gennemarbejdede prædikener fri af manuskriptet. På den måde fik han samlet, hvad han selv kaldte en "sporvognsmeninghed", bestående af mennesker fra andre sogne, som værdsatte hans prædikener, som han fremførte med klang af sit jyske mål. C. P. Pedersen beskrives som

en samvittighedsfuld og pligtopfyldende mand. Under krigen hjalp han jøderne med at skjule torarullerne i Trinitatis kirke. Han var fra 1925 til 1933 bestyrelsesmedlem i Kirkeligt Landsforbund, ligesom han også i en periode var i bestyrelsen for Sct. Lukas stiftelsen. Ved kirkens 300 års jubilæum i 1856, det år hvor han gik af, fik han dannebrogssorden. C. P. Pedersen døde den 26. november 1973.

C.P. Pedersen.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Trinitatis kirkeblad, fasten 1974, mindeord om C. P. Pedersen af Maren Skadhauge, Trinitatis kirkes

arkiv: Om min far sognepræst C.P. Pedersen af Knud Nørholm.

1956-1976 SVEND CARL HARTVIG KEMP

Svend Carl Hartvig Kemp, der underskrev sig S. C. Kemp, blev født den 2. december 1906 i Endingen am Kaiserstuhl nær Freiburg i Baden, søn af garveritekniker Niels Daniel Kemp, senere direktør for FDBs garveri i Roskilde, og Helene Kemp, født Hartvig Møller. Hans farfar var stiftsprovst Axel Kemp i Nykøbing Falster, men ingen af dennes mange sønner blev præster. Der var en atmosfære af munter og liberal kristendom i hjemmet i Valby, men det var konfirmandundervisningen og prædikenerne ved den unge hjælpepræst Viktor Østfeldt i Jesuskirken, der inspirerede ham til at ville være præst. I gymnasietiden og de første studenterår fik fællesskabet om kultur og kristendom med andre studenter (især ingeniørstuderende) i Frederiksberg KFUM afgørende betydning for ham. Hele denne baggrund gav ham forståelse for pietismen, men også indsigt til at undgå snæverhed og purita-

nisme. Teoretisk teolog blev han dog aldrig, selvom han i studietiden blev meget optaget af Det gamle Testamente og det hebræiske sprog. Det var det praktiske liv, der mest engagerede ham. I 1933 blev han hjælpepræst i Tyrsted og Uth, og da han i 1935 var blevet gift med Birgitte Götzsche, datter af biskop Johannes Götzsche i Viborg, blev han sognepræst i Vindum sogn, og det unge ægtepar flyttede ind i Brandstrup Præstegaard nær Rødkærbro, hvor han fik sine to ældste sønner. Her lærte han at være præst for kristne af forskellig observans: grupper af Indre Mission, stærkt bibeltroende fra Evangelisk luthersk Missionsforening og grundtvigske familier. Han oplevede den skarpe modsætning mellem den pietistiske Oxford-bevægelse og de unge præstekolleger i nabosognene, der var præget af den Kierkegaard-inspirerede Tidehvervs-bevægelse. Midt under krigen 1940-45 besluttede han sig for at søge til København og blev kapellan ved Kingos kirken på ydre Nørrebro og blev leder af den hemmelige forsyningstjeneste for frihedskæmperne. Som præst var han meget energisk med husbesøg og nye initiativer, bl.a. foredrag

om "Kristendom og kønsmoral", der udkom som bog i 1945. I 1946 påtog han sig midlertidigt at være fængselspræst for ca. 800 landsvigerne i Horserød-lejren, og i 1948 blev han sognepræst ved Enghave kirke, hvor det lykkedes ham at forsone en splittet menighed og samle den om opførelsen af en ny kirke. Inden den blev færdig, blev han imidlertid sognepræst ved Trinitatis kirke fra 1956 til 1976. I disse år lykkedes det ham at få oprettet en heltidsstilling for en studenterpræst. Desuden fik han indført korte gudstjenester hver lørdag kl. 12.15 og en forenklet form for eftermiddagsgudstjeneste om søndagen. Han arbejdede i mange år for at få et menighedshus på kirkepladsen, som blev opført efter hans afgang; han fik i 1960 indrettet huset i Gothersgade 141 til plejehjem for 25 beboere. Han endte selv sine dage i dette hjem i 1992 som den sidste beboer, da kommunen havde tvunget det til lukning. Fra 1958 blev hans gudstjenester udsendt i radioen en gang om året; og påskedag i 1971 blev den første gudstjeneste på TV fra Trinitatis kirke udsendt. Desuden skrev han i perioder prædikener for Kristeligt

Dagblad og Berlingske Tidende. Fra 1969 til 1971 var han medlem af Præsteforeningens bestyrelse. Han forberedte altid meget omhyggeligt sine prædikener og skrev dem fuldt ud, næsten hele sit liv. Det var en engageret, enkel og sober forkyndelse, uden moralisme og uden tom begrebsgymnastik.

S. C. Kemp.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Kirkelig Håndbog 1947. Udg. 45: Kristendom og kønsmoral, 68 s. Skr. Afh. I Kbh. Stifts Aarb. 45. Artikel som kirkens nye sognepræst i Trinitatis kirkes søndagsblad dec. 1956-jan 1957. Trinitatis Kirkeblad Adv/nytår 1971-72 Kemp får ridderkorset, lille artikel. Yderligere materiale i Trinitatis kirkes arkiver.

1977-1998 PALLE DINESEN

Palle Dinesen blev født den 20. juli 1933 i Næstved. Forældrene var rektor cand. theol. et mag. Eiler Dinesen og Gerda Dinesen f. Lange. Palle Dinesen blev student fra Rønne Statsskole i 1951 og cand. theol. fra Aarhus Universitet i 1957. Efter embedseksamen aftjente han sin værnepligt og blev derefter fra 1958 til 1966 ansat i Det Danske Missionsselskabs hjemmearbejde, de sidste tre år som landssekretær. Fra 1960 til 1961 dog afbrudt af orlov til studieophold ved universitetet i Heidelberg. Den 24. december 1965 blev Dinesen ansat i det nyoprettede embede som studentpræst, tilknyttet Trinitatis Kirke som kaldskapellan. Embedet var det første af sin art i Danmark. Oprettelsen af stillingen og arbejdet som studentpræst er udførligt beskrevet af Palle Dinesen i bogen, "Runde Kirke, Taarn og Sogn", redigeret af Wiene, Sandholt og Hansen. Den 1. april 1977 udnævntes Palle Dinesen til sognepræst ved Trinitatis. Foruden gudstjenesterne var Dinesen meget optaget af bibelundervisning for lægfolk, og hans bibelundervisning havde stor tilslutning. Gennem hele sin præ-

stetid holdt han studierne ved lige, og han havde således også orlov i tre måneder til studier ved Hebrew University, Jerusalem i perioden sept.-nov. 1987.

Palle Dinesen.

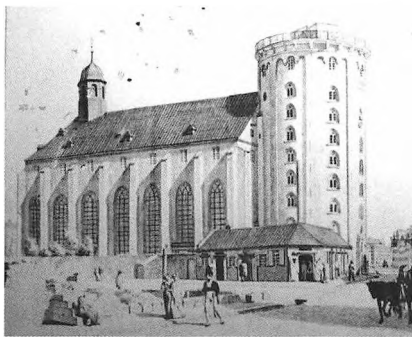
Gennem sine børn blev interessen for spejderarbejdet vakt, og en stor og aktiv KFUM og KFUK spejdergruppe var tilknyttet kirken, mens Dinesen var sognepræst. Noget, der også fyldte i Dinesens embedsperiode, var restaureringer

og byggerier. Kirken blev gennemgribende restaureret i 1981-82, og sognehuset i Pilestræde blev bygget i 1982-83. I Palle Dinesens tid som sognepræst blev desuden Rundetårn, Bibliotekssalen og Kirkepladsen restaureret. Menighedsplejen, som sognepræsten var formand for, ejede nogle ejendomme, herunder Dronning Caroline Amalies Stiftelse i Grotersgade, hvor sognets plejehjem havde til huse. Det blev nedlagt i 1992 under store folkelige protester, fordi Københavns Kommune fratog en række private plejehjem kommunalt tilskud. Samme år tog Palle Dinesen initiativ til at oprette en gadepræstestilling, den første i Danmark. Dinesen var aktiv i en række kirkelige og folkelige råd og bestyrelser: Det økumenisk Fællesråd, Det mellemkirkelige Råd, Kirkefondets repræsentantskab, Det danske Missionsselskabs repræsentantskab, Indre bys Lokalmråd. Det danske Bibelselskabs bestyrelse fra 1972 til 2003, de sidste mange år som næstformand. Det danske Selskab, Formand for Ældrepedagogisk Center, og i en række år redaktør af Københavns Stifts årbog og sekretær for stiftets præstekurser. Palle Dinesen er gift

med Ruth Dinesen f. Jensenius, sygeplejerske og cand. et lic. phil. 1974, lic.phil. (tysk). Parret har to døtre.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Runde Kirke, Taarn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år, redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen. Trinitatis kirkes arkiv, diverse kilder bl.a. tiltrædelsesartikel i Kirkeblad marts 1966. .Publikationer: "Die Epiklese im Rahmen altkirchlicher Liturgien." *Studia Theologica XV*,1.1962.- „Fra sammendrud til ny religiøsitet.“ *Synspunkt nr.13*, 1972, DMS-forlag.- "Hedonistisk livsopfattelse – en overvejelse af Christian Kampmanns Andre måder" *KRITIK . Fremad nr. 38*. 1976. -

---

1998- **METHA KIRSTEN SANDHOLT**
Studenterpræst 1989-98

M. Kirsten Sandholt, født den 7. september 1951 i Skads sogn ved Esbjerg. Forældre: gårdejer Knud Sandholt og Else Pagh Sandholt. Efter realeksamen tog hun til England, vendte tilbage til Esbjerg og blev student fra Esbjerg statsskole 1972. Samme år påbegyndte hun teologistudiet ved Københavns Universitet. Hun blev teologisk kandidat i 1981 og sognepræst i Avedøre, Helsingør Stift, i 1982. Den 1. april 1989 blev hun studenterpræst ved Trinitatis kirke og 1. december 1998 sognepræst samme sted. I studenterpræstetiden holdt hun flere radiotransmitterede gudstjenester, ligesom hun skrev artikler, holdt foredrag og deltog i den offentlige debat i medierne. Som sognepræst har hun skrevet en lille bog om Trinitatis kirke, en bog om musik i Trinitatis, ligesom hun har været initiativtager til og medredaktør af bogen "Runde Kirke, Taarn og Sogn". Hun har også skrevet forskellige mindre artikler og bidrag til bøger og er forfatter til nærværende bog. Kirsten Sandholt har oprettet et historisk arkiv ved kirken. I de senere

år har hun sammen med organist Søren Chr. Vestergaard lagt meget arbejde i at udvikle forskellige gudstjenesteformer som aftensang og kantategudstjenester. I studietiden blev hun gift og fik to børn med Christian Juul Busch, der er hospitalspræst ved Rigshospitalet. M. Kirsten Sandholt er den første kvindelige præst, der blev ansat ved Trinitatis kirke.

Metha Kirsten Sandholt.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
M. Kirsten Sandholt: "Trinitatis Kirke, Kortfattet rundvisningsguide", 2003, "Runde Kirke, Taarn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år", redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen. Metha Kirsten Sandholt: "MUSIK I TRINITATIS, mennesker, stemmer og instrumenter" samt diverse kilder i Trinitatis kirkes arkiv.

KAPELLANER

1660- 1665 BENT OLUFSEN

HALLAND

Hallandsfaren Bent Olufsen var, før han blev præst ved Trinitatis, præst ved Kirken uden for Københavns Nørreport. Denne kirke var blevet indviet 1628 og kirkegården omkring den var helt fra 1500-tallet blevet benyttet som fattig- og pestkirkegård, ligesom henrettede forbrydere blev begravet her. Fra 1650 gik det tilbage for forstadsbebyggelsen mellem Nørreport og søerne. I 1654 var Bent Olufsen Halland blevet præst ved kirken. Da København i 1658 forberedte sig på belejring, blev forstæderne stukket i brand for at hindre fjenden i at søge dækning i bygningerne, og Kirken uden for Nørreport brændte ned til grunden. Hans anden sognekirke, Hvidovre, var også blevet nedbrudt. Kirken uden for Nørreport blev ikke genopført, og Bent Olufsen Halland blev den 16. oktober 1660 præst ved Trinitatis efter forgæves at have søgt andre muligheder. Trinitatis kirke havde nemlig ikke før haft nogen kapellan, og professorerne, som

var kirkens patroner, havde været betænkelige ved at gå ind på Bent Olufsen Hallands begæring om at blive præst ved Trinitatis. Han blev dog antaget, og tjenesten blev fordelt således, at han skulle holde fro-prædiken søn- og helligdage, sognepræst Jens Justesen skulle prædike til højmesse; om onsdagen og fredagen og til aftensang om søndagen skulle studenterne have deres "exercitia concionatoria". Hr. Bent forblev tillige til sin død i 1665 sognepræst til Hvidovre, hvor kirken formodentlig blev genopført i 1661.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Christian IV's Kirke udenfor Nørreport ved København ved Holger Fr. Rørdam, Kirkehistoriske Samlinger, første bind, 1857-59.

1665- 1697 POUL ANDERSEN HOLM

Poul Andersen Holm blev præst ved Trinitatis den 7. juni 1665. Han døde i 1696 eller i 1697 og efterfølgeren ægtede hans hustru, Anna Mogensdatter (eller Anna Margrethe Poulsdatter Holm). Af Ramsings bog "Københavns ejendomme 1377-1728 oversigter

over skøder og adkomster, Kbh. 1996" fremgår at "Hr. Poul Andersen Holm, medtjener til Trinitatis kirke" ejede en række ejendomme i Tornebuskgade, Rosenborggade og Gothersgade.

Poul Andersen Holm.

1697-1706 FOLKMAR POULSEN DANCHEL

Folkmar Poulsen Danchel blev født den 24. december 1672 i Kjøbelev præstegård på Lolland. Forældrene var sognepræst Poul D. og den anden kone, Anna Cathrine v. Støcken. Han blev student i 1691 fra Nykøbing skole på Falster. Da

kapellan Holm ved Trinitatis kirke døde i 1696, giftede Danchel sig samme år med Holms enke, og overtog hans embede. I 1698 fik han magistergraden. I 1705 forflyttedes han til det øverste kapellani ved Frue kirke og blev provst i Sokkelund Herred. I 1711 blev han sognepræst i Tårnby på Amager, og i 1720 blev han sognepræst ved Helligåndskirken, hvor han blev til han døde i juli 1726.

Folkmar Poulsen Danchel.

Hans kone overlevede ham i 12 år. Ikke én linje foreligger trykt fra Folkmar Danchels hånd, så vi må nøjes med ordene om ham fra den pietistiske lærer ved Vaisenhuset, Edv. Schwartzkopf, der siger, at han var ”en englemænd så vel af ansigt som væsen, hvis lige ikke var i byen på den tid”. Hans prædikener var ”nervøse (kraftfulde), nette og åndrige” og hans poesi ”ugemen”. Han var meget eksemplarisk i sit levned og forstod sig både på kobberstikker- og drejerkunsten.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Helligåndskirken i København, Bjørn Kornerup Gyldendalske boghandels nordisk forlag side 256: Kobberstik af Folkmar Danchel og omtale af ham. Kirkehistoriske samlinger 4 række første bind Side 101-04 om Poul og Folkmar Danchel. Dansk biografisk leksikon IV bind.

1707-1719 DIDRIK JENSEN BLICHER

Didrik Jensen Blicher blev født den 16. august 1677 i Bælum sogn, Viborg Stift, hvor faderen Jens Ove Poulsen (eller Nielsen) Blicher (eller Horsens) var sognepræst. Moderen var Maren Pedersdatter Tornsen Blücher ”Blicher”. Didrik Blicher

blev student i 1693 fra Ålborg og kandidat i 1697. I 1706 blev han magister, og den 25. januar 1707 blev han kapellan ved Trinitatis kirke. Den 14. februar året efter blev han gift med Marie Sybille Høppener (Høfner), som senere blev gift med P.L. Hunderup (se nedenfor). Didrik Blicher døde den 24. (eller 29.) november 1719, 42 år gammel. Wiberg beskriver ham på følgende måde: ”*Bekendt for lærdom, gode gaver og skikkelighed.*”

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

S. V. Wiberg, Almindelig dansk præstehistorie. Ramsing: Københavns ejendomme 1377-1728 oversigter over skøder og adkomster, Kbh. 1996: Side 49 : Springgade matr. Nr. 35 31.8. 1714-1717 magister Diderich Blicher, medtjener til Trinitatis kirke. Dansk biografisk Leksikon II Bind side 378 under broderen Peder Blicher oplyses, at Peder Blicher har udgivet en Ligprædiken over sin ældre broder, mag. Diderik B., der døde i 1721 som Præst ved Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn.

1720-1726 PEDER LAURITSEN HUNDERUP

Peder Lauritsen Hunderup blev født den 23. juli 1687 i København. Han blev student i 1704, kandidat i

1709 og magister i 1710. I 1714 blev han provst på Regensen, og den 19. januar 1720 residerende kapellan ved Trinitatis. I oktober 1728 blev han sognepræst ved Nicolai kirke. Her flyttede Holberg ind hos ham i præstegården, da han som så mange andre havde boligproblemer efter den store brand i København. Hunderup blev gift med sin forgænger, Didrik Jensen Blichers enke, Maria Sybille Høppener (Høppner, Høfner). Hun var født omkring 1682 og døde først den 11. maj 1769. Hunderup selv døde den 1. august 1733. Om Hunderup skriver Kirkerupdeggen Frederik Fæderhof i sine dagbogsoptegnelser fra 1728-63: *"Den gode magister Hunderup er nu død, han lod sig og forføre for et halvt år siden til at prædike imod pietisterne eller rettere pietet, thi ellers havde han ikke kunnet begå sig for andre, og han var noget i frygt for selv at holdes for pietist, hvis han det ikke gjorde..."*

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Sophus Vilhelm Wiberg: Personalthistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2, p.137. Kirkehistoriske samlinger 2002, Fra en sjællandsk landsbydegns notesbog 1728-63. Side 54. Kirsten Sandholt, artikel i bogen "Runde

Kirke, Tårn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år", redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen.

1726-1730 CHRISTIAN JOHANSEN DORSCHAEUS

Christian Johansen Dorscheus blev født i 1698. Faderen, Johannes Pedersen Dorcheus, var på det tidspunkt sognepræst ved Vor Frue Kirke i København. Moderen hed Dorothea Anchersdatter. Flere af C. J. Dorscheus brødre blev præster, og en søster blev gift med G.H. Treschow, der senere, efter hendes tidlige død, blev sognepræst ved Trinitatis. C.J. Dorcheus blev student i København i 1716, kandidat i 1720 og magister i 1722. Han blev gift med Drude Margrethe Hermansdatter Høyer, hvis far var rådmand i København. De fik en søn. Anden gang, han blev gift, var med A. T. Borch i Vordingborg kirke. Embedet i Trinitatis gav kun ringe indkomst, og i Københavns diplomatarium finder vi en skrivelse af 24. oktober 1727, hvor kongen giver tilladelse til, at der hver fredag og søndag må samles ind i kirken til Dorscheus. Han døde i 1730.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Sophus Vilhelm Wiberg: Personalthistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2. Sæl. Tegn. LXV. 673-74.

1730-1735 PEDER NICOLAI HANSEN HOLST

Peder Nicolai Holst blev født den 21. januar 1699 i København. Faderen var Hans Pedersen Holst, grynmåler på den kongelige proviantgård. Moderen var Anne Cathrine Sylvers. Faderen døde, da Peder Nicolai Holst var 16 år, og moderen giftede sig derefter med Hans Gram. Da han var 20 år, døde også moderen, og P.N. Holst boede derefter i sin stedfaders hus. Han blev student i 1717 fra Fr.borg fik attestats i 1723. I 1730 blev han 1. kapellan ved Trinitatis kirke. Alerede inden han fik embede, var han involveret i byens pietistiske kredse og havde deltaget i de gudelige forsamlinger hos madam Wulf, vajsensuspræsten Enevold Ewalds svigermor. I 1733 erklærede Holst i en prædiken, at han ville forlade det "Sodoma", som især skrifttestolens fordærvelse var. Holst fik en

reprimande for sin ”besynderlige” prædiken, men fik lov at beholde embedet og fik tilladelse til at give syndsforladelse ”med Vilkår” og bortvise folk fra nadveren, hvis de ikke ansås for bodfærdige nok. Han bad sig derefter fritaget for at forrette kirkelige handlinger mod selv at holde en kapellan til denne del af arbejdet. Også det fik han lov til, men i 1734 afgjorde en kommission, efter at Holst nu kritiserede hele kirken, at han skulle fradømmes sit embede. Dommen blev stadfæstet i begyndelsen af 1735, og Holst blev landsforvist efter offentligt at have fået kjole og krave afført i Vor Frue kirke. Han slog sig derefter ned i Büdingen ved Frankfurt am M., et eldorado for datidens separatister. Senere fik han efter ansøgning tilladelse til at vende tilbage til Danmark. Han slog sig derefter ned i Ribe, hvor han ernærede sig som skoleholder. Her døde han den 11. september 1774. Han var ugift hele sit liv og ligger begravet i Ribe.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Sophus Vilhelm Wiberg: Personhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2. Mnemosyne IV, 1833 353-58. Ed. O.

Schwartzkopf i Danske saml. IV, 1868-69 102f. Kirkehistoriske samlinger 3 r.IV 1882-84 81-84 L. Koch sst. 4.r.I. 1889-91 302f. Peder Chr. Piper sst. II, 1891-93 318-21 Kn. Heiberg sst. 5 r. IV 1907-09 322-41; sst.500; sst. V 1909-11 535-45 684-86 740. Theodorus (A.C. Larsen) P.N.H. 1884 L. Koch: kong Chr. den sjettes hist. 1886. Jørgen Lundbye: Herrnhuttismen i Danm. 1903 49. Michael Neiiendam: Erik Pontoppidan II, 1933 43f – Papirer i Kgl. bibl. Kirkehistoriske samlinger 2002, Fra en sjællandsk landsbydegns notesbog 1728-63 (Holst omtales). Kirsten Sandholt, artikel i bogen ”Runde Kirke, Tårn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år”, redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen.

1735-1766 JENS PEDERSEN OLROG *Nederste kapellan 1733-1735*

Jens Pedersen Olrog blev født i København den 28. april 1698. Faderen, brygger P. Clausen Olrog, var en af byens 32 mænd. Moderen hed Anna Seyersdatter Hald. Olrog blev student i 1717, teologisk kandidat i 1720, og magister i 1726. Han var gift med Anna Svendsdatter eller Thomasdatter Behr. Den 29. januar 1729 blev han sognepræst i Torslunde og Ishøj, og den 28. december 1733 blev han 2. reside-

rende kapellan ved Trinitatis kirke. Han blev kaldet til Trinitatis af professorerne ved Universitetet, fordi kapellan Peder Nicolai Holst efter ansøgning havde fået tilladelse til at tage en kapellan, som han skulle aflønne med 500 rigsdaler om året af sin indkomst. I 1735 rykkede Olrog op som Øverste kapellan ved Trinitatis, hvor han blev til sin død. If. Wibergs ”Almindelig dansk Præstehistorie” fik han fire sønner og seks døtre. En af sønnerne var Peder Olrog, der, mens Jens Olrog levede, var uordineret prædikant ved det Harboeske Fruekloster i København. Han holdt nogle ”Hel-lige Taler” i klostret, men også i Trinitatis kirke. Talerne blev udgivet på tryk i 1769, samme år som han blev sognepræst i Store Magleby på Amager. Jens Pedersen Olrog døde den 4. september 1766.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Sophus Vilhelm Wiberg: Personhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2. Kirkehistoriske samlinger 6 række, andet bind, side 121. (Smaa karakteristikker fra det 18. Aarhundrede, Bjørn Kornerup. Det er optegnelser foretaget af H Dalhoff over folk han kendte). Historiske meddelelser om Kbh. tredje række bind

4 1940. På side 263 oplyses at magister Olerok har konfirmeret skuespillerinden *Carolina Amalia Thielo*. Kirsten Sandholt, artikel i bogen "Runde Kirke, Taarn og Sogn, Trinitatis gennem 350 år", redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen.

1766-1781 HANS HANSEN MYHRE
Hans Hansen Myhre blev født den 25. august 1734. Faderen var tolder i Molde, Hans Myhre, og moderen hed Anna Margrethe Munthe. Myhre blev student fra København 1754 og kandidat i 1757. Den 11. oktober 1766 blev han residerende kapellan ved Trinitatis kirke, og den 24. august året efter blev han gift med Mette Kölichen. Hans Myhre døde den 28. april 1781 og blev begravet i Trinitatis kirkes krypt. Tilbage af hans grav er i dag en kisteplade af tin, som er ophængt i krypten.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Sophus Vilhelm Wiberg: Personalhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2. Begravet i Trinitatis kirke, se Danmarks kirker s. 347.

1781-1785 ANDREAS LORENTSEN DREJER
Andreas Lorentsen Drejer blev født på Fyn, hvor faderen, Lorents Andreas Dreyer, var sognepræst. Han blev døbt den 4. august 1752. I 1768 blev han student fra Odense og i 1776 kandidat. Den 4. juli 1781 blev han residerende kapellan ved Trinitatis kirke, og den 11. juni 1783 giftede han sig med Johanne Marie Hassing. Den 10. juni 1785 blev han sognepræst i Faxø. Han døde den 20. maj 1788.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Sophus Vilhelm Wiberg: Personalhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959.

1785-1791 LAMBERT DANIEL BRUUN
Lambert Daniel Bruun blev født den 8. oktober 1755 på Bonderupgård på Sjælland, hvor faderen, Jens Bartholomæussen B., var forpagter. Han blev konfirmeret 1769 i Stenmagle og derefter sat i Slagelse lærde skole. Han blev student i 1776 og teologisk kandidat 30. juni 1783 med Laud. Den 24. september 1784 blev han præst i Buddum og

Udbye, og den 27. juli 1785 kom han til Trinitatis kirke. Han ejede en lille gård i St. Kannikestræde, men efter seks års forløb søgte Bruun til Tårnby for at komme på landet. Den 23. maj 1791 kom han så til Tårnby på Amager. Hovedparten af den nuværende præstegård i Tårnby er bygget af Lambert Daniel Bruun. Den 24. september 1834 kunne han fejre, at han havde været præst i 50 år, og han udnævntes i den anledning til konsistorialråd.

Lambert Daniel Bruun

Bruun var gift 3 gange. Første gang med Regize Elisabeth Sophie Wilgaard fra Slagelse. Hun døde i 1787 og blev den 21. august begravet fra Trinitatis kirke. Han giftede sig igen i maj 1788 med Dorthea Marie Mossin. Hun var datter af isenkræmmer Berthel Mossin og døde i maj 1798. I oktober samme år giftede han sig for tredje gang med Anna Margrethe Mackeprang, som døde i 1831 i Tårnby. Selv døde Lambert Daniel Bruun i februar 1839, også i Tårnby. Han fik i alt 16 børn. Der findes i dag et legat der bærer navnet "Konsistorialråd Lambert Daniels Bruuns Familielegat".

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Sophus Vilhelm Wiberg: Personalthistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2. Lidt sogne-, kirke- og præstehistorie, skrevet i 1844 af præsten Chr. Brandt Carstensen, af Elly Mardal (tilgængelig på nettet).

1791-1822 JØRGEN LOMBORG

PALUDAN

Johan Lomborg (eller Lønborg) Paludan blev født den 11. september 1757 som søn af sognepræsten

i Thorslunde og Ishøj, Jens Hansen Paludan og hans anden kone Mette Christence Hansdatter Lønborg. Han blev student fra Roskilde i 1776, og kandidat i 1782. Fra september 1788 var han residerende kapellan i Taarnby, og samme måned blev han gift med Anna Paludan. Den 15. juli 1791 blev han øverste kapellan ved Trinitatis kirke. Johan Lønborg Paludan var en fremtrædende skikkelse i Fattigvæsenet og i forbindelse med Trinitatis Arbejdshus. Han gik af den 19. juli 1822 og døde den 28. september 1840.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Sophus Vilhelm Wiberg: Personalthistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2.
Om Trinitatis Arbejdshus se: "Fra frihed til tvang. Fattigvæsenet i Trinitatis sogn 1771-1841" af Peter Wessel Hansen i bogen "Runde Kirke, Tårn og Sogn" redigeret af Inger Wiene, Kirsten Sandholt og Jesper Vang Hansen.

1822-1830 VALDEMAR HENRIK

ROTHE

Se under sognepræster.

1831-1845 PETER CHRISTIAN STENERSEN GAD

Peter Christian Stenersen Gad blev født den 27. april 1797 i Pedersker hvor faderen, Elieser Gad, var sognepræst. Moderen var Søster Christiane (Bruun) Stenersen. Året efter at Peter Christian blev født, blev faderen sognepræst i Rø, hvor præstegården nedbrændte efter lynnedslag den 23. august 1800. Peter Christian Stenersen Gad blev student fra Frederiksborg lærde skole i 1813. I 1817 blev han cand. teol. og i 1821 adjunkt ved sin gamle skole. I 1825 residerende kapellan ved Frue kirke i Ålborg og sognepræst i S. Tranders. I 1828, 2. residerende kapellan ved Vor Frue kirke i København, og i 1831 residerende kapellan ved Trinitatis kirke. I 1822 var Gad blevet gift med Sophie Georgia Clausen, datter af den senere stiftsprovst H. G. Clausen. Gad var meget påvirket af både sin svigerfar og sin svoger professor H. N. Clausen og var som dem kritisk over for kirkeritualet. Gad forandrede således formuleringen for præstens ønske for kommunikanterne efter altergangen i reformert retning, hvilket han i 1831 fik en alvorlig irrettesættelse for af biskop Müller.

Sagen affødte en heftig strid med J.C. Lindberg. I det hele taget var Gad en skarp modstander af den grundtvigske retning.

Peter Christian Stenersen Gad.

Politisk og kulturelt var Gad en særdeles aktiv mand. Han var medlem af Komiteen for Københavns forskønnelse og af bestyrelsen for Samfundet til den danske literaturs fremme. Politisk tilhørte han det liberale parti, og han talte ofte i Selskabet for trykkefrihedens rette brug og var dets formand i tre år. Stor betydning fik Gad for Københavns skolevæsen, som han engagerede sig meget i. I 1844 blev

mange af hans reformforslag på skoleområdet gennemført, hvilket fik stor betydning for eftertiden. I 1840 fik han den teologiske doktortegrad på en afhandling om Luthers opfattelse af liturgien. I 1845 blev han biskop over Lolland-Falsters stift, hvilket vakte stor opsigt og gav ham tilnavnet ”Badutspringeren”, fordi han sprang fra at være kapellan til at være biskop. I 1848 blev han forflyttet til bispeembedet i Odense. Som biskop havde han det vanskeligt med de grundtvigske præster og blev kort før sin død indblandet i en sag mod præsterne V. Birkedal og K.F. Viborg. Gad var ikke nogen dybtgående ånd, men handlekraftig, praktisk og en dygtig administrator. Han døde den 12. oktober 1851, kun 54 år gammel, og blev begravet i Odense. En af hans sønner Gottlieb Ernst Clausen Gad grundlagde G.E.C. Gads boghandel. Et barnebarn blev senere kapellan i Trinitatis kirke.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Sophus Vilhelm Wiberg: Personalhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2 Præsteslægten Gad af Ulf Gad (1970).

1845- 1858 PETER FREDERIK ADOLPH HAMMERICH
Peter Frederik Adolph Hammerich blev født den 9. august 1809 i København. Forældrene var grosserer Johannes Hammerich og Meta Magdalene f. Adolph. Begge forældre var født i Sønderjylland, og faderen var et fremtrædende medlem af Brødrementigheden i København. I 1825 blev han student fra Borgerdydskolen på Christianshavn. I sin skoletid hørte han jævnligt Grundtvig prædike, og han sluttede sig som teologisk student til kredsen af unge grundtvigianere. I 1830 tog han teologisk attestats, og i 1834 blev han magister på en afhandling om Ansgars discipel Rimbert. Derefter tog han på en længere udenlandsrejse i Skandinavien og Europa. I efteråret 1835 vendte han hjem, og i 1836 blev han gift med Julie Augusta Scheuermann. De blev viet af Grundtvig i dennes hjem. I 1839 blev han sogneprest i Starup-Nebel ved Kolding. Hans prædikener var varme og livlige, og det lykkedes ham at samle en trofast kreds omkring kirken. En usund præstegård og en anstrengende gerning førte dog til, at han søgte sin afsked i 1843. Han kom

tilbage til København, og i december 1845 blev han residerende kappellan ved Trinitatis kirke. Her tog de historiske studier meget af hans tid, han holdt foredrag i Skandinavisk Selskab og udgav en skildring af "Danmark i Valdemarenes Tid" på opfordring af Trykkefrihedsselskabet. Så brød Treårskrigen ud, og Hammerich meldte sig som feltpræst ved hæren i Sønderjylland, han avancerede til feltprovst og deltog bl.a. i slaget ved Isted. Han kom derefter tilbage til Trinitatis. I 1846 foreslog han, at der blev udarbejdet en ny salmebog, og han blev valgt til den komite, som forestod det arbejde, der førte til den autoriserede Konventssalmebog i 1855. Hammerich skrev selv salmer, men bearbejdede også andres salmer. Også i den nyeste salmebog fra 2003 er han repræsenteret. I vinteren 1852-53 stiftede Hammerich en Luthersk forening, der holdt møder hver søndag aften i Opfostringshusets kirke. Uenighed fik ham dog til at trække sig. Han var medstifter af de skandinaviske kirkemøder og i det hele taget en ivrig fortaler for det skandinaviske. 1854-61 var han valgt til rigsdagen for Vejle-kredsen, men i rigsdagen følte han sig aldrig

hjemme. Selv under de mest spændende politiske forhold gav han sig tid til de historiske studier, og som en fortsættelse af Valdemartidens historie udgav han "Danmark under de nordiske Riges Forening" (1849-54), og "Danmark under Adelsvælden" (1854-59).

Peter Frederik Adolph Hammerich.

Sammen med F. Fenger havde han i 1848 udkastet planen til Selskabet for Danmarks Kirkehistorie, og i 1859 blev han så professor i kirkehistorie. Her blev hans hovedværk "Den kristne Kirkes Historie" (1868-71). Derudover udgav han en række monografier om kirkehi-

storiske personligheder fra nordisk middelalder. Sin hengivenhed over for Grundtvig bevarede han livet igennem, men han var en selvstændig discipel, der ikke altid var enig med de grundtvigske. Det sidste år af hans liv blev helbredet meget dårligt, men han nåede kort før sin død at skrive en selvbiografi. Han døde den 9. februar 1877.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Sophus Vilhelm Wiberg: Personalhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2
Dansk biografisk leksikon VI bind s 543. Et Livetsløb af Fr. Hammerich udgivet af Angul Hammerich, Forlagsbureauet i København 1882. Salme håndbog af Jørgen Kjærgaard, Bind 1, 2002.

1858- 1873 CARSTEN LEVINSSEN

I Dansk biografisk leksikon 1887-1905 står at læse: "Carsten Levinsen blev født den 5. april 1812 i Holbæk ved Randers. Faderen, Henrik L. var skolelærer og sognedegn. Moderen hed Ane Kirstine Sørensen. I 1827 kom han i bogtrykkerlære i Randers og blev svend i 1832. Samme år kom han, understøttet af Borgmester Neckelmann, i Randers

lærde skole og blev student i 1836. I 1842 blev han teologisk kandidat og derefter lærer i København. I 1849 blev han præst ved Frederiks Hospital og Fødselsstiftelsen. I 1858 blev han residerende kapellan for Trinitatis Søndre sogn. Som præst samlede han ikke nogen større menighed. Under pseudonymet "Immanuel" udgav han i 1844 "Julen og Juletræet" og i 1856 "Mads Hansens mærkelige Levnedsløb". I 1845 oversatte han Tholucks "Andagtstimer", og i 1846-47 udgav han et udvalg af hans prædikener i oversættelse. Han bearbejdede evangelierne, apostlenes gerninger og Johannes breve til Dr. Kalkars "Pragtbibel". I 1847 vandt han en præmie, som Trykkefrihedsselskabet havde udsat for en populær fremstilling af den kristne kirkes historie.

Samtidig bearbejdede han Georg Webers lærebog i verdenshistorien til brug for danske skoler. Størst betydning fik hans verbalkonkordans til Det nye Testamente i 1856 og til udvalgte steder af Det gamle Testamente i 1858. Han blev gift med sin kusine Elise Hansine Levinsen i 1847. Han døde den 9. august 1873."

Carsten Levinsen.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Efterslægtsherretning for Niels Levinsen, Gundestrup, udarbejdet af Karsten Thorborg 2009.
(tilgængelig på nettet). Dansk biografisk Lexikon
1887-1905. Diverse i Trinitatis kirkes arkiv.*

**1873-1878 GEORG SOPHUS
FREDERIK SCHEPELERN**
Se under sognepræster

**1878 - 1895 LORENTZ FERDINAND
JENSEN**
Se under sognepræster

**1895 - 1907 PETER CHRISTIAN
STENERSEN GAD**

Peter Christian Stenersen Gad blev født den 10. juni 1859 i Sorø, hvor faderen, Christian Sophus Gad, på det tidspunkt var lektor ved Sorø Akademi. Faderen blev senere præst forskellige steder, bl.a. stiftsprovst i Aalborg. Også moderen, Hansine Marie Christiane Zöylner, var af præsteslægt. Farfaderen, som bar samme navn som Peter Christian Stenersen Gad, havde også været kapellan i Trinitatis kirke, før han blev biskop i Viborg. P.C. S. Gad blev student fra Aalborg i 1876 og cand. theol. i 1882. I 1885 blev han kapellan i Stauby og Hornum, i 1889 hjælpepræst i Horsens og 3 år senere residerende kapellan samme sted. I 1895 blev han residerende kapellan i Trinitatis kirke. Den residerende kapellan havde på det tidspunkt bolig i Larslejstræde 19. Mens han var kapellan ved Trinitatis, var han medlem af KFUM's bestyrelse i København. Fra 1907 til 1929 var han sognepræst i Kundby på Sjælland. Mens han var her, var han i årene 1913-19 medlem af bestyrelsen for Santahl-missionen. Da han gik af som sognepræst, flyttede han til København og blev kateket

ved Sct. Jacobs kirke. Han døde den 22. november 1934.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Artikel i menighedsplejens festskrift ved 25-års-jubilæet af Chr. Gad. Trinitatis kirkes arkiver. Præsteslægten Gad af Ulf Gad (1970). Dansk præste og sognehistorie 1849-1949 samlet og udgivet af Paul Nedergaard.

1907-1918 VILHELM MARCUS PHILIP JØRGEN NIELSEN

Vilhelm Marcus Philip Jørgen Nielsen blev født den 20. november 1874 i København som søn af linierer Vilhelm Emil Nielsen og Rasmine Caroline Adamsen. Han blev student fra Metropolitanskolen i 1893, og kandidat i januar 1899. Han var som elev i latinskolens øverste klasse knyttet til søndagsskolearbejdet, og som student og kandidat deltog han sammen med missionær Wright i forskelligt missionerende arbejde i Nazarethkirkens distrikt og i St. Jacobs sogn. Han blev ordineret i december 1899 til at være hjælpepræst i Flade-G, og i 1902 blev han residerende kapellan i Nykøbing-L-E. I maj 1907 blev han residerende kapellan ved Tri-

nitatis kirke. Her blev han formand for Trinitatis menighedshus og Trinitatis Blå Kors. For Blå Kors tog han på foredragsrejse til Færøerne i efteråret 1908.

Vilhelm Nielsen tilhørte ikke nogen bestemt kirkelig retning, men havde i det væsentlige samme arbejds-syn som Københavns kirkefond. If. et andet udsagn siges det dog at Nielsen var en varm og selvstændig IMs præst. Den 20. september 1918 blev han sognepræst i Zions kirke i Esbjerg, og den 26. oktober 1925 blev han sognepræst ved Rønne kirke, hvorfra han tog sin afsked den 10. juli 1935. Han døde den 23. oktober 1937. Nielsen blev den 30. oktober 1902 gift med Johanne Marie Rasmussen, der var købmandsdatter fra Kolding. På hendes moders side var der mange præster i slægten.

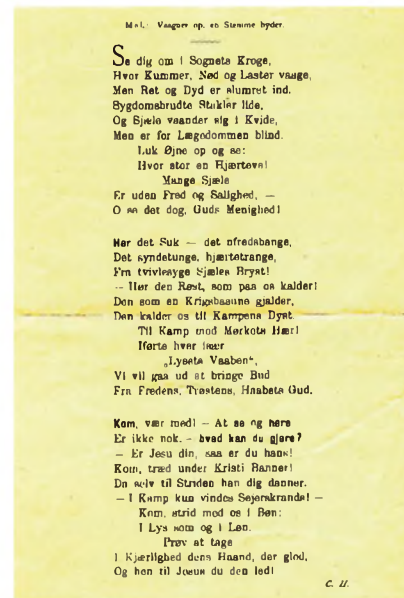
Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Kirkelig håndbog 1935 red. Paul Nedergaard.

Artikel i menighedsplejens festskrift ved 25-års-jubilæet. Trinitatis kirkes arkiver.

Pastor Nielsen og hustru.

Fra menighedshuset i Kannikestræde 8, som Nielsen var formand for, udgik et imponerende socialt arbejde, som havde et missionerende sigte. Her er en sang fra menighedsdalens indvielse i 1904 som giver et godt indtryk af den ånd arbejdet blev udført i.

1918- 1939 CARL CHRISTIAN
FREDERIK OSCAR REEH

Carl Christian Frederik Oscar Reeh blev født den 14. april 1874 i Binderup. Forældrene var lærer Fritz Ferd. Theophil Reeh og Jensine Henriksen. Han blev student i 1895 og kandidat i 1903, hvorefter han blev lærer ved Opfostringshuset. Den 4. oktober 1907 blev han hjælpepræst i Vejle-H, og den 26. april 1911 residerende kapellan i Rønne. Den 27. december 1918 blev han residerende kapellan ved Trinitatis kirke. Fra 1929 var han desuden præst ved Sundholm. Den 4. juni 1909 giftede han sig med Charlotte Emilie Voss Schrader. Fra 1921 til 1929 sad han i bestyrelsen for Landsforeningen af residerende kapellaner. Han rejste i Finland og Ukraine og skrev talrige artikler om kirkelivet der. Desuden oversatte han i 1927 A. Lehtonen: "Finlands fromhedsliv". Reeh døde den 25. februar 1939, og i protokollen for Trinitatis menighedspleje står der i referatet af mødet kort efter Reehs død, at han "har deltaget i Menighedsplejearbejdet og omfattet dette med Kærlighed og Omhu. Hans død er et smerteligt Tab for Menigheden og Menighedsplejens besty-

relse, som vil komme til at savne ham dybt."

Carl Christian Frederik Oscar Reeh.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Trinitatis kirkes arkiv, Kirkelig haandbog 1935
red af Paul Nedergaard*

1939- 1965 GEORG CARLO ZWICKY
Georg Carlo Zwicky blev født den 15. august 1900 i København. Forældrene var maler ved DSB, Frederik Georg Zwicky, og Anna Marie Petersen. Han blev student i 1918 og kandidat 1925. Den 16. juli 1925

blev han hjælpepræst ved Anna kirke i København; den 14. april 1926 sognepræst i Hornstrup; den 28. november 1931 kaldskapellan ved Anna kirke i København; den 19. juli 1939 residerende kapellan ved Trinitatis kirke. Den 20. september 1928 blev han gift med Anna Bjerth-Jensen. Zwicky var formand for Nørrebros KFUM i årene 1933-39. Fra 1934 til 1937 var han formand for Den danske komite for nordiske studenter- og gymnasiastmøder på bibelsk grund. Fra 1934 var han teologisk manuduktør. Her fik mange stud. teoler hjælp til at lære det hebraiske sprog, hvilket bl.a. Johannes Møllehave har beskrevet i bogen "Så forskellige sind". I en nekrolog i Trinitatis kirkeblad hedder det bl.a. om Zwicky: "I sogn og menighed var pastor Zwicky meget afholdt, han ejede troens besindighed og styrke, og så havde han sin egen stoute og djærve måde at komme mennesker i møde på". Zwicky døde året efter at han havde haft 25 års jubilæum ved kirken. Han blev ramt af en hjerneblødning og døde den 22. maj 1965. Den 26. maj blev han bisat ved professor Skydsgaard fra Trinitatis kirke.

Georg Carlo Zwicky.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Trinitatis kirkes arkiv: Kirkeblad sommer 1965
Mindeord om Zwicky. Kirkeblad pinse 1979,
Manuduktion hos Zwicky.*

1965- 1988 **KAJ PLUM LYKKESFELDT**
Kaj Plum Lykkesfeldt blev født den 17. september 1922 i Hjørring. Forældrene var repræsentant Kristian Ejnar Olesen og Eva Lilly Olesen f. Nielsen. Lykkesfeldt blev student i 1940 fra Hjørring og kandidat i 1951. Han blev hjælpepræst i Vangede den 14. februar

1952 og residerende kapellan ved Brorsons kirke den 28. marts 1957. Den 21. oktober 1965 kom han til Trinitatis kirke som residerende kapellan. Her blev han, til han blev pensioneret, og kapellanembedet blev nedlagt i 1988. Lykkesfeldt var i bestyrelsen for Det Rolfske Legat, confessor for de økumeniske Mindre-søstre af Frans af Asissi-ordenen og medlem af bestyrelsen for Sct. Lazarus-ordenen af Jerusalem. Han var levende interesseret i Københavns og Trinitatis kirkes historie. Sit kontor havde Lykkesfeldt i forbindelse med plejehjemmet og menighedslokalerne i Gothersgade, og han havde en nær kontakt med beboere ved besøg og andagt. Han havde et lyst og venligt sind, samt en glæde ved at mødes og tale med andre mennesker. Han stod også for sognets ældremøder, og efter sin afgang fortsatte han nogle år frivilligt med onsdagsandagter i kirken, ligesom han fortsat deltog i sognets ældremøder. Kaj Plum Lykkesfeldt interesserede sig mere og mere for den katolske kirke, og i 1997 konverterede han. Lykkesfeldt var gift to gange, i 1955 blev han gift med Edith Bagger Rasmussen, og i 1983 blev han gift med Grethe Mette

Heinze. Som pensionist fortsatte han med at bo i sognet, og han færdedes dagligt i sognets gader, selv om gudstjenestelivet nu udfoldede sig i den katolske kirke. Kaj Plum Lykkesfeldt levede sine sidste år på Lukasstiftelsen og døde i 2010.

Kaj Plum Lykkesfeldt.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Trinitatis kirkes arkiv: Kirkeblad 1965 tiltrædelsesartikel, Lykkesfeldt.*

Den residerende kapellans embedsstempel.

NEDERSTE KAPELLANER

1733-1735 JENS PEDERSEN OLROG
Se under Øverste kapellaner.

1735-1744 LAURITZ JENSEN
BRØNDLUND

Laurits Jensen Brøndlund blev født den 6. september 1700. Faderen Jens Pedersen Brøndlund, var sogneprest i Brønderslev (Øster) i Ålborg stift. Moderen hed Maria Hansdatter eller Jensdatter Kjerrulf. Forældrene fik 4 sønner, og alle blev præster. Laurits Jensen Brøndlund blev student fra Ålborg allerede som 12årig, og i 1716 blev han kandidat i en alder af kun 16 år. I 1726 blev han magister. Brøndlund var dekan i 6 år på Kommunitetet. Den 14. marts 1737 blev han gift med Anna Marie Møller, ægteskabet var barnløst. Den 25. juni 1744 blev Brøndlund sogneprest ved Frue kirke i Odense. I Wibergs Almindelig dansk Præstehistorie står om ham: "lagde sig efter astronomiske videnskaber og skrev i 4 år almanakkerne." Brøndlund døde

den 18. februar 1750.

En pudsig fejl har indsneget sig på præstetavlen i Trinitatis idet der står M. Laurits Jensen Brøndlund. M. står ikke for et navn, men for magister.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Sophus Vilhelm Wiberg: Personalhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie.

1744 – 1750 ANDERS CHRISTIAN
HORSENS

Anders Christian Horsens blev if. Wiberg, Personalhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en Almindelig Dansk Præstehistorie, udnævnt til nederste kapellan den 20. oktober 1744. Han giftede sig i Helliggeist kirke i november 1745 med Ester Johanne Pedersdatter, og Wiberg skriver om ham: "Gjorde sig selv ulykkelig ved det, at han giftede sig med en Kvinde, som stod hans Hus for, der havde ellers sin egen Ægtemand, som var Rytter, hvilket Ingen vidste, siden han var fraværendes. Omsider kom han og forlangte sin hustru igen, men, efterdi Hr. H. havde hende saa

kjær, at han ej kunne afstaa hende, blev sligt angivet for Øvrigheden, der dømte ham fra Embede og præstelig dragt, hvorpaa han offentlig i Vor Frue Kirke blev afført sine præstelige Klæder i Biskoppens og Andres Nærværelse, og han blev bragt i Spindehuset."

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Sophus Vilhelm Wiberg: Personalhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2, p.138. Kirkehistoriske samlinger 4 række, bind 1 1889-91 side 311. Henviisning til Sæll. Tegn 1747 nr. 461. Rigsarkivet.

1750-1759 FREDERIK BOYE

Frederik Boye blev født den 13. december 1715 i København, hvor faderen, Christian Boye, var guldsmed. Moderen hed Elise Marie Stuhr. Familien flyttede, og i 1736 blev Friderich Boye student fra Nykøbing Falster. I 1741 fik han teologisk attestats. Fire år senere blev han lærer ved Vajsenhuset. Den 4. september 1750 blev han udnævnt til kapellan og kateket i Trinitatis. Boye udgav efter herrnhutisk model sin såkaldte "Lille Skatkiste".

2. RESIDERENDE KAPELLAN

1845-1858 CHRISTIAN VILHELM
NIELSEN

Se under sognepræster

RESIDERENDE KAPELLAN
(NORDRE SOGN)

**Trinitatis Nordre sogn oprettet
2. maj 1858, fra 18. februar 1877:
Sct. Pauls sogn.**

1858- 1869 PETER JESSEN

Peter Jessen blev født den 4. oktober 1818 i København. Forældrene var Peter Krogh Bonsach Jessen, inspektør over de offentlige bygninger, og Magd. Dorth. Willerup. Han blev student i 1836 og kandidat i 1843. Fra 1845 var han lærer ved Søetatens drengeskole, og den 29. august 1858 blev han residerende kapellan ved Trinitatis Nordre sogn. Den 12. august 1859 blev han gift med Marie Elisabeth Frederikke Haureberg. Han døde if. oplysninger i det Kgl Biblioteks Portrætregister den 26. december 1871.

Peter Jessen.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Sophus Vilhelm Wiberg: Personalhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie,

---

1869-1873 GEORG SOPHUS
FREDERIK SCHEPELERN

Se under sognepræster.

1874-1883 CHRISTIAN VILHELM
VICTOR MØLLER

Christian Vilhelm Victor Møller blev født den 29. maj 1845 i København. Faderen var sognepræst i

Stenmagle-S. Christian Møller blev student fra Aalborg i 1863 og kandidat i 1868. Den 9. august 1869 blev han hjælpepræst i Ringsted-B og kaldskapellan samme sted den 29. januar 1871. Den 10. januar 1874 blev han residerende kapellan ved Trinitatis Nordre sogn (som i 1877 blev til Sct. Pauls sogn), og den 27. august 1883 blev han sognepræst ved Sct. Pauls kirke. Christian Møller var pioner i børnegudstjenestearbejdet og indførte regelmæssig søndagsskole, først i Indre Missions sal på Østergade, senere i Bethesda. Unge teologer som Henry Ussing, E. With og F.E. Torm hjalp ham. Der kom omkring 400 børn til søndagsskolen, hvor der altid holdtes en forenklet gudstjeneste. Han var en engageret mand og havde stor interesse for religionsundervisning, der førte til, at han blev medlem af eksamenskommissionen for lærer- og lærerindeeksamen i 1883 og af Roskilde konvents udvalg om religionsundervisning i de højere skoler. Han arbejdede også på at få indført salmebogstillæget af 1873, som Martensen dog var imod. Møller var medindbyder til det første Bethesdamøde, hvor han selv var taler. Hans folkekirkelige indstilling

var meget bred, og hans rolige temperament gjorde, at han havde let ved at samarbejde til alle sider. Efterhånden kom han dog til at høre mest hjemme i det grundtvigske, bl.a. var han næstformand i Kirkeligt Samfund af 1898.

Christen Møller.

De 17 år som præst i København var et slid og i sin afskedsprædiken fra Sct. Pauls sagde han, at han ikke ville optage pladsen for friskere og yngre kræfter i "den store missions-

gerning blandt de bølgende folkemasser", han vedgik, at han "ikke havde evnet at kunne fylde kirken ved almindelige gudstjenester" og kun havde haft "kontakt med en lille del af sognets befolkning".

Den 10. juli 1891 blev han sognepræst i Gamborg, sognepræst ved Sct. Peders Kirke i Slagelse den 27. februar 1896 og provst i Slagelse Herred i 1904. Den 8. november 1905 blev han biskop i Ålborg, og her fra tog han sin afsked den 30. oktober 1915. Christian Møller udgav prædikener, afhandlinger, taler, digte, fortællinger, ofte af opbyggelig natur, bibelhistorie på næsten ethvert niveau, salmer og udgivelsen "Sædemanden"

Christian Møller var gift med Henriette Marie Groth, og døde den 12. januar 1925.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning: Dansk præste og sognehistorie 1849-1949 samlet og udgivet af Paul Nedergaard.

STUDENTERPRÆSTER (KALDSKAPELLAN)

1965-1977 **PALLE DINESEN**

Se under sognepræster

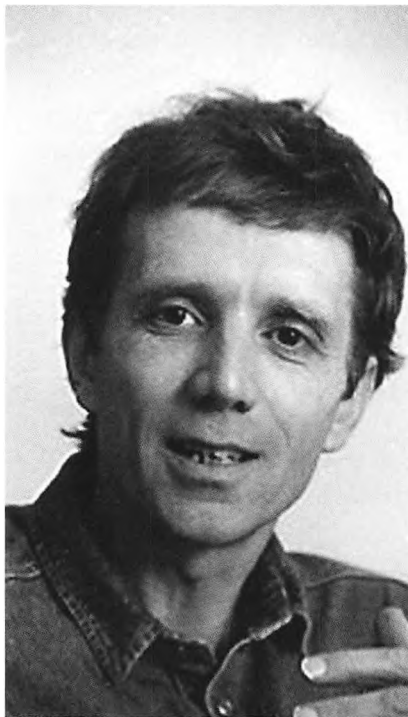

1978- 1988 **JOHANNES VÆRGE**

Johannes Væрге blev født 12. juli 1946 i Give som søn af cand. theol. (siden sognepræst og seminarielektor) Gudmund Væрге og lærer Eva Ravnholt Væрге. Opvokset på Nordfyn og i Jelling, student fra Vejle Gymnasium 1965. Cand. theol. fra Århus Universitet i 1974 (med speciale i NT). Formand for Det teologiske Studenterråd 1969-70. I studietiden undervisning på Marselisborg Gymnasium og på det teologiske fakultet samt skribent-, radio- og foredragsvirksomhed navnlig med den såkaldte nyreligiøsitet som emne. Gift med kunsthåndværker, siden afspændingspædagog og terapeut Lisbeth Jønsson Væрге. Fra april 1975 præst ved Christianskirken, Fredericia, i en nyoprettet stilling i nyt boligkvarter. Studenterpæst ved Trinitatis april i 1978. I Trinitatis Menighedsplejes

ejendom i Store Kannikestræde 8 – oven over studenterpræstens lejlighed – blev der indrettet to kontorer og et mødelokale for studentermenigheden. Johannes Værge fik tilkendt et lille kontor på Københavns Universitet Amager, hvor der var en ugentlig træffetid. Der oprettedes snart et studentermenighedsråd efter hjemmestrikkede regler. Da der i 1980'erne kom nye studenterpræstestillinger i Odense, Roskilde og Ålborg til supplement af de tre hidtidige (København, Århus, Lundtofte), oprettedes en studenterpræsteforening med Johannes Værge som formand. Fra Palle Dinesens tid videreførtes arbejdsformen med studentergudstjenester – som regel velbesøgte – hver anden tirsdag aften i semestrene; på halvårslige planlægningsmøder valgtes et tema for semesteret, ved gudstjenesterne belyst af studenterpræst og prædikanter udefra (ofte lægpersoner) med efterfølgende sammenkomst. De første år var der gudstjeneste- og mødearrangementer på H. C. Ørsted-instituttet. Et antal studiekredse og ugentlige studenterbårne gudstjenester med efterfølgende frokostspisning i studenterlokalet var ligeledes faste

programpunkter. I 1980'erne afløstes en del af studiekredsarbejdet af café-arrangementer o.lign., bl.a. på universitetet på Amager.

Johannes Værge

For studenterpræsten var sjælesorgssamtaler en dominerende arbejdsgren; kontakter skabtes bl.a. ved hans deltagelse i rusmodtagelsen på flere af universitetets fag. I oktober 1988 tiltrådte Johannes Værge stillingen som sognepræst

ved Vor Frue Kirke, Københavns Domkirke. I efteråret 2007 gik han på pension og har herefter været en meget aktiv skribent med bl.a. flere bogudgivelser.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Fra årene ved Trinitatis foreligger Johannes Værge "Virkelighedsbilleder. Essays og prædikener", Gads Forlag 1986. Fra 1983 har han været teologisk freelance-medarbejder ved Weekendavisen. Han var medlem af den nytestamentlige oversættergruppe bag den bibeloversættelse, der autoriseredes i 1992. Fra domkirketiden foreligger følgende udgivelser: "Kvinden. Manden. Barnet. Bibelske menneskebilleder" (sammen med Sten Kaalø), Anis 1990; brugsbogen "Når døden bliver virkelig", Rosinante 1991, 2. udg. 2000; "Johannesevangeliet fortolket" i Bibelselskabets kommentarserie 1996; "Lysvæld. 17 prædikener", Anis 1998. Han bidrog med nye morgen- og aftenbønner i Den Danske Salmebog 2002. Efter døden. En bog om det evige liv, Anis 2008. Alt det som er. Tekster om Gud, menneske og evighed, Anis 2009. Ordets mand. Johannes Møllehave som fortæller, forkynder og fortolker, Anis 2010.

STUDENTERPRÆSTER (SOGNEPRÆSTER)

1998-1998 METHA KIRSTEN
SANDHOLT

Se under sognepræster

1999 - STEFAN THORBJØRN
LAMHAUGE HANSEN

Stefan Torbjørn Lamhauge Hansen blev født den 13. september 1964 i Tveje-Merløse sogn, Holbæk. Forældre: porcelænsmaler Inge Andresen og lærer Kristen Hansen. I 1984 blev han musik-sproglig student fra Stenhus Gymnasium, Holbæk. Efter et ophold på Vallekilde Højskole begyndte han at læse teologi i 1985. I 1996 blev han cand. theol. og december samme år ordineret i Roskilde Domkirke. De følgende år var han konstitueret sognepræst flere steder på Sjælland og blev i maj 1999 studenterpræst ved Trinitatis kirke. Siden 2003 har han været medlem af redaktionen for tidsskriftet Fønix og bestyrelsesmedlem i Samfundet Dansk Kirkesang og fra 2006 medlem af redaktionen for Dansk Kirkesangs

Årsskrift. Han har skrevet mindre artikler og anmeldelser i forskellige sammenhænge. Fra 2008 tillidsmand i Vor Frue Provsti og fra 2010 tillige feltpræst. Stefan Lamhauge Hansen er gift med antropolog og ph.d.-studerende ved Institut for Folkesundhedsvidenskab Barbara Ann Barrett. Parret har tre børn.

Stefan Lamhauge Hansen.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Stemthed. – Synspunkter på musik og gudstjeneste hos Søren Ulrik Thomsen og Laub. i Fønix nr. 2, 2007, temanummer: "Rundt om Laub"; red.*

Stefan Lamhauge Hansen. Studentermenigheden 40 år. Festskrift i anledning af Studentermenighedens 40-års jubilæum 2006; red. Stefan Lamhaug

Hansen m.fl. "I et kys kan alt udtrykke". – Salmebogen mellem poetisk sanselighed og forståelighed i Dansk Kirkesangs Årsskrift 2001-2004; red.

Christian Thodberg m.fl.. Skribent på Ugens salme, www.kirkenikoebenhavn.dk. Trinitatis kirkes arkiv.

Studentermenighedens logo 2011

GADEPRÆSTER

1993-2004 ELLEN MARGRETHE

GYLLING

Ellen Margrethe Gylling er født i Terp den 8. august 1960 som datter af gårdejer Christian Hansen og organist Agnes Hansen. Familien flyttede til Kragelund sogn, Silkeborg kommune, hvor hun voksede op på Stenholtgård sammen med 7 søskende. Hun blev student i 1980 fra Silkeborg Gymnasium og cand. theol. fra Københavns Universitet i 1991 med bifagseksamen i religionshistorie. I studietiden var Ellen Gylling på to internationale studieophold i udlandet, dels på The Christian Study Centre, Rawalpindi i Pakistan (1988), hvor hendes studie handlede om Islams syn på jødiske og kristne minoriteter, og dels på Makumira Lutheran Theological College, Tanzania (1989). Her var emnet afrikansk kristendom, afrikanske traditionelle religioner og afrikansk islam. I 1992 blev Ellen Gylling ordineret til et vikariat som sognepræst ved Islev kirke, Rødovre. Samme år blev hun den første gadepræst for unge ved Trinitatis kirke. Som gadepræst prøvede El-

len Gylling en række forskellige arbejdsformer af, og hun var en flittig foredragsholder om emner vedrørende arbejdet med børn og unge. I 2005 blev Ellen Gylling sogne- og indvandrerpræst ved Nathanaels kirke og Mødested Amager, Kbh. S., med særlig forpligtelse over for kristne flygtninge og indvandrere på Amager samt udøbte danskere. I dette embede har Ellen Gylling haft særlig fokus på Islam, hvilket har ført til studieture til Cairo og Damaskus, ligesom hun har besøgt forskellige storbyer i Europa og New York for at opsamle erfaringer fra kirkens arbejde i moderne storbyer. Ellen Gylling har to børn som hun fik mens hun var gadepræst ved Trinitatis.

Ellen Gylling.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Trinitatis kirkes arkiv. Bl.a. medforfatter til "Menigheden og vore nye landsmænd". En kortlægning af kirkelige initiativer blandt flygtninge og indvandrere i Danmark, Kirkefondets skriftserie nr.13, 1992. "På gade og torv" – bidrag til bogen "Over grænser", diakonalt arbejde i nordiske kirker. Verbum/religionspædagogiske Forlag 1999. "Erfaringer fra gadepræstearbejdet", bidrag til tidsskrift Kirke i Mission, Ny Mission 6, Unitas 2004.

2005-2009 KAREN EA HVITNOV
Ea Andersen er født den 21. juli 1976 i Helsingør. Forældrene, lærer Eli Andersen og pædagog Lisbet Andersen, flyttede til Tisvildeleje, hvor Ea Andersen voksede op. Hun blev student fra Frederiksborg gymnasium i Hillerød og var et halvt år på Krogerup højskole. I 1997 påbegyndte hun det teologiske studium og blev kandidat i januar 2005. Den 9. august 2005 blev Ea Andersen ordineret og derefter indsat i stillingen som gadepræst for unge og som natkirkepræst i Trinitatis. Da hun blev gift antog hun efternavnet Hvitnov. I 2009 fik hun embede som sognepræst på Samsø.

Ea Hvitnov .

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Trinitatis kirkes arkiv.

2009- MIA RAHR JACOBSEN

Mia Rahr Jacobsen blev født den 3. juli 1972. I 1991 blev hun student fra Lyngby Gymnasium, og i 1994 begyndte hun at læse teologi. I studietiden var hun aktiv i studentermenigheden og i en periode også medlem af Trinitatis menighedsråd. I 2004 blev hun cand. teol. Den 25. oktober 2005 blev hun ordineret i Københavns Domkirke til et vikariat som hiv- og aidspræst i Helligaandskirken. Fra den 1. januar til den 1. august 2007 virkede hun som gadepræstevikar ved Trinitatis Kirke. Derefter fulgte

en periode med forskellige vikariater i Vor Frue provsti, og den 15. oktober 2009 blev hun udnævnt til gadepræst ved Trinitatis. Siden da har Mia Rahr Jacobsen ikke mindst udviklet natkirken i Trinitatis som et kendt sted, hvor byens unge samles til musikgudstjenester med forskelligt nyere musik, fremført af de unge selv.

Mia Rahr Jacobsen.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Trinitatis kirkes arkiv

KATEKETER (IKKE MED PÅ PRÆSTETAVLEN I KIRKEN)

Se side 52 om kateketer mellem 1736 og 1800

1800 -1808 CARSTEN NICOLAI MELDAL

Carsten Nicolai Meldal blev født i 1767 i Bergens Stift. Faderen var Sven Augustinussen Meldal, moderen hed Marie Djurhuus. Meldal blev student fra Bergen i 1786, kandidat i 1797. Han var på et tidspunkt lærer ved Garnisonens Arbejdshus i København. Fra april 1798 var han prædikant ved Harbroes Fruekloster. Den 8. februar 1800 tiltrådte han som ordineret kateket ved Trinitatis kirke. Fra 31. december 1806 var han tillige præst ved Tugt- og Forbedringshuset på Christianshavn. Den 23. september 1808 blev han sognepræst i Kallehave i Præstø Amt på Sjælland. Meldal var gift to gange. Det

år han kom til Trinitatis, blev han gift med Ambrosia Paludan Hoel-feldt. Hun døde i 1815, og året efter giftede han sig med Birgitte Sophie Frederikke Nyholm.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Sophus Vilhelm Wiberg: Personhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2, p.139.

1809 -1826 NIELS HENRIK GUDE

Niels Henrik Gude blev født den 8. september 1784 i København. Faderen var købmand, hof- og proviantforv. Niels Gude. Moderen hed Cathrine Marie Walbohm. Gude blev student i år 1800 og kandidat i 1803. I 1805 blev han overlærer ved Gratistskolen, og den 6. januar 1809 blev han kateket ved Trinitatis. I 1812 blev han præst ved Almindelig hospital, i 1817 fik han rang som sognepræsterne i København. Den 11. august 1826 blev han residerende kapellan på Christianshavn og i 1828 tillige præst ved Tugt- og forbedringshuset på Christianshavn. Den 2. juni 1830 blev han sognepræst ved Michaelis

kirke i Fredericia. Gude var gift to gange. Første gang med Marie Elisabeth Thomsen, anden gang med Johanne Charlotte Boeck. Gude døde den 6. juli 1840.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Sophus Vilhelm Wiberg: Personhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2, p.139.

1826-35 HERMAN ANDREAS TIMM

Herman Andreas Timm blev født den 28. oktober 1800 i København. Faderen var smedemester Peter Johannes Timm, moderen hed Anna Margrethe Helmerschow. Timm blev student i 1820 og tog teologisk embedseksamen i 1826, hvorefter han blev kateket ved Trinitatis kirke. Fra studentertiden var Timm berørt af det grundtvigske miljø, og han engagerede sig bl.a. i Det danske Missionselskab. I 1835 blev han sognepræst i St. Magleby på Amager, og han blev med tiden særdeles søgt og afholdt. Han levede ugift til sin død 4. november 1866. Timm skrev salmer, i alt blev det til 648. I salmerne spores der

ikke nogen påvirkning fra Grundtvig, snarere er det Oehlenschlägers romantik, og rationalismens følte stemninger, der kendetegner hans salmedigtning. I den nuværende salmebog finder vi stadig tre af Timms salmer: "Under dine vingers skygge", "Kender du den livsens kilde" og "Bliv hos mig, kære Herre Krist!".

Herman Andreas Timm.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Sophus Vilhelm Wiberg: personalhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, bd.2, p.139. Salmedigteren Herman Andreas Timm, af Anna William Rasmussen, Unitas Forlag. ISBN 87 7517 087 6.

1835- 1847 WILHELM ØLLGAARD

Wilhelm Øllgaard blev født den 22. september 1806 i København. Faderen var Rasmus Øllgaard, kontorchef i Rentekammeret; moderen hed Dorothea Kirstine Engelbrecht. Wilhelm Øllgaard blev student i 1823, teologisk kandidat i 1835 og straks derefter kateket ved Trinitatis kirke. I december 1847 blev han sognepræst i Linaa i Århus Stift, men if. Wibergs Almindelige danske Præstehistorie ville konen ikke flytte med ham til Linaa, ”da hun ikke holdt af, at ombytte Hovedstadslivet med Landlivet i en Præstegaard”. Wiberg skriver videre om ham: ”suspenderet på Grund af svære Beskyldninger og afskediget 19. januar 1854. Sagen vakte megen Forargelse i Menigheden og var nær ved, at undergrave al Dyd og Sædelighed. I Archivet findes en Udskrift af Dommen i Sagen mod

ham, ved hvilken han frikendtes, da Factum ikke kunne bevises; skal være død 1860 eller 61 paa en Reise til Amerika.”

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Sophus Vilhelm Wiberg: Personalhistoriske, statistiske og genealogiske bidrag til en almindelig dansk præstehistorie, København 1959, bd.2, p.139.

1848 – 1858 JENS NIELSEN

Sognepræst fra 1858-1877, se der.

1859 – 1867 NICOLAI WILHELM RÖHDE

Nicolai Wilhelm Rohde blev født den 19. maj 1824 i København. Forældrene var kanceliraad, bogholder i hof- og stadsrettens skiftekommission Peter Rohde og Johanne Holm. Rohde blev student i 1841. I 1848 blev han lærer ved Københavns Almueskole, i 1851 teologisk kandidat og i 1858 overlærer ved kommuneskolen Nørre Alle. I 1859 blev han tillige ordineret kateket ved Trinitatis kirke. I 1875 blev han provst i Hundborg

–Hillerslev herred. I 1878 blev han ridder af Dannebrog. Ifølge Paul Nedergaards danske præste- og sognehistorie var Rohde som ung lærer i København meget elsket af børnene, og han var så glad for sin lærergerning, at han overvejede at vedblive at være lærer. Som ordets forkynder hørte han nærmest til det københavnske Indre Mission. Efter præstegerningen ved Trinitatis kom han som sagt til Thy, hvor han forblev resten af sin tid. Her erhvervede han sig et godt navn for sin retsindighed og sin dygtighed. I 1858 var han blevet gift med Agnes Elisabeth Erdmodt Brusck, der var født på Frederiksberg. Rohde døde den 30. november 1892.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Paul Nedergaard: Personalhistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie

---

1868 – 1874 NIELS JØRGEN JENSEN LUND

Niels Jørgen Jensen Lund blev født den 19. marts 1840 i København. Forældrene var justitsraad, kontor ved Helligåndskirken Niels Lund

og Margrethe Marie Emilie Jensen. Fra sit hjem havde han arvet et fint musikalsk øre, og han blev allerede som ukonfirmeret dreng ansat som organist ved den katolske Ansgarkirke i Bredgade i København. I 1858 blev han student og i 1865 teologisk kandidat. Han var lærer ved flere skoler i København og manuduktør i teologi og matematik. Som lærer i matematik havde han bl.a. Georg Brandes, der omtaler ham meget rosende i sine erindringer. I januar 1868 blev han ordineret kateket ved Trinitatis kirke, og i 1874 sognepræst i Povelsker.

Jørgen Lund.

Samme år som han blev kateket ved Trinitatis, blev han gift med Clara Emilie Vilhelmine Kolthoff, hvis far var sognepræst ved Helligåndskirken.

Fra 1885 til 1900 var han sognepræst i Fruering og derefter sognepræst i Kirke Saaby til 1908. Lund beskrives i Paul Nedergaards danske præste- og sognehistorie som en særpræget personlighed, der var meget anset i præstekredse på grund af sin begavelse og sin teologiske viden.

Han skrev adskillige anmeldelser og afhandlinger i Kalkars teologiske tidsskrift og i dagspressen, ligesom han udgav enkelte prædikener og lejlighedstaler. I 1873 oversatte han Pave Clemens XIV's breve fra 1773 og i 77 Luthardts apostoliske foredrag.

Mens han var i Trinitatis, udgav han en lille andagtsbog for fastetiden: "Smertens vaaben". Lund døde i juni 1920, og efter hans død udkom "Mine Minder".

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Paul Nedergaard: Personalhistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie*

1875 – 1879 THEODORUS LEVIN LEVINSEN

Theodorus Levin Levinsen blev født den 27. oktober 1851 i København. Faderen, Carsten Levinsen, var residerende kapellan ved Trinitatis kirke fra 1858 til 1873. Levinsen blev student fra Metropolitan-skolen i 1869 og kandidat i 1875.

Theodorus Levin Levinsen.

Den 15. okt. 1875 blev han ordineret kateket ved Trinitatis kirke, den 24. april 1879 blev han udnævnt til

sognepræst i Frederikshavn, den 24. oktober 1887 blev han provst i Horns Herred, og fra den 31. juli 1889 var han provst ved Sct. Matthæus kirke på Vesterbro. Sognet var kæmpestort (55.000 indbyggere), så det var i massedåbenes, bunkebryllupernes og fællesbegravelsernes tid, Levinsen var præst der. Der var god kirkegang hos ham i Matthæus kirke, og hans prædikener betegnes som friske og gennemarbejdede. Levinsen var en varm ven af "Kirkeligt Centrum", og navnet stammer, så vidt vides, fra ham. Som person blev han husket for sit rolige og myndige væsen og sin store retfærdighedssans. I 1894 blev han ridder af Dannebrog. Han tog sin afsked fra Matthæus kirke den 6. november 1921 og døde den 16. juli året efter.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Paul Nedergaard: Personallistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie

---

1879 – 1879 **HENRIK NICOLAI KEMP**
Henrik Nicolai Kemp blev født den 29. maj. 1851 i Jelling, hvor faderen var præst og seminarieforstander.

H. N. Kemp.

Han blev den 10. oktober 1879 udnævnt til ordineret kateket ved Trinitatis kirke, men han tiltrådte ikke stillingen, idet han i november i stedet blev hjælpepræst i Ørting. Han skal derfor ikke beskrives nærmere her.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Paul Nedergaard: Personallistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie

---

1880 – 1882 **ALFRED THEODOR VALDEMAR WAHL**
Alfred Theodor Valdemar Wahl blev født i Ulbjerg den 28. august 1853. Faderen var sognepræst i Laastrup-S. Mens Wahl gik i Viborg katedralskole var der krig mellem Prøjsen og Frankrig, og han fik lyst til at blive soldat. I 1874 blev han sekondløjtnant. I 1875 blev han student efter privatstudier. I 1880 blev han kandidat, og den 26. april 1880 blev han ordineret kateket ved Trinitatis kirke. Godt to år senere blev han kaldskapellan i Værsløv-J, i 1886 blev han sognepræst i Lem-Ø, og fra 1903 til sin død den 19. december 1928 var han sognepræst i Arninge, Lolland-Falster Stift. Jørgen Falk Rønne omtaler ham som sin kære ven, der var præst sammen med ham i Vestjylland. "Naar han kom vandrende, lignede han nærmest en røver med en kæp i hver haand. Da han til en bispevisitats havde indbudt mange til middag, overtalte min kone ham til at optræde som en pæn mand i kjole og hvidt. Han holdt ord og mødte i sin gamle studenterkjole, men rigtig nok uden paa sit gamle, frønnede vadmelssæt og uden flip eller krave. Hvor morede han sig

over damernes forargelse." Wahl var gift to gange; første gang med Marie Thomsen Hagerup og anden gang med Marie Kristine Cecilie Pedersen.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Paul Nedergaard: Personalthistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie.

1883-1884 OTTO VALDEMAR

ENGELSEN

Otto Valdemar Engelsen blev født den 10. februar 1853 i Helsingør. Faderen var toldkontrollør, senere sekretær ved statstelegrafens i København, Andreas Christian Engelsen. Moderen hed Petrea Amalie Schultz. Engelsen fik lærerksamen i 1874, blev privat student i 1876 og kandidat i 1882. I februar 1883 blev han ordineret kateket ved Trinitatis kirke. I 1884 blev han inspektør ved Gratistskolen i København, og året efter sognepræst i Henne-L. I 1893 blev han sognepræst i Hammelev-E, og fra 1905 til 1923 var han sognepræst i Errindlev-Olstrup. Engelsen var gift med Olga Marie Ulstrup. Han

tilhørte ikke nogen bestemt kirkelig retning, men tog dog en smule afstand fra Indre mission. Han var højkirkelig og politisk konservativ, og så var han en mand der uforfærdet kunne sige sin mening. Karakteristisk for ham er en udtalelse om det ringe kirkebesøg i Olstrup, hvorfra hans forgænger undertiden måtte køre hjem med uforrettet sag: "Om der så kun sad en kat på taget af kirken, holder jeg gudstjeneste!" Engelsen værnedede om embedets værdighed, ikke for egen skyld, men for kirkens skyld. Han var meget interesseret i historie og beskæftigede sig i Errindlev-Olstrup med sognehistorie og med sine forgængeres historie. Han døde den 12. oktober 1931.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Paul Nedergaard: Personalthistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie.

1886 – 1890 CARL INGVAR

LINNE MANN

Carl Ingvar Linnemann blev født den 14. april 1860 i Vejle. Faderen var svensk-norsk vicekonsul Ernst

Linnemann, moderen Anna Marie Pløtz. Linnemann blev student fra Horsens i 1880, kandidat den 19. januar 1886. I maj samme år blev han ordineret kateket ved Trinitatis kirke. I 1890 blev han res. kapellan ved Helligkors kirke i København, og i 1896 blev han præst ved Slotskirken. Linnemann havde forskellige tillidsposter: formand for kuratelet for de forenede kirkeskoler, meddirektør ved Den kongelige Belønnings-skole, formand i det lille understøttelsesselskab, og bestyrelsesmedlem i foreningen til værn for enlig stillede kvinder. Han skrev enkelte boganmeldelser og har udgivet et par prædikener. I 1890 blev han gift med en proprietærdatter, Helga Marie Fritz. Linnemann døde den 17. juni 1932.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Paul Nedergaard: Personalthistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie.

1890-1892 HANS CARL ADAM

JULIUS GJERDING

Hans Carl Adam Julius Gierding blev født den 18. maj 1861 i Køben-

havn. Faderen var løjtnant, bogholder, R.af Dbg., Ove Jacob Fritz G. Moderen hed Caroline Marie Theodora Bech.

Gierding blev student i 1880 i Viborg og kandidat i 1890. Samme år blev han religionslærer ved en pigeskole i København og kateket ved Trinitatis kirke. I november 1892 blev han sognepræst i Aggersø og i januar 1897 sognepræst i Allesø og Næsbyhoved-Broby på Fyn. Gierding var gift med Gerda Mygdal. Han beskrives som en dygtig og afholdt præst med et gæstfrit hjem. Han var uden særlig retningspræg. Gierding døde den 13. juni 1922.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Paul Nedergaard: Personalthistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie.

1893 – 1898 JOHAN MIKKELSEN

Johan Mikkelsen blev født den 26. februar 1858 i Halling. Han var søn af gårdejer Mikkel M. og Ane Nielsdatter. Han fik seminarieeksamen i 1883 og i 1886 blev han student. Herefter underviste han

på nogle københavnske pigeskoler og på kommuneskoler som time-lærer. I 1892 blev han kandidat, og i februar 1893 blev han kateket ved Trinitatis kirke, samtidig med at han fra 1894 til 1898 var kommunelærer. Den 21. juni 1898 blev han sognepræst i Øse-N. Den 7. juni 1906 blev han sognepræst i Maaslet. Mikkelsen blev gift i 1894 med Thilly Elise Laura Anna Brasch. Vielsen fandt sted i Trinitatis Kirke. Mikkelsen var grundtvigianer og udpræget optimistisk i sin livsindstilling. Sine bedste præsteår havde han i Øse, mens han i sit senere embede i Maarslet skulle have passet embedet pligtopfyldende uden dog at gå så meget op i sognegerningen som tidligere. Johan Mikkelsen døde i december 1932.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Paul Nedergaard: Personalthistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie.

1898-1904 TAGE MØLLER

Tage Møller blev født den 18. december 1871 i Sejling ved Silkeborg. Han var søn af sognepræst Fr. Ditl. Møller, Marvede-H, og Jutta Kunigunde Bojsen. Han blev student i 1890 og kandidat i januar 1897. Derefter var han på rejse til Dresden og Prag, og da han kom hjem igen, blev han huslærer hos valgmenighedspræst Helveg i Vallekilde. Han blev kateket ved Trinitatis i oktober 1898, og mens han var her, var han tillige konstitueret præst ved Københavns Tvangs- og Arbejdsanstalt. I 1904 blev han residerende kapellan i Hjørring. I 1910 blev han sognepræst i Højerup-rkp Store Hedinge og fra 1922 til sin død i 1931 var han sognepræst i Bramminge. Mens han var i Trinitatis, blev han gift med Haralde Benedikte Jørgensen, som døde allerede året efter vielsen. I 1907 giftede han sig igen i Hjørring med Anna Lunøe. Tage Møller døde den 8. maj 1931.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Paul Nedergaard: Personalthistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie.

1904 – 1905 CHRISTIAN LUDWIGS
Christian Ludwigs blev født den 11. november 1877 i Skanderborg.

Christian Ludwigs.

Faderen var hotelvært Anders Georg Hans Ludwigs. Moderen hed Georgine Helene f. Ihler. Familien flyttede til Køge, og Ludwigs blev

student fra Roskilde. Han blev cand. teol. i 1902, hvorefter han blev hjælpepræst i Københavns Valgmenighed. Fra 1904 til 1905 var han kateket ved Trinitatis kirke, og derefter blev han residerende kapellan ved Blaagaards Kirke. Ludwigs engagerede sig i Den grønlandske Kirkesag, hvor han blev sekretær og senere formand. Han besøgte Grønland to gange. I 1911 blev han residerende kapellan ved Vor Frelsers Kirke på Christianshavn, og i 1915 blev han biskop over Aalborgs Stift. Ludwigs var grundtvigsk sindet med sans for det økumeniske. Ud over den grønlandske kirkesag var han meget optaget af salmer og salmehistorie. I den nye salmebog findes endnu et par salmer, som han har bearbejdet. Ludwigs redigerede i en periode "Dansk Kirketidende". Han skrev andagtsbøger, digte og kirkehistoriske artikler. Ludwigs blev i 1907 gift med Guldberg Jensen. Hun døde i 1918 kort efter deres eneste barns fødsel. Ludwigs adopterede derudover to grønlandske drenge. Selv døde han den 19. august 1930, mens han stadig var i embede. De sidste år var han mærket af sygdom.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Paul Nedergaard: Personalthistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præst og sognehistorie. Chr. Ludwigs: Minder fra det forsvundne København (Trinitatis sogn).*

1905 – 1909 FREDERIK MAGNUS HERMAN GRELL

Frederik Magnus Herman Grell blev født den 17. november 1878, Kousted. Han blev kandidat i 1903. Lærer på Ollerup Højskole, Pkp Vonsild-D i 1904, ord. Kateket i Trinitatis kirke i 1905, sognepræst Tyregod-V i 1909, sognepræst Idestrup i 1917, Valgmenighedspræst Nørre Ørslev i 1923, sognepræst Skodborg i 1928. Grell var medlem af komiteen for Grundtvigs Mindeskirke. Han døde i 1935 og ligger begravet på Idestrup kirkegård. Grell var født med efternavnet Christensen. Han tog navneforandring den 7. januar 1907.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Kirkelig håndbog 1935, redigeret af Paul Nedergaard. Paul Nedergaard: Personalthistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie.*

**1909 – 1910 HALFRED JENSEN
VIMTRUP**

Halfred Jensen Vimtrup blev født den 14. april 1878 i Nr. Herlev. Han blev kandidat 1904. I 1911 blev han gift med Christine Marie Petersen, der var født i Argentina. Vimtrup blev højskolelærer, ordineret kateket ved Trinitatis i 1909 og året efter dansk præst i Argentina. I 1915 blev han sognepræst i Torstrup-H, i 1920 i Rorup-G og i 1922 sognepræst i Horbelev.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Kirkelig håndbog 1935 redigeret af Paul Nedergaard. Flere oplysninger om Vimtrup hos Paul Nedergaard: Personalhistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie.*

1910 – 1911, OLE LARSEN
Ingen oplysninger

**1911 – 1915 HARALD FREDERIK
GRØNVOLD**

Harald Frederik Grønvold blev født i 1885 i København. Hans far var tegnelærer. Han blev student fra Metropolitanskolen i 1904 og teologisk kandidat i 1911. Samme år blev han ordineret kateket ved Trinitatis kirke. I 1915 blev han sognepræst i St. Brøndum, og i 1921 blev han sognepræst i Snostrup.

Fra beskrivelse på nettet af Fin Dahl f. 1936 om Snostrup kirke, hvor Grønvold var præst i mange år:

”Ja, så ligger den dér så smukt i svinget på bakketoppen – vores gamle kirke.

Her blev jeg og mine søskende både døbt og konfirmeret. I min barndom havde vi en præst ved navn Harald Grønvold.

Pastor Grønvold var et utroligt varmt og hjælpsomt menneske, ligesom hans husbestyrinde frk. Poulsen. Da han i 1956 blev pensioneret, flyttede han – efter cirka 40 års tjeneste i Snostrup Sogn – til Jylland, men ligger begravet på Snostrup Kirkegård. Beboere, som har kendt og oplevet ham, omtaler ham stadig.”

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Kirkelig håndbog 1951, redigeret af Paul Nedergaard*

1916-1918 GUDMUND BRUUN
Gudmund Bruun blev født den 18. august 1891. Faderen var sognepræst ved Christianskirken i København. Bruun blev teologisk kandidat i 1915. I 1916 blev han ordineret kateket ved Trinitatis kirke, og samme år blev han gift med Edel Fenger Ehrenreich. I 1918 blev han sognepræst i Svallerup, i 1923 sognepræst i Hesselager, og i 1931 blev han provst i Gudme-Vinding Herred. Gudmund Bruun døde den 3. december 1956.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Kirkelig håndbog 1935, redigeret af Paul Nedergaard.*

1918-1921 ANDERS CHRISTENSEN
Se under sognepræster
1921 Embedet nedlagt

ANDRE PRÆSTER

Ligesom kateketerne ikke er med på præstetavlen, er der adskillige markante præster, som har virket og prædikeret i Trinitatis uden at have haft hovedansættelse i kirken. Nogle få af dem, især fra nyere tid, har vi valgt at omtale i denne bog.

**JØRGEN THISTED,
FALLESENS PERSONLIGE KAPELLAN.
1822-24 JØRGEN THISTED**

Jørgen Overgaard Thisted står ikke på præstetavlen, heller ikke under kapellaner. Han var personlig kapellan for Fallesen de sidste par år inden Fallesens død.

Jørgen Overgaard Thisted.

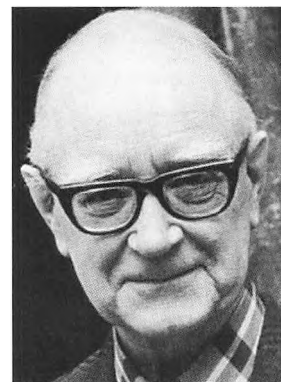
Thisted blev født i Ålborg i 1795 som søn af gartner Søren T. og Anne f. Christensen. Han giftede sig allerede som 20-årig. I 1817 begyndte han at studere teologi, og tre år senere tog han embedsek-samen med 1. karakter, hvorefter han blev personel kapellan ved Budolphi kirke i Ålborg. Derefter kom han til Trinitatis. Her samlede han så store tilhørerskarer til sine prædikener, at det til tider kunne være farligt med al den trængsel, det medførte. Kaj Bogø fortæller bl.a., at der under gudstjenesten 2. påskedag 1823 udbrød panik, så politiet måtte tilkaldes, og en del inventar blev ødelagt. Da Fallesen døde, ansøgte Thistedes tilhørere om, at han måtte blive ansat ved en anden af byens kirker, men dels havde han viklet sig ind i forskellige literære stridigheder, dels havde han fornærmet professor Cl. Fr. Horneman, så man ville ikke have ham i København. I 1825 blev han sognepræst i Gyrstinge og Flinterup, og der blev han til sin død i 1855.

*Kilder og litteratur til yderligere oplysning:
Øst, Archiv f. Psychol., Hist osv. VIII, 165ff.
Thisted, Repert. F. aandelige Sager I, 171 ff; II,
64 FF. III, 6 ff. Pastor T i Regenskirken (1825)*

*Erslew, Forf. Lex. Kirkehist. Saml. 4.R. VI
Vækkelse og kirkeliv i København og omegn af
Kaj Baagø. G.E.C. Gads forlag.*

**1940- 1965/82 KRISTEN EJNER
SKYDSGAARD**

Præstesønnen Kristen Ejner Skyds-gaard blev født i Sdr. Nærå på Fyn i 1902. Han blev kandidat fra Københavns Universitet i 1928. Derefter kordegn ved Gentofte kirke i 7 år, hvor han sideløbende fortsatte sine studier og var på læn-gere udenlandsrejser. Så blev han sognepræst i Nr.-Vedby fra 1935 til 1940. Fra 1940 til 1965 var han officiel ulønnet hjælpepræst med funktion som studenterpræst ved Trinitatis kirke.

Kristen Ejner Skydsgaard.

For at give plads til en ny studentpræst fratrådte han officielt som studentpræst, men han fortsatte dog med at prædike i Trinitatis kirke en gang om måneden, altid med rigtig mange tilhørere. I 1982 afløstes han som prædikant af professor Leif Grane. I 1937 var K.E. Skydsgaard blevet dr. teol. I 1940 docent i systematisk teologi ved KU og i 1942 professor i dogmatik og nytestamentlig eksegesi. Her virkede han til 1972. Skydsgaard var meget engageret i økumenisk arbejde, og han var observatør ved Det 2. Vatikanerkoncil 1962-65.

Han var meget anerkendt og respekteret såvel i Danmark som i udlandet. I årene 1952-68 var han medlem af Kirkernes Verdensråds kommission "Faith and Order". I årene 1960-62 var han studieprofessor ved Det lutherske Verdensforbund, og han var en af de drivende kræfter bag oprettelsen af det lutherske institut for økumenisk forskning i Strassbourg i 1965, ligesom han også var medvirkende til at få oprettet et internationalt økumenisk forskningsinstitut i Jerusalem i 1972. Skydsgaard døde i 1990, 87 år gammel. Han var meget afholdt, og han satte et stærkt præg på menigheden

ved Trinitatis kirke, et præg der kunne spores mange år efter hans død.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

I Trinitatis kirkes arkiver findes breve og avisudklip vedr. K.E. Skydsgaard. Prædikensamling: Kristen Ejner Skydsgaard. Prædikener fra Trinitatis Kirke. Skydsgaard publicerede derudover en lang række arbejder.

1982- 2000 LEIF GRANE

Leif Henning Grane blev født den 11. januar 1928 i Lyngby. Forældrene var Ing. Jens Ludvig Grane og Emma Karoline Regine Christensen.

Leif Grane.

Leif Grane blev student i 1946, kandidat i 1952, og doktor teol. i

1962. I 1960 var han blevet universitetsadjunkt, og i 1964 blev han så professor i kirke- og dogmehistorie. Grane var en personlighed, der gennem forelæsninger og en stor skriftlig produktion kom til at præge de teologiske kandidater, han underviste, og især hans optagethed af reformationstiden og hans Lutherforskning var højt værdsat og internationalt anerkendt.

I Trinitatis sogn kom Leif Grane til at få en særlig betydning, idet han fra 1979 til 1998 boede i sognet som regensprovst. Det var derfor også kun naturligt, at han efterfulgte professor Skydsgaard, da denne fratrådte som prædikant i Trinitatis kirke i 1982. Leif Grane var en god prædikant, og folk kom fra hele byen for at høre ham prædike. Efter hans død d. 22. marts 2000 blev en række af de prædikener, han holdt i Trinitatis, udgivet i bogen "I ånd og sandhed". Leif Grane var gift med Vreni Grani, lærer på Bordings friskole.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Diverse i Trinitatis kirkes arkiv herunder ovennævnte prædikensamling. Grane publicerede en mængde artikler og bøger.

2003-2010 BENT FLEMMING NIELSEN

Bent Flemming Nielsen er født den 19. april 1949 i Kappel på Vestlolland. Cand.theol. fra Århus Universitet i 1979, dr.theol. på afhandling om Karl Barth i 1988. Sognepræst ved Fredens kirke, Odense, 1987 til 1996, leder af Institut for Teologi, Grønlands Universitet Ilisimatuarfik 1997 til 1998, lektor ved Københavns Universitet 1999 -. Arbejdsområderne omfatter systematisk teologi og praktisk teologi, især prædikenens teologi og praksis samt ritualteori og liturgik. Bent Flemming Nielsen er gift med biskop Liselotte Rebel, Helsingør Stift.

Bent Flemming Nielsen.

I 2003 blev han ulønnet hjælpepræst ved Trinitatis Kirke og han fratrådte i 2010 på grund af stort arbejdspress på Universitetet.

Kilder og litteratur til yderligere oplysning:

Diverse i Trinitatis kirkes arkiv. Herudover publicerede Bent Flemming Nielsen en mængde artikler og bøger.

2011 - NIELS HENRIK GREGERSEN

Ved højmessen pinsedag, søndag den 12. juni 2011 indsattes professor Niels Henrik Gregersen som ulønnet hjælpepræst ved Trinitatis Kirke. Niels Henrik Gregersen kommer fra Haderslev og blev født d. 16. juni 1956. Han blev cand. theol. fra Københavns Universitet i 1983 og lic. theol. sammesteds i 1987. Herefter arbejdede han i 17 år på Det Teologiske Fakultet i Aarhus, først som adjunkt i etik og religionsfilosofi, dernæst som lektor i dogmatik og til sidst som forskningsprofessor i Teologi og Naturvidenskab. Han kom i 2004 tilbage til Det Teologiske Fakultet på Københavns Universitet, der ligger i Købmagergade, nu som professor i dogmatik. Hans forskningsområder

er samtidsteologi, der beskæftiger sig med hvad kristendommen er og kan betyde i en nutidig kontekst, samt forholdet mellem religion og naturvidenskab (navnlig biologien). Niels Henrik Gregersen har en stor videnskabelig produktion bag sig, og bliver også ofte brugt som folkelig foredragsholder.

Niels Henrik Gregersen.

Kilder og litteratur: Kraks Blå Bog, samt hjemmesiden på Det Teologiske Fakultet, Københavns Universitet (www.teol.ku.dk/afd/ast)

Bogens forfatter på prædikestolen i Trinitatis kirke.

I 1996 fik Trinitatis menighedsråd udarbejdet og opsat en præstetavle med navne over sognepræster og kapellaner, der har tjent ved kirken siden dens indvielse i 1656. Besøgende i kirken kaster ofte et blik på tavlen, men præstetavlen i sig selv giver ikke noget svar på, hvem alle disse mennesker i grunden var. Hvori bestod deres arbejde, og hvad var deres historie? Nærværende bog er en hjælp til den, der gerne vil vide lidt mere om den historie, der gemmer sig bag præstetavlens navne. Ud over sognepræsterne og kapellanerne fortæller bogen også om kirkens kateketer og enkelte andre præster, som har været med til at præge kirkens historie.